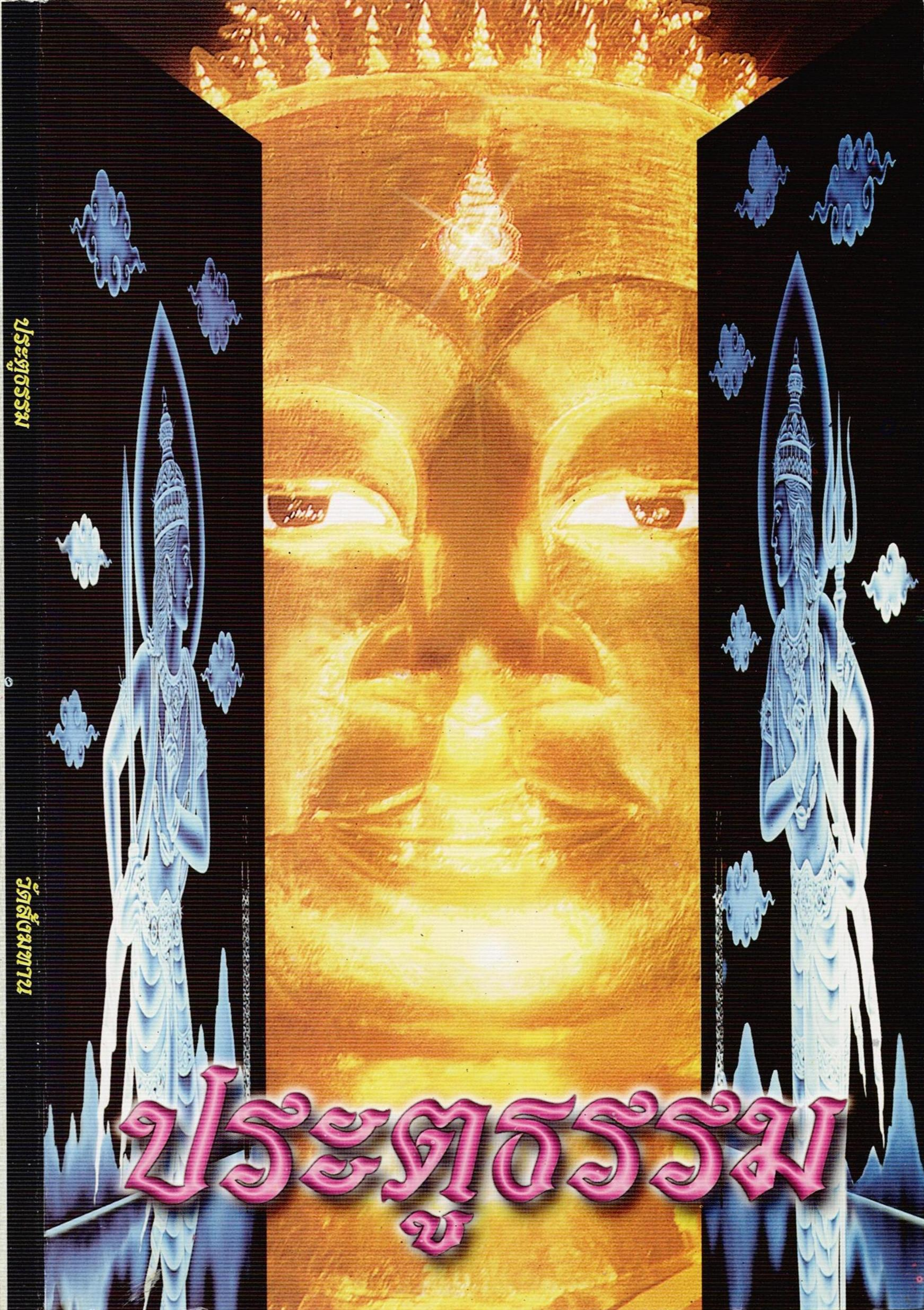
ประตูธรรม
วัดสังฆทาน
ประตูธรรม

40.-
19 SEP 10

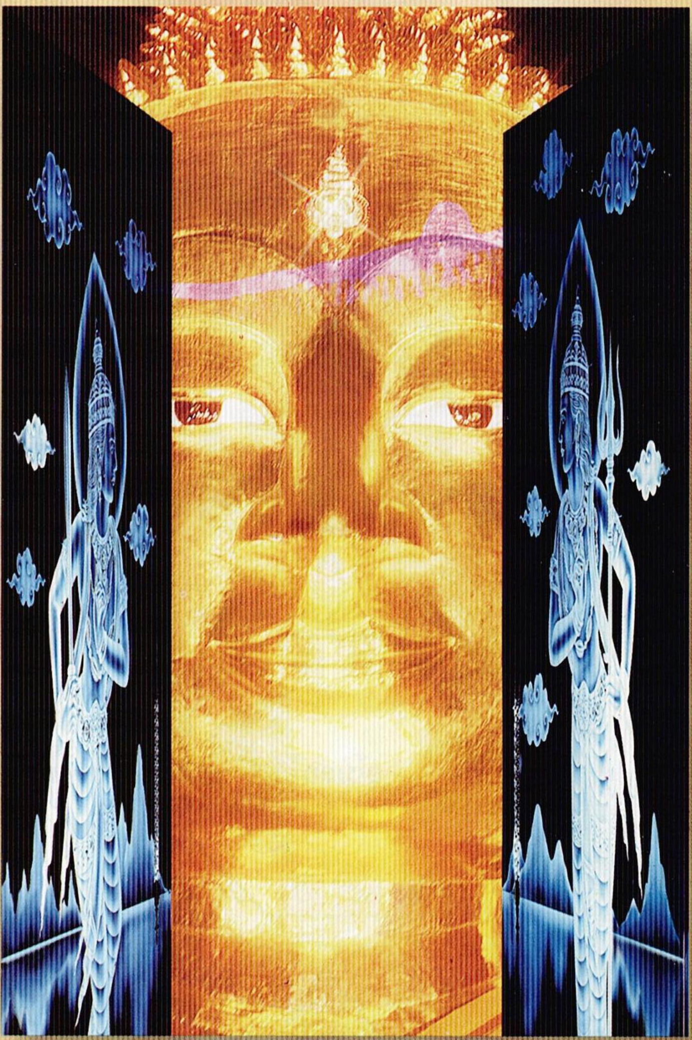

ประตูธรรม

วัดสังฆทาน

แผนผังแสดงตำแหน่งที่ตั้งประตู

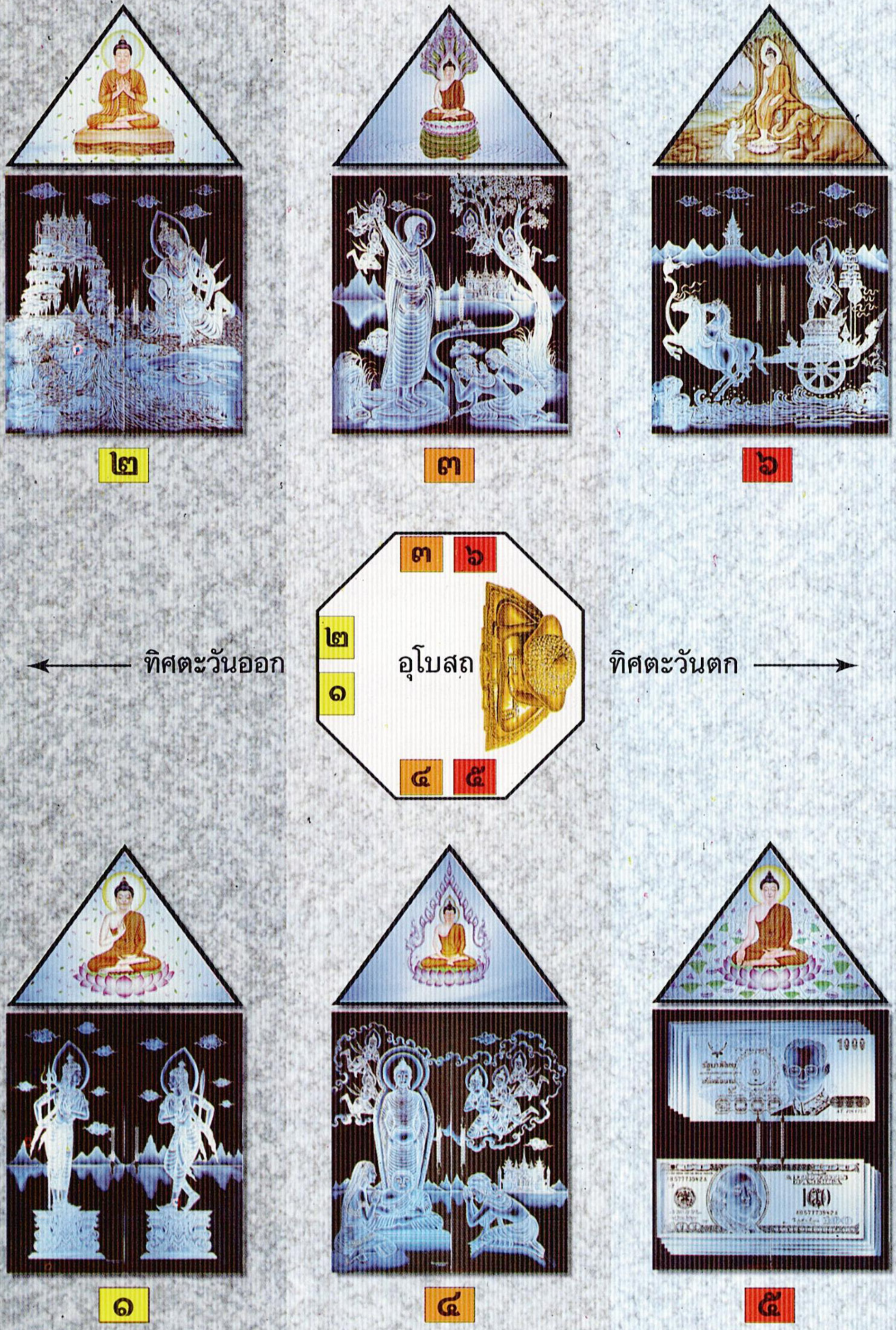

ประตูจาตุมหาราชิกา

ประตูท้าวสักกเทวราช

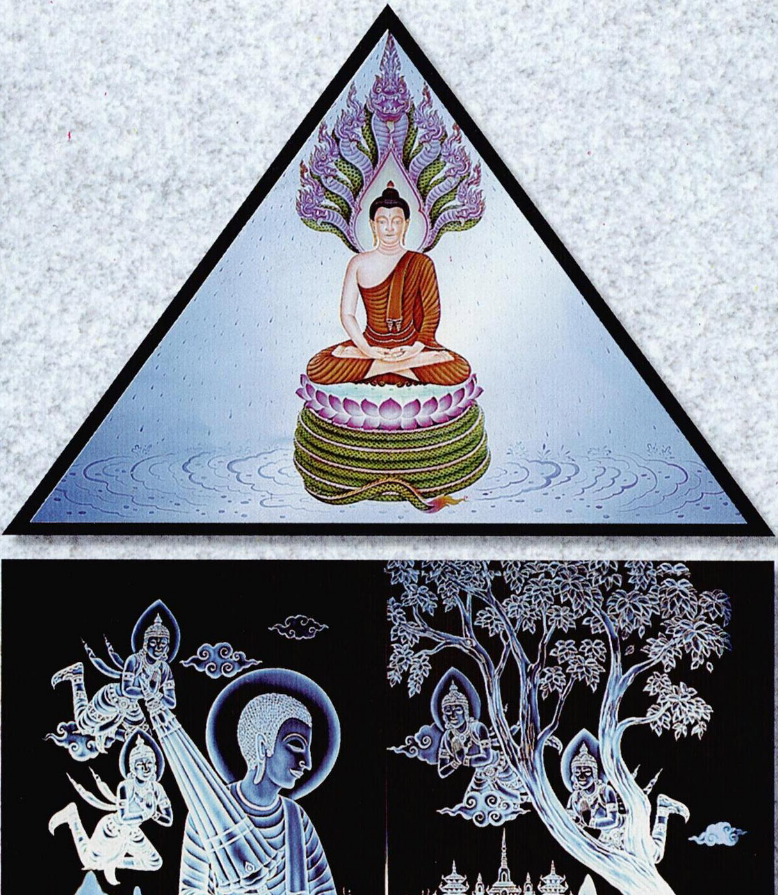

ประตูพระสีวลี

ประตูพระมหากัจจายนะ

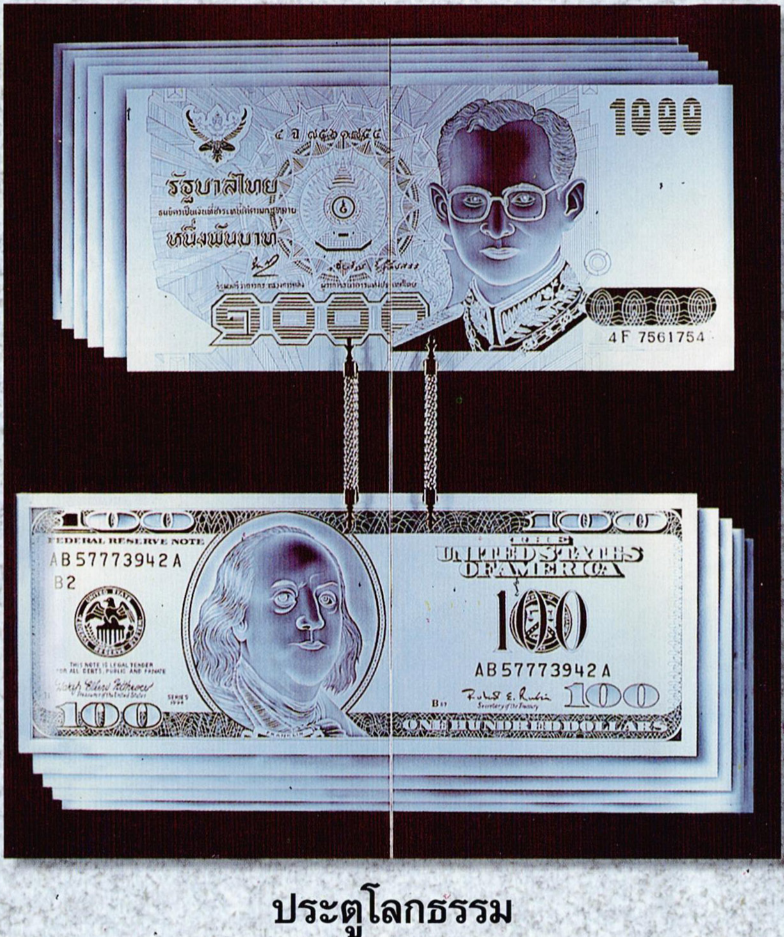

ประตูโลกธรรม

ประตูพระโพธิสัตว์

ประตูธรรม
วัดสังฆทาน

ประตูธรรม

วัดสังฆทาน

ISBN 974-85873-3-9

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : มีนาคม ๒๕๔๓

จำนวน : ๑๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๒ : ธันวาคม ๒๕๔๓

จำนวน : ๕,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๓ : ธันวาคม ๒๕๔๕

จำนวน : ๕,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์ :-

มูลนิธิพุทธอเนกประสงค์ วัดสังฆทาน
ต.บางไผ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทร. ๔๔๗-๐๗๙๙, ๔๔๗-๐๘๐๐
โทรสาร ๔๔๗-๒๗๘๔

ภาพปกและภาพถ่าย :-

คณะธรรมะสว่างใจ

ภาพประกอบลายเส้น :-

นายนันทพงศ์ สินสวัสดิ์

พิมพ์ที่ :-

โรงพิมพ์พุทธอเนกประสงค์ฯ
โทร. ๐-๒๔๔๗-๐๗๙๙, ๐-๒๔๔๗-๐๘๐๐, ๐-๒๔๔๗-๒๓๖๓
โทรสาร ๐-๒๔๔๗-๒๗๘๔

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา :-

นายธวัต สังขวรรณะ

คำนำ

หากท่านสาธุชนได้มีโอกาสไปทำบุญ ณ **วัดสังฆทาน** ท่านจะได้พบกับอุโบสถที่สร้างเป็นรูปเจดีย์แก้วแปดเหลี่ยม ตั้งสูงตระหง่านสะดุดตาอยู่บริเวณด้านหน้าของวัด ภายในประดิษฐานพระประธานซึ่งเป็นพระพุทธรูปปูนปั้น*ปางมารวิชัย* สร้างใน*สมัยอยุธยา* ราวปี *พ.ศ.* ๒๑๕๓-๒๑๙๙ ขนาดหน้าตักกว้าง ๘ ศอก สูง ๕ วา ๑ ศอก นามว่า **"หลวงพ่อโต"**

พระอุโบสถแก้วมีทางเข้าอยู่ ๓ ด้าน คือ *ด้านทิศเหนือ, ด้านทิศใต้* และ*ด้านทิศตะวันออก* ในแต่ละด้านจะมีประตูทางเข้าเป็นกระจกแกะสลักภาพธรรมด้านละ ๒ ประตู ผู้ที่ได้ชมมักสอบถามเสมอว่าในแต่ละภาพมีเรื่องราวความเป็นมาอย่างไร

ด้วยเหตุนี้ ทางมูลนิธิฯ จึงจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้นเพื่ออธิบายประวัติตลอดจนสารธรรมต่างๆ ให้ท่านสาธุชนได้ทราบ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าธรรมะที่ได้คัดสรรมานั้นคงเป็นอุทาหรณ์สอนใจแก่ท่านบ้างไม่มากก็น้อย

คุณความดีทั้งหลายที่ท่านได้รับจากหนังสือเล่มนี้ ขอน้อมถวายเป็นเครื่องสักการบูชาแด่พระพุทธองค์ผู้ทรงเปิดประตูธรรมนำเวไนยสัตว์ให้พ้นจากทุกข์

คณะผู้จัดทำ

๑ มีนาคม ๒๕๔๓

คำปรารภ

หลวงพ่อสนอง กตปุญฺโญ

ประตูโบสถ์วัดสังฆทานที่มีรูปลักษณะอย่างนี้เราไม่ได้ทำเพื่อความสวยงามอย่างเดียว ยุคนี้คนเรามีความเจริญความก้าวหน้าทางวัตถุ แต่เขาไม่ได้เอาพวกนี้มาเป็นอุปกรณ์ในการเผยแพร่สร้างสรรค์สิ่งดีๆ เช่น เขามีภาพยนตร์ เขาก็สร้างภาพยนตร์ที่ไม่ดีเอามาฉาย เขามีโทรทัศน์ มีวิทยุ มีคอมพิวเตอร์ มีอินเตอร์เน็ต มีสื่อต่างๆ เขาก็ไม่ได้เอาสิ่งเหล่านั้นมาช่วยให้คนเข้าใจธรรมะ แต่เขากลับเอาอุปกรณ์เหล่านี้ไปเผยแพร่ทางโลภโกรธหลงเต็มไปหมด คนก็ชอบของใหม่ๆ ของที่มันศิวิไลซ์ ของเก่าๆ คนไม่อยากจะดู

อย่างจิตรกรรมฝาผนังโบสถ์นี่ เมื่อก่อนนี้เป็นของใหม่สำหรับคนเมื่อรุ่นร้อยสองร้อยปีที่แล้ว ถือว่าเป็นเทคนิคใหม่ของยุคนั้นที่คนจะต้องไปดู...“โอ้โฮ้! รูปนี่วาดสวยต้องดูให้จบดูทุกๆ ขั้นตอนเลย” ดูแล้วก็ไปหัดวาดอีกก็มี บางคนดูแล้วก็ไปเล่ากันต่อ เพราะว่ามันเป็นของใหม่ของอัศจรรย์สำหรับคนสมัยนั้น วัดจึงเป็นคลังของปัญญา เป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่คนเข้าไปแล้วเก็บความรู้เอามาใช้กับชีวิตตนเองได้อย่างสบาย แต่เดี๋ยวนี้คนยุคใหม่ได้มองข้ามสิ่งนี้ไปแล้ว

เราจึงมาคิดว่า...คนรุ่นใหม่เขานิยมของใหม่ ดังนั้น ภาพประตูโบสถ์พวกนี้เราก็มีศิลปินใหม่ แล้วก็ใช้เทคนิคใหม่ เช่นใช้เป่าแก้ว เป่ากระจกซึ่งเป็นภาพที่หาดูได้ยาก ก็คงจะมีที่วัดเรานี่แหละเริ่มต้น เอามาผูกเป็นปริศนาธรรมให้ทุกคนมาตีความ มาเรียนรู้ธรรมะจากประตูของโบสถ์หลังนี้ ก็อาจจะมาเป็นอีกยุคหนึ่งของการศึกษาธรรมะ ก็ถือว่านี่เป็นสื่อหนึ่งของเราเพื่อให้คนรุ่นใหม่ที่เข้ามาได้สนใจตรงนี้

เปรียบเหมือนว่าเราได้ประยุกต์ไปอีกก้าวหนึ่ง เดี๋ยวนี้สื่อต่างๆ ได้ดึงคนออกไปจากธรรมหมดแล้ว เด็กสมัยนี้จึงยากที่จะเข้าใจศาสนา เราก็เอาปริศนาธรรมที่ประตูนี้เป็นกับดัก เมื่อเขาเข้ามาเราก็ให้เขาได้เห็นสักหน่อย ถึงแม้ว่าจะดักเขาไว้ได้ไม่นานก็ตาม เพราะสมัยนี้เขามีที่ไปเยอะ แต่อย่างน้อยตรงนี้ก็เป็นสื่ออันหนึ่งที่จะสะกิดใจเขาบ้าง

สารบัญ

คำนำ ๑๑

คำปรารภ ๑๒

ก่อนเปิดประตู ๑๕

เปิดประตู ๑๗

ประตูจาตุมหาราชิกา ๑๘

ประตูท้าวสักกเทวราช ๒๘

ข้อสังเกต ๕๒

ประตูพระสีวลี ๕๔

ประตูพระมหากัจจายนะ ๖๘

ข้อสังเกต ๙๐

ประตูโลกธรรม ๙๒

ประตูพระโพธิสัตว์ ๙๘

ภาพพระพุทธรูปเหนือบานประตู ๑๐๓

ปางปฐมเทศนา ๑๐๔

ปางนาคปรก ๑๐๗

ปางเรือนแก้ว ๑๐๘

ปางมารวิชัย ๑๑๐

ปางป่าเลไลยก์ ๑๑๒

ก่อนเปิดประตู

ทุกชีวิตเกิดมาย่อมปรารถนาความสุข ย่อมฝันใฝ่ไขว่คว้าหาความสุข จะได้มามากหรือน้อย หรือประณีตล้ำเลิศเพียงใดก็สุดแต่ปัญญาของแต่ละคน ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาสามารถจำแนกความสุขได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. **สามิสสุข** คือสุขที่ต้องอาศัยวัตถุ อันได้แก่ กามคุณทั้ง ๕ *(รูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัสทางกาย)* ซึ่งก็มีทั้งคุณและโทษ

ผู้ที่ห่างไกลจากศีลธรรม ย่อมหมกมุ่นมัวเมาแสวงหาวัตถุมาปรนเปรอตน และเข้าใจผิดไปว่ายิ่งมีวัตถุดีๆ จำนวนมากๆ จะยิ่งมีความสุขมาก จึงเกิดการหวงแหนและแย่งชิงสิ่งต่างๆ มาเป็นของของตนให้มาก มองเห็นมนุษย์ด้วยกันเป็นคู่แข่ง หรือบางครั้งก็ถึงกับเป็นเหยื่อ ก่อให้เกิดความหวาดระแวง ข่มเหงรังแก และอิจฉาริษยากันเป็นอันมาก การปรารถนาความสุขในพื้นฐานความคิดเช่นนี้จึงยิ่งห่างไกลความสุข

แต่ผู้ที่เข้าถึงธรรมะ เข้าใจและเห็นโทษของวัตถุกามว่าเปรียบเหมือนทรัพย์สมบัติที่ขอยืมเขามา เอาออกแสดงความโก้เก๋หรูหราวางท่าอวดกัน ให้ผู้คนกล่าวขวัญชื่นชม แต่ก็ครอบครองไว้ได้เพียงชั่วคราว เมื่อเจ้าของที่แท้จริง *(ธรรมชาติ)* ตามทวงเมื่อไรก็ต้องคืนไปเมื่อนั้น ไม่อาจผ่อนผันได้ จึงไม่หมกมุ่นรู้จักประมาณ บริหารวัตถุกามให้เป็นประโยชน์ให้มาก และ

ก่อโทษให้น้อยที่สุด โดยดำเนินชีวิตอยู่ในกรอบแห่งศีล และอาศัยวัตถุนั้นบำเพ็ญทานซึ่งจะมีผลให้ได้เสวยทิพยสุขในสรวงสวรรค์ ซึ่งเป็นกามสุขอันล้ำเลิศประเสริฐกว่ากามสุขของมนุษย์อย่างมากมาย ดังได้ยกมาเป็นอุทาหรณ์ ที่บานประตูชุดแรก คือ

- **จาตุมหาราชิกา**
- **ท้าวสักกเทวราช**

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้กามสุขในสรวงสวรรค์ จะเป็นสุขที่ยอดเยี่ยม น่าปรารถนา แต่ก็ยังมีสุขที่ประณีตยิ่งกว่า นั่นคือ ***นิรามิสสุข***

๒. นิรามิสสุข คือสุขที่ไม่อิงอามิส ไม่ต้องอาศัยเหยื่อล่อ เป็นความสุขอันประณีต และเป็นสุขแท้จริงที่พระอริยเจ้าทั้งหลายมุ่งหวัง ไม่ฝากความสุขไว้กับวัตถุ แม้วัตถุนั้นจะเสื่อมสลายแปรปรวนไป ก็ยังคงเป็นสุขอยู่ได้ หรือแม้จะอยู่ท่ามกลางลาภ ยศ สรรเสริญ ก็ไม่ติดยึด ไม่หลงใหล ไม่หมกมุ่น มีปัญญารู้เท่าทัน ดังพระสาวกที่ได้ยกมาเป็นอุทาหรณ์สอนใจชาวพุทธที่ประตูชุดที่ ๒ คือ

- **พระสีวลี**
- **พระมหากัจจายนะ**

*สำหรับประตู ๒ บานสุดท้ายเป็น**ภาพปริศนาธรรม** จะมีรายละเอียดและแง่มุมอย่างไรนั้น **หลวงพ่อสนอง กตปุญฺโญ** ได้เมตตาเฉลยไว้พอเป็นแนวทางแล้ว จึงขอเชิญเปิดประตูสู่ธรรมได้ ณ บัดนี้...*

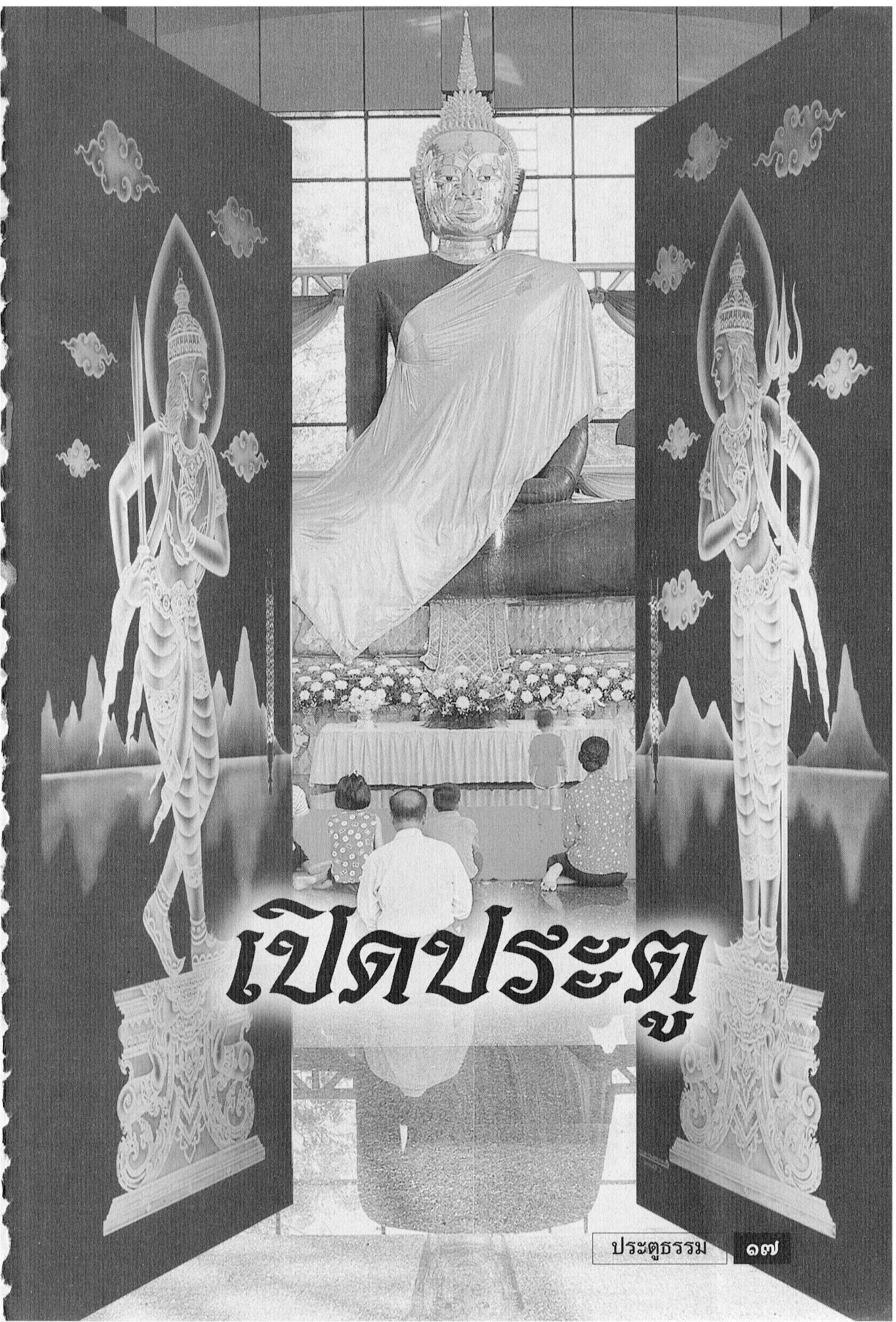

เปิดประตู

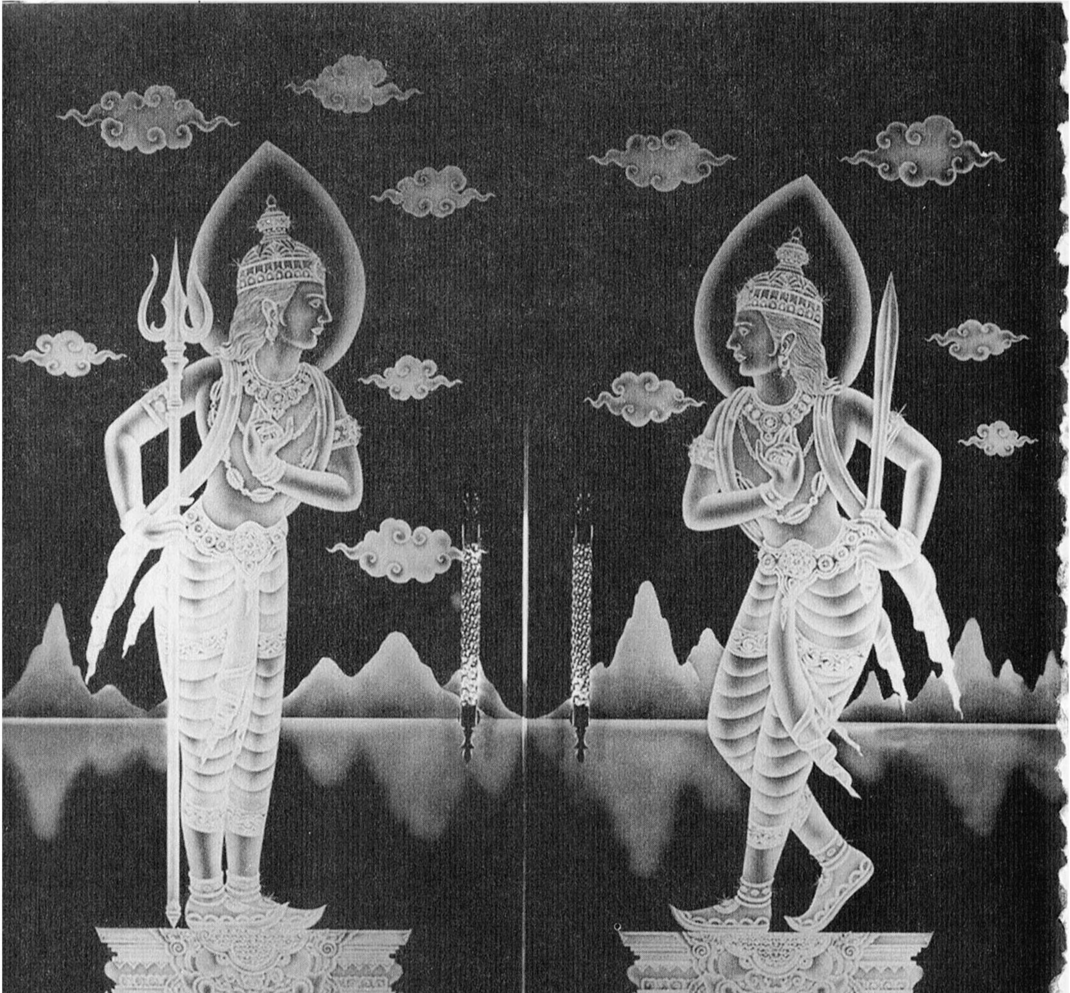

ประตูจาตุมหาราชิกา

จาตุมหาราชิกา

สวรรค์ เป็นภพที่มีแต่ความสุขอันเลิศล้ำด้วยกามคุณทั้ง ๕ *(รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสทางกายที่น่าใคร่น่าพอใจ)* เป็นภพของเทวดาหรือทวยเทพทั้งหลาย โดยปกติหมายถึงสวรรค์ชั้นกามาพจรหรือกามาวจรสวรรค์ ๖ ชั้น ซึ่งเรียงจากชั้นแรกจนถึงชั้นสูงสุดได้ดังนี้

๑. จาตุมหาราชิกา

๒. ดาวดึงส์

๓. ยามา

๔. ดุสิต

๕. นิมมานรดี

๖. ปรนิมมิตวสวัตดี

❑ สวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา

สวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกามีเมืองใหญ่อยู่ถึง ๔ พระนคร แต่ละพระนครมีกำแพงทองทิพย์เหลืองอร่ามประดับประดาไปด้วยแก้ว ๗ ประการ* บานประตูของ

***แก้ว ๗ ประการ** คือ แก้วมณี, แก้วไพฑูรย์, แก้วประพาฬ, แก้วมุกดา, แก้ววิเชียร, แก้วผลึก, แก้วหุง

กำแพงทองทิพย์ก็เป็นแก้ววิเศษอันประเสริฐ และมีปราสาทที่สวยงามรุ่งเรืองอยู่เหนือทุกๆ ประตู ภายในพระนครนั้นมีปราสาทแก้วตั้งอยู่เรียงรายมากมาย ซึ่งเป็นวิมานที่อยู่ของเทพยดาทั้งหลาย ส่วนพื้นดินก็เป็นพื้นแผ่นทองคำสีเหลืองอร่าม มีความราบเรียบดุจหน้ากลอง และมีความวิเศษอ่อนนิ่มดุจฟูกผ้า คือเมื่อเทพยดาทั้งหลายเหยียบลงไปก็มีลักษณาการอ่อนยุบลง แล้วก็เต็มขึ้นมาดังเดิม ไม่ได้เห็นรอยเท้าของเทพยดาทั้งหลายเลย

นอกจากนี้ยังมีสระโบกขรณีซึ่งมีน้ำใสยิ่งกว่าแก้ว เต็มไปด้วยปทุมชาตินานาชนิดซึ่งส่งกลิ่นทิพย์หอมตลบอบอวลไปทั่วบริเวณ มีดอกไม้นานาพรรณสีสันวิจิตรตระการตา มีต้นไม้ที่ให้ดอกและผลเป็นทิพย์ คือมีรสชาติอันเลิศและมีอยู่ตลอดเวลา ไม่มีวันที่จะหมดไปเลย

❑ ท้าวมหาราชทั้ง ๔

สวรรค์ชั้น*จาตุมหาราชิกา*มีท้าวมหาราชทั้ง ๔ เป็นผู้ปกครองดูแล โดยแบ่งกันครอบครองดังนี้

ด้านทิศตะวันออก เป็นที่อยู่ของ**ท้าวธตรฐ** มีพวก*คนธรรพ์* เป็นบริวาร *คนธรรพ์* นี้เป็นเทวดาพวกหนึ่งที่มีความถนัดในการดนตรีศิลปะระบำรำฟ้อนและชำนาญในการขับกล่อมเพลงยิ่งนัก เมื่อใดที่เทวดาทั้งหลายชุมนุมกันเพื่อความรื่นเริงสนุกสนาน เมื่อนั้นพวก*คนธรรพ์* ก็จะ

ไปทำหน้าที่ขับกล่อมเพลงและระบำรำฟ้อนเพื่อความสำราญของเหล่าเทวดา

ด้านทิศใต้ เป็นที่อยู่ของ**ท้าววิรุฬหก** มีพวก*กุมภัณฑ์* เป็นบริวาร *กุมภัณฑ์* นี้เป็นพวกกายทิพย์พวกหนึ่ง มีท้องขนาดใหญ่ผิดธรรมดาและมีสัญลักษณ์พิเศษอีกอย่างหนึ่งคือมีอัณฑะเหมือนหม้อ ด้วยเหตุนี้จึงได้ชื่อว่า*กุมภัณฑ์*

ด้านทิศตะวันตกเป็นที่อยู่ของ**ท้าววิรูปักษ์** มีพวก*นาค*เป็นบริวาร *นาค*นี้เป็นพวกกายทิพย์พวกหนึ่ง มีฤทธิ์เดชมาก เพราะเพียงแค่พิษของ*นาค*ถูกต้องบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็สามารถตัดเอาผิวหนังของบุคคลนั้นและทำให้ถึงแก่ความตายได้ในพริบตา พวก*นาค*รู้จักเนรมิตตนเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ เป็นเทวดา เพื่อท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ ตามอัธยาศัยอย่างสุขสำราญ

หากบุคคลใดได้ยินได้ฟังมาว่าพวก*นาค*มีอายุยืน มีวรรณะงาม มีความสุขมาก ทำให้ชอบใจ แล้วทำคุณงามความดีด้วยกายวาจาใจ พร้อมทั้งปรารถนาไปเกิดเป็น*นาค* บุคคลนั้นเมื่อละโลกนี้ไปแล้วย่อมได้ไปเกิดเป็น*นาค*ในชาติต่อไปสมความปรารถนา

ด้านทิศเหนือเป็นที่อยู่ของ**ท้าวเวสวัณ**หรือ**ท้าวเวสสุวัณ** มีพวก*ยักษ์* เป็นบริวาร *ยักษ์* นี้เป็นพวกกายทิพย์พวกหนึ่ง มีสันดานแตกต่างกัน บางตนก็มีสันดานดีประกอบด้วยศีลธรรม บางตนก็มีสันดานร้ายมีจิตใจ

เต็มไปด้วยโทสะโมหะ เป็นอันธพาลที่มีใจกล้าหาญดุดัน

*ท้าวเวสวัณ*มีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า **ท้าวกุเวร** เพราะในสมัยที่โลกยังว่างจากพระพุทธศาสนา ไม่มี*พระสัมมาสัมพุทธเจ้า*เสด็จมาอุบัตินั้น มีพราหมณ์ผู้หนึ่งนามว่า **กุเวร** เป็นคนใจดีมีเมตตากรุณา ประกอบสัมมาชีพด้วยการทำไร่อ้อย นำต้นอ้อยตัดใส่ลงไปในหีบยนต์แล้วบีบน้ำอ้อยขายเลี้ยงชีวิตตนและบุตรภรรยา ต่อมากิจการเจริญขึ้นจนเป็นเจ้าของหีบยนต์สำหรับบีบน้ำอ้อยถึง ๗ เครื่อง จึงสร้างที่พักสำหรับคนเดินทาง และบริจาคน้ำอ้อยจากหีบยนต์เครื่องหนึ่งซึ่งมีปริมาณน้ำอ้อยมากกว่าเครื่องอื่นๆ ให้เป็นทานแก่คนเดินทางผ่านไปมาจนตลอดอายุขัย

ด้วยอำนาจแห่งบุญกุศลที่บริจาคน้ำอ้อยให้เป็นทานนั้น ทำให้*กุเวร*ได้ไปอุบัติเป็นเทพบุตรบนสวรรค์ชั้น*จาตุมหาราชิกา* มีนามว่า ***"กุเวรเทพบุตร"*** ต่อมา*กุเวรเทพบุตร*ได้เทวาภิเษกเป็นผู้ปกครองดูแลพระนครด้านทิศเหนือ จึงได้มีพระนามว่า ***"ท้าวเวสวัณ"***

❑ จตุโลกบาล

ท้าวมหาราชทั้ง ๔ ยังมีหน้าที่เป็น**จตุโลกบาล** คือเป็นผู้คุ้มครองและตรวจดูโลกซึ่งเป็นที่อยู่ของมนุษย์ทั้ง ๔ ทิศ โดย

วัน ๘ ค่ำ อำมาตย์ของท้าวมหาราชทั้ง ๔ จะเป็นผู้ตรวจดูโลก

วัน ๑๔ ค่ำ บุตรทั้งหลายของท้าวมหาราชทั้ง ๔ จะเป็นผู้ตรวจดูโลก

ส่วนในวัน ๑๕ ค่ำ ท้าวมหาราชทั้ง ๔ จะเป็นผู้ตรวจดูโลกเองว่า พวกมนุษย์พากันบำรุงบิดามารดาและสมณ-พราหมณ์ เคารพนอบน้อมผู้ใหญ่ในตระกูล รักษาอุโบสถ-ศีลและทำบุญกุศลเป็นจำนวนมากหรือไม่

ครั้นตรวจดูแล้วก็จะไปบอกพวกเทพชั้น*ดาวดึงส์* ซึ่งมาประชุมกันใน*สุธรรมาเทวสภา* ถ้าได้ฟังว่าพวกมนุษย์ทำดีกันน้อย พวกเทพชั้น*ดาวดึงส์* ก็มีใจหดหู่ เพราะ*ทิพย-กาย*จะลดถอย *อสุรกาย*จะเพิ่มพูน แต่ถ้าได้ฟังว่าพวกมนุษย์ทำดีกันมาก พวกเทพชั้น*ดาวดึงส์* ก็มีใจชื่นบาน เพราะ*ทิพยกาย*จะเพิ่มพูน *อสุรกาย*จะลดถอย

❑ ถวายบาตร

ท้าวมหาราชทั้ง ๔ มีประวัติที่เกี่ยวข้องกับพระ-พุทธศาสนาคือ หลังจากที่*พระสัมมาสัมพุทธเจ้า*ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณและเสวยวิมุตติสุขเป็นเวลา ๔๙ วัน โดยวันสุดท้ายทรงประทับนั่งอยู่ที่**ต้นราชายตนะ** *(ต้นเกด)* นั้น พ่อค้า ๒ พี่น้องชื่อ**ตปุสสะ** และ **ภัลลิกะ** ได้พาหมู่เกวียน ๕๐๐ เล่มบรรทุกสินค้าจะไปค้าขายยัง*มัชฌิมประเทศ* เมื่อมาถึงบริเวณนั้น เทพยดาองค์หนึ่งมีทิพยวิมานบนต้นไม้ใกล้ทางและเคยเป็นญาติของพ่อค้าทั้ง ๒ ในกาลก่อน ได้เนรมิตให้เกวียนทั้งหมดไม่อาจชักลาก

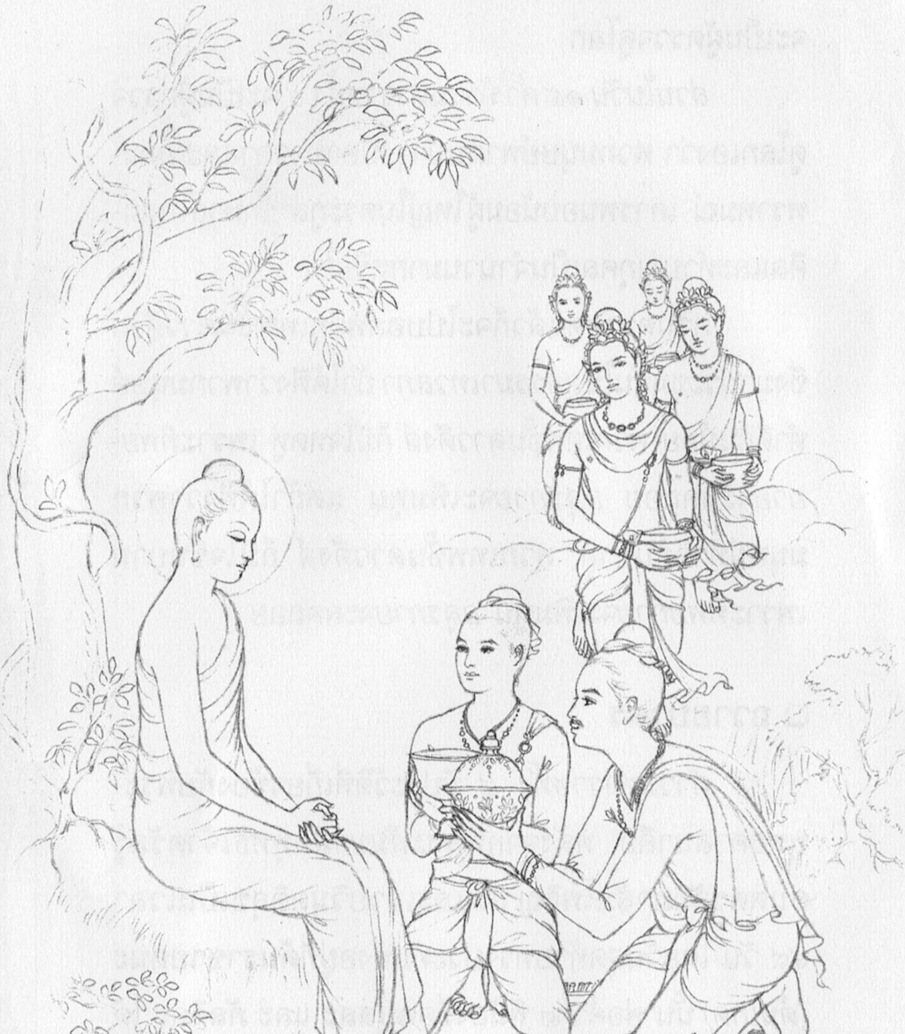

ต่อไปได้ พ่อค้าทั้ง ๒ จึงทำพลีกรรมบวงสรวงแก่เทพยดาผู้รักษาทาง เทพยดาองค์นั้นจึงปรากฏกายและบอกพ่อค้าทั้ง ๒ ให้เข้าไปนมัสการและถวายสัตตุก้อนสัตตุผงแด่*สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า* ณ ต้นเกดนั้นเพราะจะทำให้เกิดประโยชน์และความสุขตลอดกาลนานจากนั้นเทพยดาก็อันตรธานไป

เมื่อพ่อค้า ๒ พี่น้องได้เห็นเทพยดาและได้ทราบข่าวการอุบัติขึ้นของ*พระพุทธเจ้า*ก็มีปีติโสมนัสยินดีครั้นเหลือบไปเห็น*พระพุทธองค์*ทรงประทับนั่งอยู่ภายใต้ร่มไม้เกด และทรงเปล่งพระฉัพพรรณรังสีรุ่งเรือง ก็มีจิตยินดีเลื่อมใสศรัทธาจึงเข้าไปถวายอภิวาทและขออาราธนา*พระพุทธองค์*ทรงรับบิณฑบาตสัตตุก้อนสัตตุผงของพวกเขา *พระพุทธเจ้า*ทรงพระปริวิตกว่า

'บาตรของตถาคตก็มิได้มี และพระพุทธเจ้าทั้งหลายในกาลก่อนก็มิเคยทรงรับบิณฑบาตด้วยพระหัตถ์เปล่า บัดนี้ตถาคตจะรับบิณฑบาตด้วยเหตุใด?'

เวลานั้น*ท้าวมหาราชทั้ง ๔* ทราบในพระพุทธปริวิตกนั้น จึงต่างนำบาตรทำด้วยศิลาสีถั่วเขียวน้อมถวายให้ทรงรับข้าวสัตตุ *พระพุทธองค์*ทรงรับบาตรทั้ง ๔ ไว้ และเพื่อที่จะรักษาศรัทธาปสาทะของ*ท้าวมหาราชทั้ง ๔* จึงทรงอธิษฐานผสานบาตรทั้ง ๔ เข้าเป็นบาตรใบเดียว แล้วก็ทรงรับข้าวสัตตุของพ่อค้า ๒ พี่น้องด้วยบาตรนั้น

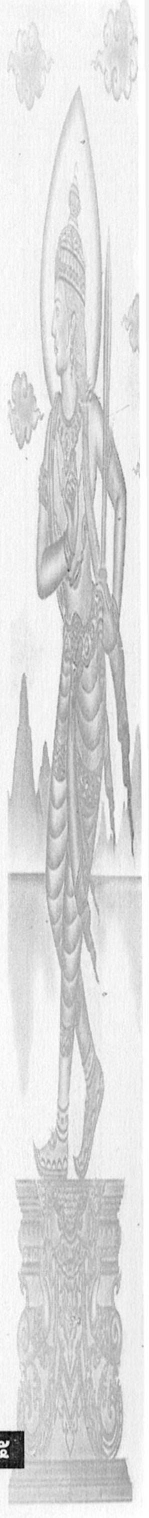

❑ การเข้าถึงจาตุมหาราชิกาสวรรค์

การที่จะได้มีโอกาสไปเกิดเป็นเทพยดาในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกานั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดังนี้

“ในการให้ทานนั้น บุคคลมีความหวังผลจึงให้ทาน มีจิตผูกพันในผลแห่งทานแล้วให้ทาน มุ่งการสั่งสมจึงให้ทาน ให้ทานด้วยคิดว่าเราตายไปแล้วจักได้เสวยผลแห่งทานนี้ บุคคลนั้นเมื่อตายไปย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นจาตุมหาราชิกา”

‘ทานสูตร’ อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต

“บุคคลบางคนในโลกนี้ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานมีประมาณยิ่ง ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง ไม่เจริญบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย เมื่อตายไปเขาย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นจาตุมหาราชิกา”

‘ปุญญกิริยาวัตถุสูตร’ อังคุตตรนิกาย อัฏฐกนิบาต

“บุคคลบางคนในโลกนี้ ถวายข้าว น้ำ ผ้าผ่อนยวดยาน ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่นั่ง ที่พัก และสิ่งที่เป็นอุปกรณ์แก่ประทีป ให้เป็นทานแก่สมณะหรือพราหมณ์ เขาย่อมมุ่งหวังสิ่งที่ตนถวายไป โดยเขาได้ยินมาว่า

‘พวกเทพเหล่าจาตุมหาราชิกาเป็นเทพที่มีอายุยืน มีวรรณะงาม มากไปด้วยความสุข’ ดังนี้แล้ว เขาจึงคิดอย่างนี้ว่า

‘หลังจากตายแล้ว ขอให้เราเข้าถึงความเป็นสหายของพวกเทวดาชั้นจาตุมหาราชิกา’

เขาตั้งจิตนั้นไว้ อธิษฐานจิตนั้นไว้ อบรมจิตนั้นไว้ จิตของเขานั้นน้อมไปในทางต่ำ (กามคุณ ๕ อันเลว) เจริญให้ยิ่งขึ้นไปไม่ได้ (ไม่อบรมเพื่อต้องการมรรคผลอันยอดเยี่ยม) ย่อมเป็นไปเพื่อเกิดในจาตุมหาราชิกานั้น ก็ข้อนี้แล เรากล่าวสำหรับบุคคลผู้มีศีล ไม่ใช่สำหรับบุคคลผู้ทุศีล ความตั้งใจของบุคคลผู้มีศีลย่อมสำเร็จได้เพราะเป็นจิตบริสุทธิ์”

‘สังคีติสูตร’ *ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค*

ดังนั้น สวรรค์ชั้นจาตุม*หาราชิกา*จึงเป็นแดนแห่งความสุขที่มี*ท้าวมหาราชทั้ง ๔* ทรงเป็นผู้ปกครอง เทพยดาทั้งหลายมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างสุขสำราญด้วยทิพยสมบัติตามอำนาจแห่งบุญกุศลที่ตนสร้างไว้ในกาลก่อน เมื่อสิ้นชีวิตแล้วจึงได้รับความสุขอันเป็นทิพย์นี้

ประตูท้าวสักกเทวราช

ท้าวสักกเทวราช

ถัดจากสวรรค์ชั้นจาตุม*หาราชิกา* ขึ้นไปเบื้องบน เป็นสวรรค์ชั้นที่ ๒ ตั้งอยู่บนยอดเขา*สิเนรุราชบรรพต* มีนามว่า ***"ดาวดึงส์"*** หรือ ***"ไตรตรึงษ์"*** สวรรค์ชั้นนี้เป็นที่สถิตของทวยเทพผู้สร้างบุญบารมีจนได้มาอุบัติ มีเทพผู้ปกครอง ๓๓ องค์ โดยมี**ท้าวสักกเทวราช** หรือ ที่เรารู้จักกันในนาม ***"พระอินทร์"*** เป็นประธาน สวรรค์ชั้นนี้จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ***"ตาวติงสเทวภูมิ"*** ซึ่งแปลว่า *ภูมิอันเป็นที่อยู่แห่งทวยเทพซึ่งมีเทพ ๓๓ องค์เป็นอธิบดี*

❑ อดีตชาติของพระอินทร์

สมัยที่โลกยังว่างพระพุทธศาสนา คือยังไม่มี*พระพุทธ*เจ้าเสด็จมาอุบัติ ปรากฏมีชายหนุ่มผู้หนึ่งนามว่า **มฆมาณพ** เป็นชาว*อจลคาม แคว้นมคธ* วันหนึ่ง*มฆมาณพ*ตื่นแต่เช้าออกจากบ้านไปหยุดยืนอยู่ที่ลานกลางหมู่บ้าน ชายหนุ่มเอาปลายเท้าเขี่ยก้อนดินและเศษขยะมูลฝอยที่อยู่บริเวณใกล้ๆ ตัวออกจนพื้นดินบริเวณที่เขายืนอยู่นั้นสะอาด สักพักก็มีคนเข้ามายืนด้วยและเบียดจนชายหนุ่ม

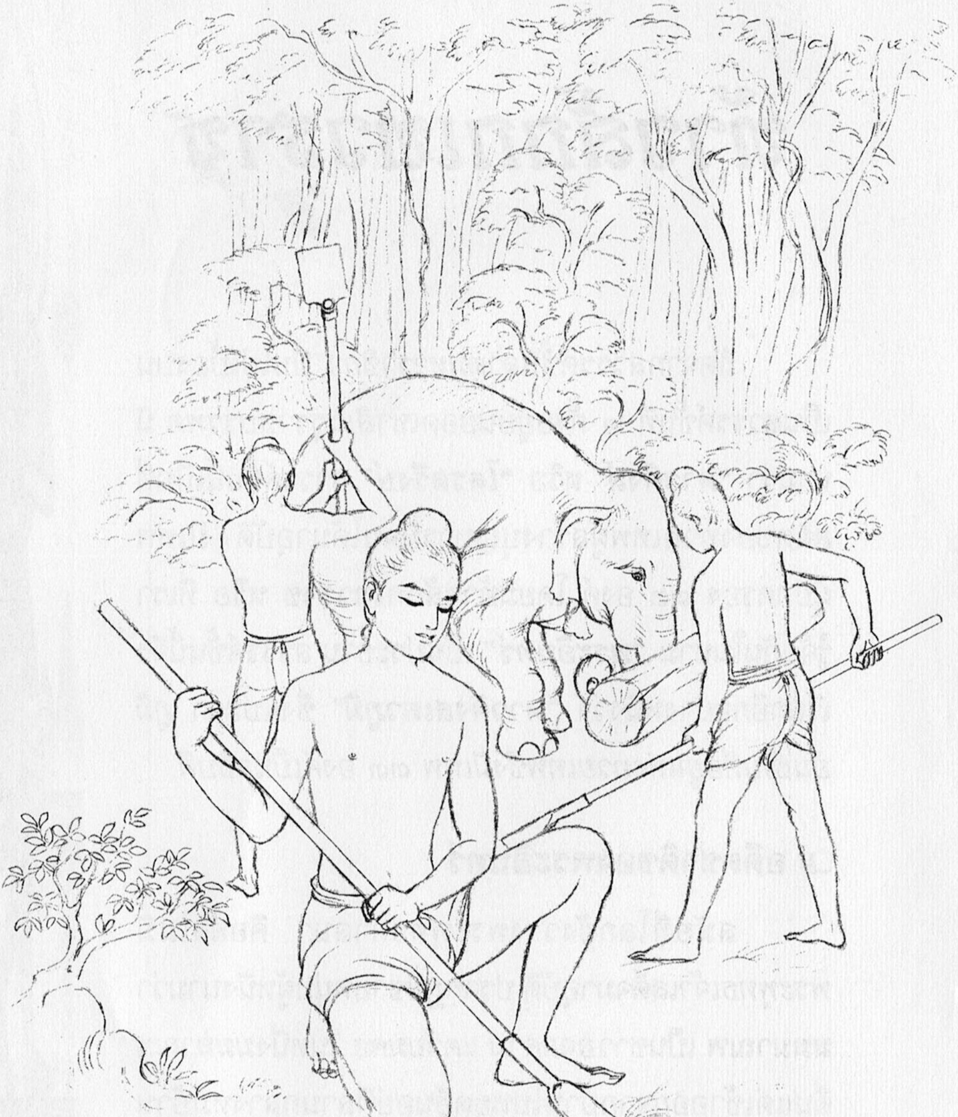

พ้นจากบริเวณที่เขาทำความสะอาดไว้ *มฆมาณพ* ไม่คิดโกรธเคืองแต่กลับทำความสะอาดพื้นดินบริเวณใกล้เคียงเพิ่มขึ้น เมื่อพื้นดินสะอาดแล้วก็มีคนอื่นเข้ามายืนเบียดอีก ชายหนุ่มจึงฉุกคิดขึ้น

‘คนเหล่านี้ได้รับความสุขจากการกระทำของเรา ทำให้เราเกิดความสุขใจ เราควรจะทำบุญอันนี้ให้มากยิ่งขึ้นไปอีก’

เมื่อดำริดังนั้นแล้ว วันรุ่งขึ้น*มฆมาณพ* จึงเอาจอบไปถากถาง และกวาดลานกลางหมู่บ้านให้สะอาด แล้วขนทรายมาเกลี่ยจนเต็มลาน เพื่อให้ชาวบ้านใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ พอถึงฤดูหนาวก็เข้าป่าตัดฟืนมากองใหญ่แล้วแยกก่อกองไฟเล็กๆ เป็นกองๆ บริเวณลานกลางหมู่บ้าน และ ประกาศเชิญชวนชาวบ้านมาผิงไฟคลายหนาว ในฤดูร้อนก็จัดหาน้ำดื่มมาตั้งไว้สำหรับให้ผู้กระหายน้ำดื่ม *มฆมาณพ*เห็นผู้คนทั้งหลายได้รับความสุขสบายเพราะการกระทำของตนเช่นนั้น ก็มีความอิ่มเอิบใจ จึงตั้งใจที่จะบำเพ็ญสาธารณกุศลให้ยิ่งขึ้นอีก ความคิดอย่างหนึ่งผุดขึ้นในใจชายหนุ่ม

‘ตามปกติทุกคนย่อมชอบสถานที่สะอาด จากนี้ไปเราควรจะเที่ยวทำหนทางให้ราบเรียบ’

ชายหนุ่มจึงออกจากบ้านแต่เช้าตรู่เพื่อไปทำหนทางให้ราบเรียบ กิ่งไม้ไหนที่ยื่นเกะกะขวางทางก็ตัดออก หลังจากนั้น*มฆมาณพ* ได้ทำสาธารณประโยชน์

ต่างๆ ทุกวัน

วันหนึ่งขณะที่*มฆมาณพ*กำลังขุดก่นหลักตอเพื่อปรับทางให้ราบเรียบอยู่นั้น มีชายผู้หนึ่งมาพบเข้าแล้วเอ่ยถามขึ้นว่า

"ท่านทำอะไรอยู่รึ?"

"ข้าพเจ้ากำลังทำหนทางไปสวรรค์ของตนเอง" *มฆมาณพ* ตอบ

เมื่อได้ทราบคำตอบแล้วชายผู้นั้นก็ขอทำด้วย ต่อมาวันหลังก็มีชายคนอื่นๆ มาขอร่วมทำเพิ่มขึ้นทีละคนจนถึง ๓๓ คน ชายหนุ่มทั้ง ๓๓ คนได้ช่วยกันถากถางปรับทางให้ราบเรียบไกลถึง ๒ โยชน์

❑ มาณพ ๓๓ คนถูกกล่าวหาว่าเป็นโจร

มาณพทั้ง ๓๓ คนตั้งหน้าตั้งตาทำแต่สาธารณกุศลไม่ยอมหาเนื้อหาปลา หรือหมักสุราดื่มอย่างเมื่อก่อน ทำให้นายบ้านขัดเคืองใจ เพราะไม่ได้ผลประโยชน์เหมือนเช่นเคย จึงห้ามมิให้มาณพทั้ง ๓๓ คนทำสาธารณกุศล แต่ก็ไม่เป็นผล นายบ้านจึงเพ็ดทูลต่อพระราชาว่า *มฆมาณพ*และเพื่อนเป็นโจร พระราชาหลงเชื่อจึงมีรับสั่งให้จับกุมมาลงอาชญาโดยให้ช้างเหยียบ

ขณะที่ทหารกำลังไสช้างเข้าหา *มฆมาณพ*ได้บอกเพื่อนๆ ให้เจริญเมตตาจิต อย่าได้นึกโกรธเคืองใคร มาณพทั้งหมดก็กระทำตาม ด้วยอานุภาพแห่งพลัง

เมตตาจิตทำให้ช้างไม่อาจเข้าไปใกล้ได้ พระราชาจึงรับสั่งให้นำเสื่อลำแพนคลุมมาณพทั้ง ๓๓ คนไว้ด้วยคิดว่าช้างตื่นคน แต่ก็ไม่สำเร็จ พอไสช้างเข้าไปเหยียบ ช้างกลับถอยหนี เป็นเช่นนี้อยู่หลายครั้ง สร้างความประหลาดพระราชหฤทัยแก่พระราชายิ่งนัก พระองค์จึงรับสั่งให้พา*มฆมาณพ*และเพื่อนเข้าเฝ้า

เมื่อพระราชาไต่สวนจนทราบความจริงทั้งหมดแล้ว จึงลงโทษนายบ้านให้เป็นทาสของมาณพทั้ง ๓๓ คน พระราชทานช้างเชือกนั้นให้เป็นพาหนะแล้วให้ปกครองตำบลนั้น

❑ มฆมาณพกับเพื่อนสร้างศาลา

มฆมาณพ กับเพื่อนเห็นอานิสงส์ของบุญทันตาดังนั้น ก็ยิ่งเพิ่มความศรัทธาในอันที่จะสร้างบุญกุศลให้มากขึ้น จึงปรึกษากันว่าจะสร้างศาลาหลังใหญ่ไว้ตรงทาง ๔ แยก เพื่อเป็นที่พักสำหรับคนเดินทาง เมื่อตกลงกันดังนั้นแล้วก็หาช่างไม้มาช่วยสร้างศาลา และพร้อมใจกันเข้าป่าตัดไม้บรรทุกเกวียนให้ช้างลากไปยังสถานที่ที่จะปลูกสร้างศาลา

เมื่อสร้างศาลาเสร็จ *มฆมาณพ* กับเพื่อนได้ปูกระดาน ๓๓ แผ่นแล้วบอกช้างว่า...*หากมีผู้เดินทางมานั่งแผ่นกระดานของผู้ใด ก็ให้นำผู้นั้นไปที่บ้านมาณพเจ้าของกระดานเพื่อต้อนรับเลี้ยงดู*

มฆมาณพ ยังได้ปลูก*ต้นทองหลาง* ไว้ใกล้ๆ ศาลาหนึ่งต้น และปูแผ่นศิลาไว้ใต้ต้นเพื่อให้เป็นที่นั่งพักของคนทั้งหลาย ภริยา ๓ คนของ*มฆมาณพ* ก็มีส่วนในกุศล-กรรมครั้งนี้ด้วย โดย**นางสุธรรมา**ได้สร้างช่อฟ้าประดับศาลา **นางสุนันทา**สร้างสระน้ำไว้ให้คนดื่มและอาบ **นางสุจิตรา**ได้สร้างสวนดอกไม้ไว้ให้คนได้ประดับกายเมื่ออาบน้ำเสร็จ คงเหลือเพียง**นางสุชาดา**ภริยาคนที่ ๔ ผู้เดียวที่ไม่ได้ทำสิ่งใด วันหนึ่งๆ ใช้เวลาหมกมุ่นอยู่กับการแต่งตัวเท่านั้น เพราะคิดว่าตนเองเป็นทั้งลูกลุงของ*มฆมาณพ* และเป็นภริยา เมื่อสามีกระทำก็เหมือนตนเองได้กระทำด้วย

นอกจาก*มฆมาณพ* จะเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการนำกลุ่มเพื่อนสร้างสาธารณประโยชน์ต่างๆ แล้ว ตัวเขายังยึดมั่นในคุณธรรมอันเป็น**วัตตบท**อีก ๗ ประการ คือ

๑. เลี้ยงดูและมีความเคารพในพ่อแม่

๒. เคารพอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่

๓. กล่าววาจาสุภาพอ่อนหวาน

๔. ไม่กล่าวคำส่อเสียด กล่าวแต่วาจาสมานสามัคคี

๕. ชอบเผื่อแผ่ ไม่ประพฤติตนเป็นคนตระหนี่

๖. มีความสัตย์ กล่าวแต่คำที่เป็นจริง

๗. ระงับความโกรธด้วยขันติธรรม

*มฆมาณพ*และเพื่อน รวม ๓๓ คน เมื่อสิ้นอายุขัยต่างได้ขึ้นไปเสวยสุขร่วมกันบนสวรรค์ชั้นที่ ๒ ซึ่งได้ชื่อว่า

ดาวดึงส์

ดาวดึงส์สวรรค์ เดิมเป็นที่อยู่ของเทพเหล่าหนึ่งซึ่งต่อมาภายหลังเกิดลุ่มหลงมัวเมาในน้ำสุราทิพย์ ทิพยสมบัติต่างๆ บนสวรรค์ชั้นนี้จึงเสื่อมทรามลงเรื่อยๆ เมื่อมาณพทั้ง ๓๓ คนมาอุบัติ เทพเหล่านั้นได้จัดการต้อนรับเลี้ยงน้ำสุราทิพย์ เพื่อหวังมอมเมาให้ลุ่มหลง แต่*มฆมาณพเทพบุตร*ได้นัดแนะกับเทพบริวารว่าไม่ต้องดื่ม

เมื่อเทพเหล่านั้นดื่มจนเมามายหลับใหลไร้สติ *มฆมาณพเทพบุตร* พร้อมด้วยเทพบริวารจึงช่วยกันจับเทพเหล่านั้นโยนลงไปยังมหาสมุทร ด้วยอานุภาพกุศลกรรมที่เคยสร้างไว้ในอดีตยังหลงเหลืออยู่จึงดลบันดาลให้เกิดวิมานอันกว้างใหญ่ และต้นไม้ ชื่อ **จิตตปาลิ** *(ต้นแคฝอย)* เกิดขึ้นใต้*เขาสิเนรุ* เพื่อเป็นที่อยู่ของเทพเหล่านั้น เรียกว่า...***อสูรพิภพ*** และเพราะเหตุที่ดื่มสุราทิพย์เมามายขาดสติจนถูกโยนลงจากสวรรค์นี่เอง ทำให้เทพเหล่านั้นปฏิญาณว่าจะไม่ดื่มสุราอีก จึงได้ชื่อว่า...**อสุรา** หรือ **อสูร** ทุกๆ ปี เมื่อ*ดอกแคฝอย* บานก็จะระลึกถึงสวรรค์ที่อยู่เดิม ก็จะยกพลขึ้นไปทำศึกกับเทวดาบน*ดาวดึงส์*

เมื่อเหล่า*อสูร*ไปอยู่ ณ *อสูรพิภพ* ใต้*เขาสิเนรุ* แล้ว ทิพยวิมานที่อยู่บน*ดาวดึงส์สวรรค์* ซึ่งเป็นของคู่บุญก็สูญไป เทพนครกว้างหมื่นโยชน์ได้เกิดขึ้นแทน ในท่ามกลางเทพนครนั้นมีปราสาทอันงดงาม นามว่า **เวชยันต์** สูง ๗๐๐ โยชน์ ประดับด้วยแก้ว ๗ ประการ ประดับด้วยธง

ทั้งหลายสูง ๓๐๐ โยชน์ ผุดขึ้นด้วยอานิสงส์แห่งการสร้างศาลา โดยมฆมาณพเทพบุตรได้เป็นใหญ่เหนือเทวดาทั้งหลายทรงพระนามว่า...**_พระอินทร์_** บ้าง **_ท้าวสักกเทวราช_** บ้าง **_สมเด็จอมรินทราธิราช_** บ้าง **_ท้าวมัฆวานเทวราช_** บ้าง ฯลฯ

และด้วยอานิสงส์แห่งการปลูก*ต้นทองหลาง*ไว้ใกล้ศาลา

และปูแผ่นศิลาให้คนนั่ง บันดาลให้เกิดต้นไม้ชนิดหนึ่ง สัณฐานเหมือนเศวตฉัตร ชื่อ...**ต้นปาริฉัตตกะ** แผ่กิ่งก้านไปโดยรอบกว้าง ๓๐๐ โยชน์ที่หน้า*เวชยันต์ปราสาท* และใต้*ต้นปาริฉัตตกะ*มี**พระแท่นบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์** ยาว ๖๐ โยชน์ กว้าง ๕๐ โยชน์ หนา ๑๕ โยชน์ มีสีแดงดั่งดอกชบา เวลา*พระอินทร์*ประทับนั่ง แท่นศิลาอาสน์นี้ก็จะมีลักษณาการอ่อนยุบลงไป และมีลักษณาการฟูขึ้นเต็มตามเดิมเมื่อพระองค์เสด็จลุกขึ้น

เพื่อนทั้ง ๓๒ ของ*มฆมาณพ* เมื่อสิ้นอายุขัยก็ได้ถือกำเนิดเป็นเทพชั้นผู้ใหญ่อยู่ใน*ดาวดึงส์สวรรค์* ช้างพาหนะเกิดเป็นเทพบุตรมีนามว่า...**เอราวัณ** คราใดที่*พระอินทร์* และเทพบุตรทั้ง ๓๒ องค์จะเสด็จ ณ ที่ใด *เอราวัณเทพบุตร*ก็จะเนรมิตกายเป็นช้างมี ๓๓ เศียร เพื่อให้เทพชั้นผู้ใหญ่เหล่านั้นเสด็จประทับเหนือตระพองทั้ง ๓๓ นั้น และช่างไม้ที่ช่วยสร้างศาลาได้กำเนิดเป็นเทพบุตรมีนามว่า...**วิศวกรรมเทพบุตร** เป็นเทพแห่งการช่างบน*ดาวดึงส์สวรรค์*

❑ ภริยาของมฆมาณพ ๓ คน เกิดในดาวดึงส์สวรรค์

เมื่อ*นางสุธรรมา*ถึงแก่กรรมแล้วก็ได้ไปเกิดบน*ดาวดึงส์สวรรค์* เป็นมเหสีพระองค์หนึ่งของ*พระอินทร์* มีเทวสภากว้างใหญ่ประมาณ ๕๐๐ โยชน์ ชื่อ **สุธรรมา** เป็น

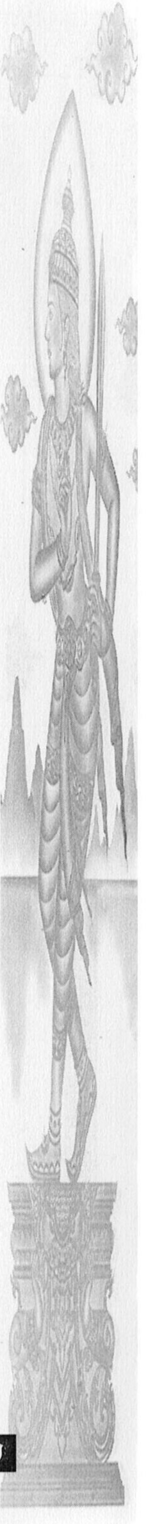

ทิพยสมบัติ ด้วยบุญที่นางได้สร้างช่อฟ้าศาลาในครั้งที่ยังเป็นภริยาของ*มฆมาณพ* กล่าวกันว่า...สถานที่อื่นอันน่ารื่นรมย์ยินดียิ่งกว่า*สุธรรมาเทวสภา* นั้นไม่มี จนกระทั่งคนทั้งหลายเมื่อเห็นสถานที่อันน่ารื่นรมย์แห่งใดแห่งหนึ่งเข้าก็จะพูดกันว่า *"เหมือนสุธรรมาเทวสภา"* และในทุกวัน ๘ ค่ำ จะมีการฟังธรรม ณ เทวสภานี้

นางสุนันทา ก็ได้เกิดเป็นมเหสีของ*พระอินทร์* มีสระโบกขรณี กว้างประมาณ ๕๐๐ โยชน์ ชื่อ**สุนันทา** เป็นทิพยสมบัติ ด้วยอานิสงส์ที่นางได้สร้างสระน้ำไว้

แม้*นางสุจิตรา*ก็ได้เกิดเป็นมเหสีของ*พระอินทร์* เช่นกัน มีอุทยานกว้างประมาณ ๕๐๐ โยชน์ ชื่อ**จิตรลดาวัน** เป็นทิพยสมบัติ ด้วยอานิสงส์ที่นางได้สร้างสวนดอกไม้ไว้

❑ พระอินทร์อนุเคราะห์นางสุชาดา

นางสุชาดา ภริยาคนที่ ๔ ของ*มฆมาณพ* เมื่อสิ้นอายุขัยแล้ว ได้ไปเกิดเป็นนางนกยางอยู่ ณ ซอกเขาแห่งหนึ่ง เมื่อ*พระอินทร์* ทรงทราบจึงมีเทวประสงค์ที่จะอนุเคราะห์นาง พระองค์ได้จำแลงพระกายเสด็จไปหา ตรัสถามว่า

"เจ้ามาทำอะไรอยู่ที่นี่?"

"ท่านคือใคร?" นางนกยางทูลถาม

"เรา คือ มฆะ สามีของเจ้า" พระอินทร์ ตรัสตอบ

"ท่านเกิดที่ใด?" นางนกยางทูลถามขึ้นอีก

"เราเกิดในดาวดึงสเทวโลก แม้เพื่อนหญิงทั้งสามของเจ้าก็เช่นกัน เจ้าต้องการไปเยี่ยมเพื่อนเหล่านั้นบ้างไหมล่ะ?"

"หม่อมฉันจะไปได้อย่างไร?"

"เราจะพาเจ้าไปเอง" พระอินทร์ ตรัสแล้วทรงนำนางนกยางเหาะขึ้นสู่*ดาวดึงส์สวรรค์* ไปปล่อยไว้ริมฝั่ง*สระโบกขรณีนันทา* แล้วตรัสบอกแก่พระมเหสีทั้งสามให้ไปเยี่ยมนางสุชาดา

พระมเหสีทั้งสามเสด็จไปยัง*สระโบกขรณีนันทา* ได้พบนาง*สุชาดา*กำเนิดเป็นนกยาง ก็เยาะเย้ยด้วยประการต่างๆ แล้วก็พากันเสด็จกลับ พระอินทร์ ได้เสด็จไปหานางนกยางอีก ตรัสถามว่า

"เจ้าได้พบเพื่อนแล้วหรือ?"

นางนกยางกราบทูลว่า *"พบแล้วเพคะ พระมเหสีทั้งสามของพระองค์เสด็จมาหาหม่อมฉัน และแสดงอาการเยาะเย้ยหม่อมฉันต่างๆ นานา แล้วก็เสด็จกลับขอพระองค์โปรดนำหม่อมฉันกลับไปที่ซอกเขาตามเดิมเถิดเพคะ"*

เมื่อพระอินทร์ ทอดพระเนตรเห็นนางนกยางทุกข์ใจเช่นนั้น พระองค์จึงทรงนำนางกลับคืนสู่ซอกเขาตามเดิม แล้วตรัสถามว่า

"เจ้าได้เห็นทิพยสมบัติของเพื่อนทั้งสามแล้วหรือ?"

นางนกยางกราบทูลว่า *"หม่อมฉันเห็นแล้วเพคะ"*

พระอินทร์ จึงตรัสว่า *"แม้เจ้าก็ควรทำอุบายอันเป็นเหตุให้ไปเกิดในที่นั้น"*

"หม่อมฉันจะต้องทำอย่างไรเพคะ?" นางนกยางทูลถาม

"เจ้ารักษาโอวาทที่เราจะให้ไว้ได้ไหม?" พระอินทร์ตรัสถาม

"รักษาได้เพคะ" นางนกยางให้คำมั่น

พระอินทร์ จึงได้ประทานศีล ๕ แก่นางนกยาง แล้วตรัสเตือนว่า *"เจ้าจงเป็นผู้ไม่ประมาท จงรักษาศีล ๕ ให้บริสุทธิ์เถิด"* จากนั้นก็เสด็จกลับดาวดึงส์สวรรค์

นางนกยางเมื่อได้รับศีลแล้วก็ดำรงชีวิตอย่างยากลำบาก ต้องเที่ยวหาปูปลาที่ตายเองเป็นอาหาร หาได้บ้างไม่ได้บ้างจนร่างกายซูบผอม *พระอินทร์* มีเทวประสงค์จะทดสอบว่านางรักษาศีลได้หรือไม่ จึงจำแลงพระกายเป็นปลาหงายท้องลอยน้ำผ่านมา นางนกยางเห็นก็เข้าใจว่าเป็นปลาตายจึงรีบคาบไว้หมายจะกินเป็นอาหาร ปลานั้นก็กระดิกหาง นางรู้ว่าปลายังไม่ตายก็ปล่อยเสีย *พระอินทร์* ทรงทดสอบนางนกยางเช่นนี้ครบ ๓ ครั้งจึงปรากฏกายให้นางรู้ พระองค์ตรัสสรรเสริญและให้กำลังใจนางเพื่อให้เคร่งครัดมั่นคงในการรักษาศีล แล้วเสด็จจากไป

นางนกยางตั้งใจรักษาศีลให้บริสุทธิ์ ไม่นานก็สิ้นชีวิตเพราะอดอาหาร

❑ ธิดาช่างปั้นหม้อ

ด้วยอานิสงส์แห่งการรักษาศีล นางนกยางได้เกิดเป็นบุตรสาวช่างปั้นหม้อใน*กรุงพาราณสี* โดยนิสัยที่เคยรักษาศีลมาก่อนทำให้นางรู้จักรักษาศีลมาแต่กำเนิด

เมื่อนางอายุราว ๑๕-๑๖ ปี *พระอินทร์* ทรงคำนึงถึงนางนกยางว่าได้ไปเกิด ณ ที่ใด ครั้นทรงทราบแล้วจึงจำแลงพระกายเป็นคนแก่ และบันดาลให้แก้ว ๗ ประการมีลักษณะเหมือนฟักทอง บรรทุกจนเต็มเกวียนขับเข้าไปใน*กรุงพาราณสี* ป่าวร้องไปตามถนนให้คนมารับฟักทอง โดยตั้งเงื่อนไขว่าจะให้แก่สตรีผู้รักษาศีลเท่านั้น

ในสมัยนั้นคนทั้งหลายยังไม่รู้จักว่า ศีล...คืออะไร? เพียงแต่เคยได้ยินบุตรสาวช่างปั้นหม้อพูดอยู่เสมอว่า *"ข้าพเจ้ารักษาศีล"* จึงได้ชี้ทางให้ไปยังบ้านของนาง เมื่อคนแก่จำแลงพบนาง ได้เอ่ยถามว่า

"เธอคือใคร?"

นางตอบว่า *"ฉันคือสตรีผู้ไม่ละศีล ๕"*

"ของเหล่านี้ เราก็นำมาให้เธอโดยเฉพาะ"

คนแก่จำแลงกล่าวจบก็มอบทรัพย์เหล่านั้นแก่นางและกลับคืนร่างเป็น*พระอินทร์* แล้วตรัสกับนางว่า

"ทรัพย์เหล่านี้พอเพียงแก่การเลี้ยงชีวิตของเธอแล้ว เธอจงรักษาศีล ๕ อย่าได้ขาด" ตรัสจบก็เสด็จจากไป นางได้รักษาศีลอย่างมั่นคงตลอดชีวิต

❑ นางสุชาดาธิดาอสูร

เมื่อสิ้นอายุขัยบุตรสาวช่างปั้นหม้อ ได้ไปเกิดเป็นพระธิดา**ท้าวเวปจิตติ** *(เวปจิตติ เรียกเป็นภาษาสันสกฤตว่า* ***ไพจิตราสูร*** *เดิมเป็นใหญ่ในสวรรค์มาก่อน เมื่อถูกมฆมาณพเทพบุตรและบริวารโยนลงจากสวรรค์ก็ได้เป็นใหญ่ในอสูรพิภพ)* นางมีสิริโฉมงดงามยิ่งนัก ผิวพรรณก็ดั่งทองคำ เพราะได้รักษาศีลมาแล้วถึง ๒ ชาติ แต่เหตุที่นางต้องเกิดใน*อสูรพิภพ* ก็เพราะผลกรรมที่เคยฆ่าสัตว์กินเป็นอาหารเมื่อครั้งที่เป็นนางนกยางก่อนสมาทานรักษาศีล ๕

เมื่อ*ท้าวเวปจิตติ* เห็นสมควรที่ธิดาควรมีคู่ครอง จึงสั่งให้ประชุมบรรดาอสูรทั้งหลายเพื่อให้นางเลือกคู่ *พระอินทร์*ทรงทราบจึงจำแลงพระกายเป็นอสูรชรามาประทับยืนในระหว่างพวกอสูร ด้วยอำนาจบุพเพ-สันนิวาสเมื่อพระธิดาได้เห็นอสูรชราก็เกิดจิตปฏิพัทธ์จึงโยนพวงมาลัยให้แก่สูรชราทันที อสูรชรารับพวงมาลัยแล้วแสดงตนเป็น*พระอินทร์* จากนั้นทรงจับแขนนางเหาะขึ้นไปในอากาศ บรรดาอสูรทั้งหลายเห็นดังนั้นก็พากันเหาะติดตามไป

ในขณะนั้นเอง **มาตลีเทพสารถี** ได้นำ*เวชยันต์รถ*มารอรับอยู่ในระหว่างทาง *พระอินทร์* เสด็จมาถึงทรงอุ้ม*นางสุชาดา* ขึ้น*เวชยันต์รถ* แล้วบ่ายพระพักตร์สู่เทพนครพอเสด็จถึงป่าไม้งิ้ว ลูกนกครุฑทั้งหลายได้ยินเสียงรถต่าง

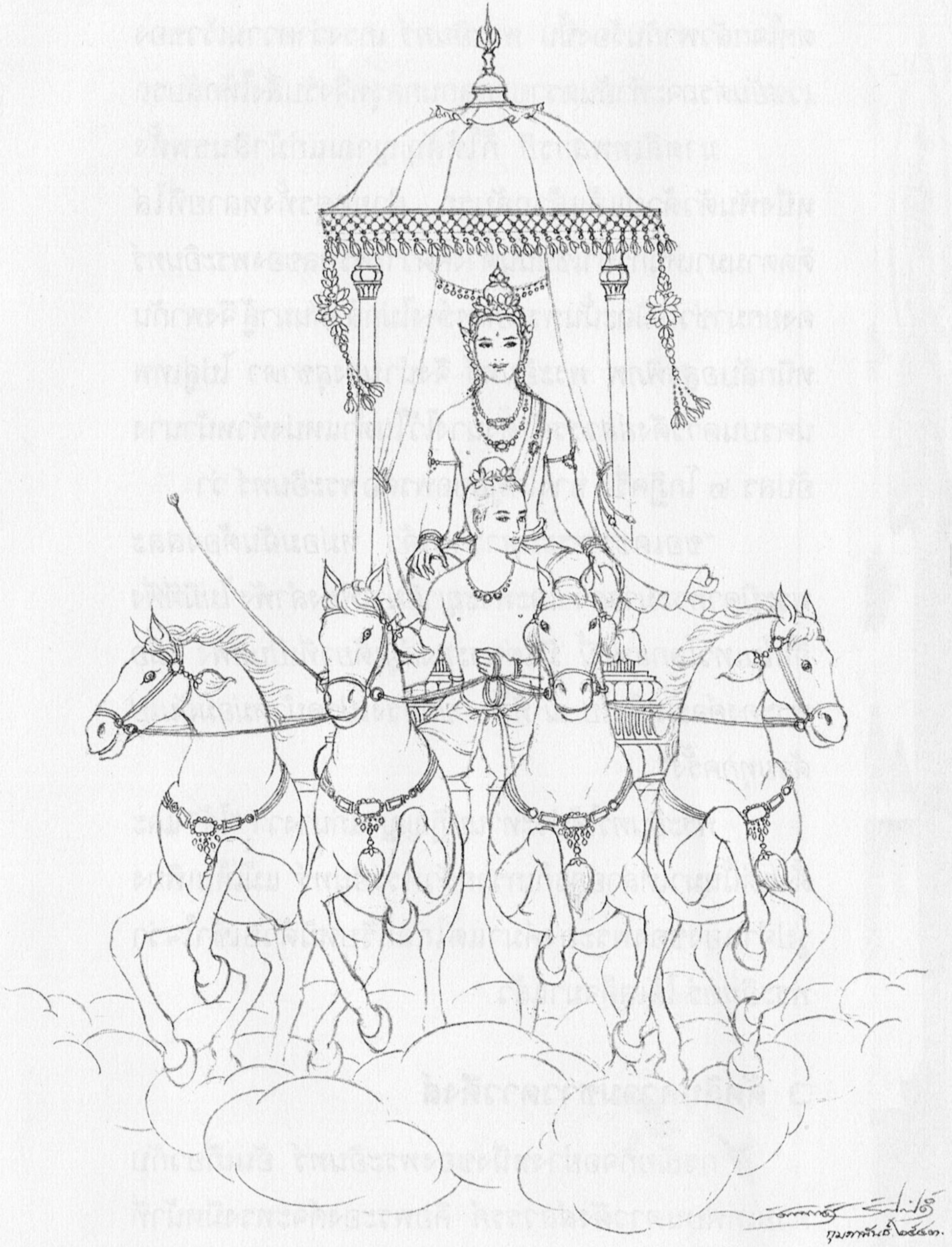

ตกใจกลัวพากันร้องขึ้น *พระอินทร์* เกรงว่าความเร็วของ*เวชยันต์รถ*จะทำอันตรายแก่ลูกนกครุฑจึงรับสั่งให้กลับรถ

มาตลีเทพสารถี ก็ให้สัญญาณแก่ม้าสินธพทั้งหนึ่งพันตัวด้วยแส้แล้วกลับรถ ฝ่ายอสูรทั้งหลายที่ไล่ติดตามมาเห็นกิริยาเช่นนั้นต่างคิดว่าไพร่พลของ*พระอินทร์*คงยกมาช่วย มิฉะนั้น*พระอินทร์*คงไม่กล้าหันมาสู้ จึงพากันหนีกลับ*อสูรพิภพ* *พระอินทร์* จึงนำ*นางสุชาดา* ไปสู่เทพนครบน*ดาวดึงส์สวรรค์* ตั้งนางไว้ในตำแหน่งหัวหน้านางอัปสร ๒ โกฏิครึ่ง นางได้ทูลขอพรต่อ*พระอินทร์* ว่า

"ขอเดชะพระมหาราชเจ้า หม่อมฉันต้องสละพระบิดาพระมารดา และพระญาติมาเพียงลำพัง ไม่มีที่พึ่งอื่นในเทวโลกแห่งนี้ มีแต่พระองค์ผู้เดียวที่เป็นที่พึ่ง เมื่อพระองค์จะเสด็จไป ณ ที่ใด ขอทรงโปรดนำหม่อมฉันไปด้วยทุกครั้ง"

*พระอินทร์*ได้ประทานปฏิญญาแก่นางว่า *"ได้"* และตั้งแต่นั้นมาเหล่าอสูรก็เกรงกลัว*พระอินทร์* แม้เห็นเพียงรูปจำลองของพระองค์มาแต่ไกลก็รีบหนีด้วยเข้าใจว่า*พระอินทร์* ได้เสด็จมาแล้ว

❑ ตัดสินความชาวดาวดึงส์

กรณียกิจอย่างหนึ่งของ*พระอินทร์* อันเกี่ยวกับทวยเทพบน*ดาวดึงส์สวรรค์* คือพระองค์จะทรงมีหน้าที่พิพากษาอรรถคดีเกี่ยวกับเทพบุตรเทพธิดาเกิดใหม่ ซึ่ง

โดยปรกติหากเทพบุตรเทพธิดาที่เกิดใหม่นั้น เกิดขึ้นบนตักของเทพองค์ใดก็นับเป็นบุตรธิดาของเทพองค์นั้น หากเป็นเทพธิดาเกิดบนที่นอนก็จัดเป็นภริยา หากเกิดข้างที่นอนก็จัดเป็นสาวใช้สำหรับจัดเครื่องประดับ หากเกิดในท่ามกลางปราสาทจัดเป็นผู้รับใช้ทั่วไป

บรรดาเทพบุตรเทพธิดาเกิดใหม่ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ไม่เป็นกรณีพิพาท *พระอินทร์* จึงไม่ต้องทรงวินิจฉัย แต่หากเทพบุตรเทพธิดานั้นอุบัติเกิดขึ้นในระหว่างแดนต่อแดนของเทพองค์นี้บ้าง องค์โน้นบ้าง ก็จะต้องเดือดร้อนถึง*พระอินทร์*ให้ทรงตัดสิน พระองค์ก็จะพิจารณาว่าเทพที่เกิดนั้นอยู่ใกล้วิมานของเทพองค์ใด ก็ยกให้แก่เทพองค์นั้น หากเกิดอยู่ในกึ่งกลางของวิมานเหล่านั้น ก็ต้องไต่สวนว่าเมื่อเกิดนั้นหันหน้าแลดูวิมานของเทพองค์ใด ก็ยกให้แก่เทพองค์นั้น ถ้าไม่แลดูวิมานของเทพองค์ใดเลย พระองค์ก็ทรงรับไว้เป็นของตนเอง

❑ บุญในพระพุทธศาสนา

พระอินทร์ และบรรดาเทพบริวารทั้งปวงได้เสวยทิพยสุขด้วยทิพยสมบัติต่างๆ ณ *ดาวดึงส์สวรรค์*เป็นเวลาช้านาน จวบจนถึงกาลที่**พระศรีศากยมุนีโคดมพระพุทธเจ้า** ของเราทั้งหลายได้เสด็จมาอุบัติขึ้นในโลก

คนทั้งหลายเมื่อได้ฟังพระสัทธรรมจาก*พระพุทธองค์*แล้ว ต่างก็มีใจผ่องแผ้วศรัทธาเลื่อมใสพากันสร้างบุญ

กุศลด้วยการให้ทาน รักษาศีลและเจริญภาวนา เมื่อสิ้นอายุขัยหลายคนได้อุบัติเกิดเป็นเทวดาบน*ดาวดึงส์สวรรค์* บางองค์มีรัศมีกายรุ่งเรืองสวยงาม พร้อมด้วยทิพยสมบัติวิเศษยิ่งกว่าของ*พระอินทร์* ผู้เป็นจอมเทพ สร้างความอัศจรรย์ในพระทัยแก่*พระอินทร์* ยิ่งนัก

ในที่สุดก็ทรงทราบว่าเหตุที่เป็นเช่นนั้น เพราะเทพเหล่านั้นได้สร้างบุญกุศลไว้ในพระบวรพุทธศาสนาเมื่อคราวเป็นมนุษย์นั่นเอง ซึ่งต่างจากพระองค์ที่สมัยเป็นมนุษย์เกิดในยุคที่ว่างเว้นจากพระพุทธศาสนาทำให้ไม่มีโอกาสได้สร้างบุญกุศลแก่เนื้อนาบุญ เมื่อทราบดังนั้นแล้ว *พระอินทร์* จึงคอยหาโอกาสที่จะสร้างกองกุศลในพระบวรพุทธศาสนาอยู่ตลอดเวลา

ในวันหนึ่ง พระองค์ทรงเล็งทิพยเนตรเห็น**พระมหากัสสปเถรเจ้า** ออกจากนิโรธสมาบัติใหม่ๆ กำลังเดินบิณฑบาตเพื่อโปรดคนยากจน ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ทรงชวน*พระนางสุชาดา* พระมเหสีเสด็จไปดักคอยใส่บาตรพระมหาเถรเจ้า โดยเนรมิตกระท่อมหลังเก่าคร่ำคร่า แล้วพระองค์และ*พระนางสุชาดา* ได้จำแลงพระกายเป็นยาจกตายายผัวเมียทำอาชีพเป็นช่างทอผ้า

ฝ่ายพระมหาเถรเจ้าเดินมาพบยาจกผู้เฒ่า ๒ คน ตายายกำลังช่วยกันทอผ้าอย่างลำบาก รู้สึกสงสารหวังอนุเคราะห์ให้พ้นจากความยากจน จึงเข้าไปยืนสงบนิ่งที่หน้าประตูกระท่อมเพื่อรับบิณฑบาต สองตายายสบ

โอกาสที่รอคอยมานานรีบตักอาหารทิพย์ใส่ลงในบาตรของพระมหาเถรเจ้าจนหมด อาหารทิพย์นั้นได้ส่งกลิ่นหอมฟุ้งกระจายไปทั่ว*กรุงราชคฤห์* พระมหาเถรเจ้าเกิดความประหลาดใจ จึงเข้าฌานสมาบัติตรวจดูก็ทราบทันทีว่ายาจกสองตายายนี้แท้จริงก็คือ *พระอินทร์* และ *พระนางสุชาดา* จำแลงพระกายมานั่นเอง

พระมหาเถรเจ้าได้ไต่ถามความเป็นมา *พระอินทร์* ก็ตรัสตอบว่าที่ทำไปนั้น เพราะประสงค์จะทำบุญกุศลในพระพุทธศาสนา แล้วตรัสถามพระมหาเถรเจ้าว่า การทำบุญในครั้งนี้ของพระองค์สำเร็จผลเป็นกุศลหรือไม่ พระมหาเถรเจ้ากล่าวคำรับรอง *พระอินทร์* ได้ยินดังนั้นก็เกิดปีติปลาบปลื้มใจ ถวายนมัสการแล้วพระองค์กับ *พระนางสุชาดา* ได้กระทำประทักษิณเวียนรอบพระมหาเถรเจ้า ๓ รอบ แล้วก็พากันเหาะกลับไป

❑ พระอินทร์บรรลุโสดาปัตติผล

เทวดาซึ่งเสวยทิพยสุขอยู่ ณ สรวงสวรรค์ทุกชั้นย่อมต้องมีการจุติ คือ ตายจากเทวโลกทั้งสิ้น เหตุที่ทำให้ต้องจุติมี ๔ ประการ คือ ***สิ้นอายุ สิ้นบุญ สิ้นอาหาร*** และ ***โทสะ*** *(ความโกรธ)* และก่อนที่จะจุติ ๗ วัน จะมีนิมิตปรากฏขึ้น ๕ ประการเป็นเครื่องแสดงว่าเทพองค์นั้นถึงกำหนดจุติแล้ว เรียกว่า...**จุตินิมิตแห่งเทวดา** คือ

๑. ดอกไม้ทิพย์เหี่ยวแห้ง

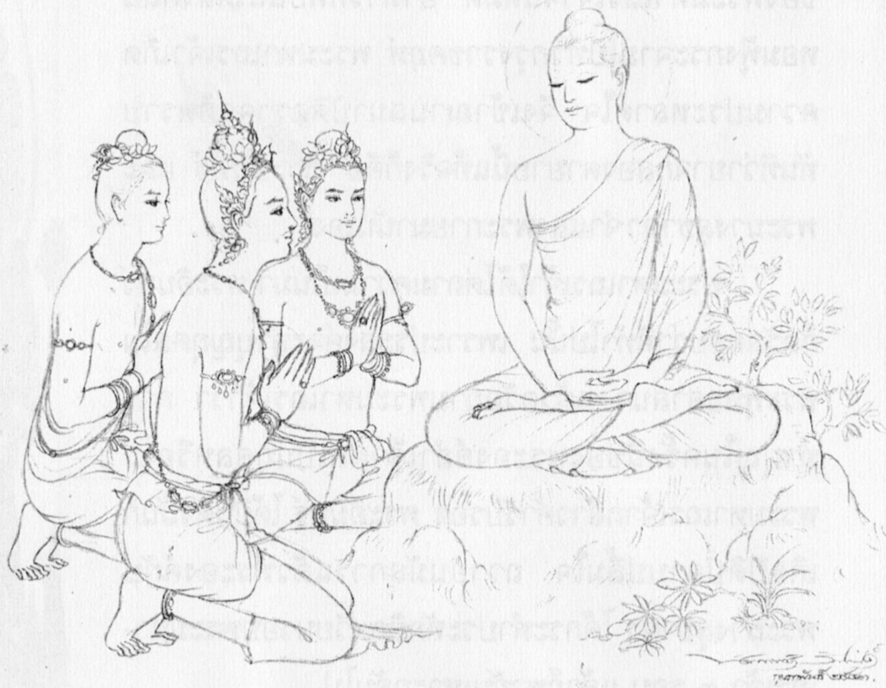

๒. ผ้าทิพย์ที่นุ่งห่มเศร้าหมอง

๓. เหงื่อไหลออกจากรักแร้

๔. ทิพยอาสน์ (ที่นั่ง) แข็งกระด้างและเร่าร้อนดุจมีไฟอยู่ภายใน นั่งนอนไม่สุขสบายเหมือนดังแต่ก่อน

๕. ผิวพรรณและรัศมีเศร้าหมอง

วันหนึ่งพระอินทร์ ทอดพระเนตรเห็นจุตินิมิตปรากฏขึ้น ก็ทรงทราบว่าพระองค์ถึงกาลสิ้นอายุจากเทวโลกแล้ว ทรงเศร้าโศกเสียพระทัยยิ่งนักที่ต้องเสื่อมจากทิพยสมบัติ พระองค์

จึงชักชวนเหล่าเทพบุตรเสด็จไปเฝ้า*พระพุทธเจ้า* ณ *ถ้ำอินทสาลคูหา ภูเขาเวทิยกบรรพต (อยู่ด้านทิศเหนือแห่งบ้านพราหมณ์ ชื่อ **อัมพสณฑ์** ซึ่งตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกของกรุงราชคฤห์)* เพื่อกราบทูลลาและฟังพระสัทธรรมเป็นครั้งสุดท้าย

เมื่อ*พระศาสดา*มีพระบรมพุทธานุญาตให้เข้าเฝ้าแล้ว *พระอินทร์*ได้ทูลถามปัญหาธรรมต่างๆ หลายประการ *พระพุทธเจ้า*ก็ทรงวิสัชนาอย่างแจ่มแจ้ง *พระอินทร์* ทรงตั้งพระสติกำหนดพิจารณาตาม ที่สุดก็ได้ดวงตาเห็นธรรมบรรลุ*โสดาปัตติผล* ในกาลบัดนั้น*พระอินทร์*ได้จุติและอุบัติขึ้นใหม่เป็น*พระอินทร์*ดังเดิม แต่พระวรกายมีรัศมีรุ่งเรืองมากกว่าเดิม ส่วนเทวดาที่ได้ฟังพระธรรมเทศนาในวันนั้น ต่างก็ได้สำเร็จมรรคผลตามภูมิธรรมของตนถึงแปดหมื่นองค์โดยประมาณ

หลังจากนั้น *พระอินทร์* และทวยเทพทั้งปวงได้เสวยสุขอยู่ในทิพยสมบัติของตนบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์จวบจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้

❑ ทางไปดาวดึงส์สวรรค์

บุคคลที่จะมีโอกาสไปอุบัติเกิดเป็นเทวดาเสวยทิพยสุข ณ สวรรค์ชั้น*ดาวดึงส์*นั้น ต้องสร้างบุญกุศลต่างๆ มีการให้ทานรักษาศีล เป็นต้น *พระผู้มีพระภาคเจ้า*ได้ตรัสไว้ดังนี้

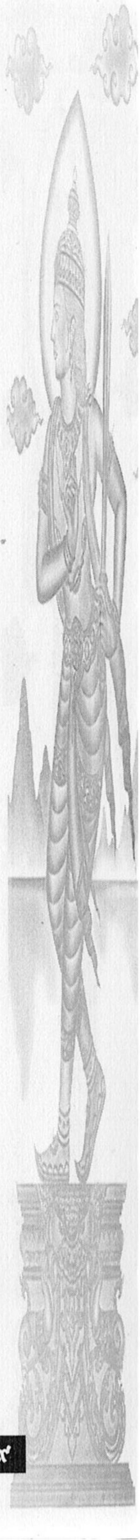

“ในการให้ทานนั้น บุคคลไม่มีความหวังผล ย่อมให้ทาน ไม่มีจิตผูกพันในผลแห่งทานแล้วให้ทาน ไม่มุ่งการสั่งสมย่อมให้ทาน มิใช่ให้ทานด้วยคิดว่า ‘ตายไปแล้ว เราจักได้เสวยผลทานนี้’ แต่ให้ทานด้วยความคิดว่า ‘การให้ทานเป็นการกระทำที่ดี’

เขาผู้นั้นให้ทานด้วยอาการอย่างนี้แล้ว เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นดาวดึงส์”

*‘**ทานสูตร**’ อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต*

“บุคคลบางคนในโลกนี้ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานมีประมาณยิ่ง ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง ไม่เจริญบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย เมื่อตายไป เขาย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นดาวดึงส์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พระอินทร์จอมเทพในชั้นดาวดึงส์นั้นทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานให้ยวดยิ่ง ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลให้ยวดยิ่ง ย่อมก้าวล่วงพวกเทวดาชั้นดาวดึงส์โดยฐานะ ๑๐ ประการ คือ อายุทิพย์, วรรณะทิพย์, สุขทิพย์, ยศทิพย์, อธิปไตยทิพย์, รูปทิพย์, เสียงทิพย์, กลิ่นทิพย์, รสทิพย์, และโผฏฐัพพะทิพย์”

*‘**ปุญญกิริยาวัตถุสูตร**’ อังคุตตรนิกาย อัฏฐกนิบาต*

"บุคคลบางคนในโลกนี้ ถวายข้าว น้ำ ผ้า ยวดยาน ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่นั่ง ที่พัก และสิ่งที่เป็นอุปกรณ์แก่ประทีป ให้เป็นทานแก่สมณะหรือพราหมณ์ เขาย่อมมุ่งหวังสิ่งที่ตนถวายไป โดยเขาได้ยินมาว่า

'พวกเทพชั้นดาวดึงส์มีอายุยืน มีวรรณะผ่องใสงดงาม มากไปด้วยความสุข' ดังนี้แล้วเขาจึงคิดอย่างนี้ว่า

'หลังจากตายแล้ว ขอให้เราเข้าถึงความเป็นสหายของพวกเทพชั้นดาวดึงส์

เขาตั้งจิตนั้นไว้ อธิษฐานจิตนั้นไว้ อบรมจิตนั้นไว้ จิตของเขานั้นน้อมไปในทางต่ำ (กามคุณ ๕ อันเลว) เจริญให้ยิ่งขึ้นไปไม่ได้ (ไม่อบรมเพื่อต้องการมรรคผลอันยอดเยี่ยม) ย่อมเป็นไปเพื่อเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ก็ข้อนี้แล เรากล่าวสำหรับบุคคลผู้มีศีล ไม่ใช่สำหรับบุคคลผู้ทุศีล ความตั้งใจของบุคคลผู้มีศีลย่อมสำเร็จได้ เพราะเป็นจิตบริสุทธิ์"

'สังคีติสูตร' ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค

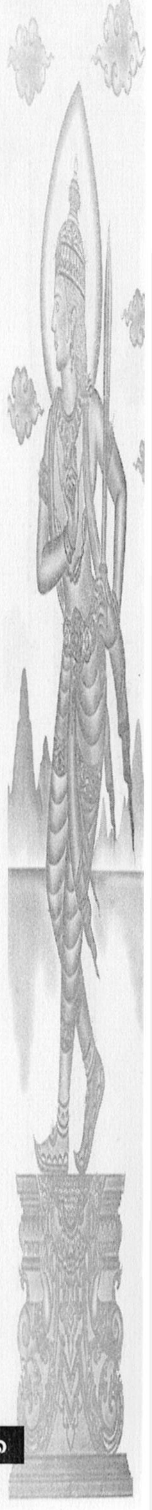

ข้อสังเกต

ท้าวจตุโลกบาลทั้ง ๔ และ **ท้าวสักกเทวราช** เป็นตัวอย่างอันดีของบุคคลผู้ไม่ประมาท แม้จะเกิดนอกพุทธกาลก็ยังสร้างสมบุญบารมีจนได้เสวยทิพยสุขอยู่บนสรวงสวรรค์ ครั้งหนึ่ง**สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า**ได้ตรัสสรรเสริญ*ท้าวสักกเทวราช* ว่า

"ท้าวมฆะถึงความเป็นผู้ประเสริฐกว่าเทพยดาทั้งหลายเพราะความไม่ประมาท

บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญความไม่ประมาท

ความประมาทอันท่านติเตียนทุกเมื่อ"

ขุททกนิกาย ธัมมปทัฏฐกถา

และเมื่อถึงยุคที่*พระพุทธเจ้า*เสด็จมาอุบัติตรัสรู้ ท่านก็ยังเพียรพยายามที่จะทำบุญกุศลอย่างต่อเนื่อง จนที่สุด*ท้าวสักกเทวราช*ได้บรรลุโสดาปัตติผลเป็นอริยบุคคลขั้นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นเพราะท่านเหล่านี้มีปัญญารู้จักใช้อามิสที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นโดยไม่ตระหนี่ในอามิสนั้น ท่านจึงได้รับประโยชน์ในทุกภพทุกชาติ

เทพและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้ยินดี ในรูป รื่นรมย์ในรูป เพลิดเพลินในรูป...เพลิดเพลินในเสียง...เพลิดเพลินในกลิ่น...เพลิดเพลินในรส...เพลิดเพลินในสิ่งสัมผัสกาย...เพลิดเพลินในธรรมารมณ์, เพราะรูป...เสียง...กลิ่น...รส...โผฏฐัพพะ... ธรรมารมณ์ แปรปรวน เลือนหาย ดับสลายไป เทพและมนุษย์ทั้งหลายจึงอยู่เป็นทุกข์;

ส่วนตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธะ รู้แจ้งตามความเป็นจริงแล้ว ซึ่งความเกิด ความดับ คุณและโทษของรูป...เสียง...กลิ่น...รส...โผฏฐัพพะ...ธรรมารมณ์ และเครื่องสลัดออกจากรูป จึงไม่เป็นผู้มีรูปเป็นที่ยินดี ไม่รื่นรมย์ในรูป ไม่เพลิดเพลินในรูป...ฯลฯ...ธรรมารมณ์, เพราะรูป...ฯลฯ...ธรรมารมณ์ แปรปรวน เลือนหาย ดับสลายไป ตถาคตจึงอยู่เป็นสุขได้

ทุติยรูปารามสูตร สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรค

ประตูพระสีวลี

พระสีวลี

❑ ชาติภูมิ

พระสีวลี เป็นโอรสของ**พระนางสุปปวาสา** ซึ่งเป็นพระราชธิดาของ*พระเจ้ากรุงโกลิยะ* บิดาของท่านคือ**เจ้ามหาลิลิจฉวี** ตั้งแต่ท่านถือปฏิสนธิในครรภ์ได้เกิดลาภสักการะแก่พระมารดาเป็นอันมาก มีคนนำเอาเครื่องบรรณาการถึง ๕๐๐ อย่างมาถวายทุกเช้าทุกเย็น จนเป็นที่เลื่องลือมากใน*กรุงโกลิยะ*

คนทั้งหลายผู้หวังในโชคลาภก็นำเอาพันธุ์ข้าวใส่กระเช้ามาให้พระนางจับ ปรากฏว่าข้าวนั้นเมล็ดหนึ่งๆ ได้แตกงอกออกไปเป็น ๑๐๐ เมล็ด ๑,๐๐๐ เมล็ด เวลาหว่านลงไปในนาไร่หนึ่งๆ ก็ได้ข้าว ๕๐-๖๐ เกวียน เวลาขนข้าวขึ้นยุ้งก็ให้พระนางไปจับที่ประตูยุ้ง ข้าวในยุ้งนั้นก็ขนออกไปได้ไม่รู้จักหมด แม้กระทั่งข้าวที่อยู่ในหม้อก็เช่นกัน เมื่อพระนางจับหม้อใบใด จะมีคนตักไปกินเท่าไรก็ไม่รู้จักหมด

พระนางสุปปวาสา ทรงครรภ์อยู่อย่างยาวนานถึง ๗ ปี ๗ เดือน บุตรในครรภ์ก็ยังไม่ประสูติ เมื่อถึงเวลาที่พระครรภ์แก่ ทรงได้รับความทุกขเวทนาเป็นอันมากอยู่ตลอด ๗ วัน ครั้นถึงวันสุดท้ายพระนางได้ครวญคราง ด้วยความเจ็บปวดแสนสาหัส จึงขอร้องพระสวามีว่า

“หม่อมฉันมีครรภ์มา ๗ ปี ๗ เดือน และเจ็บปวดทรมานมา ๗ วันแล้ว รู้สึกว่าชีวิตนี้ตกอยู่ในอันตราย อาจจะตายในวันนี้หรือพรุ่งนี้ ขอพระองค์เสด็จไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าแทนหม่อมฉันด้วยเถิด กราบบังคมทูลพระพุทธองค์ด้วยว่า หม่อมฉันยังระลึกถึงพระศาสดาอยู่เป็นนิจ และขอถวายบังคมพระพุทธบาทด้วยเศียรเกล้า”

เจ้ามหาลิลิจฉวี รีบไปเฝ้าพระพุทธองค์และกราบทูลตามคำของพระนาง *พระพุทธเจ้า* จึงตรัสประทานพรว่า

“ขอให้พระนางสุปปวาสา ราชธิดาของพระเจ้ากรุงโกลิยะจงมีความสุข หาโรคภัยไม่ได้ จงประสูติพระกุมารอันบริสุทธิ์จากโรคภัยเถิด”

เจ้ามหาลิลิจฉวี ทรงดำริว่า *‘พระพุทธองค์ตรัสคำไหนย่อมเป็นดังคำนั้น’* จึงรีบเสด็จกลับแต่ยังไม่ทันถึง *พระนางสุปปวาสา*ก็ได้ประสูติพระโอรสเสียก่อน การประสูตินั้นก็ง่ายดุจเทน้ำออกจากกระบอก พระประยูร-ญาติทั้งหลายที่ห้อมล้อมอยู่ต่างดีใจจนน้ำตาไหล ทุกข์ร้อนในใจระงับไป และพร้อมใจกันขนานนามพระ-ราชกุมารว่า ***“สีวลี”***

ฝ่าย*พระนางสุปปวาสา* เมื่อทรงทราบว่า *พระพุทธเจ้า*ทรงประทานพรมา ก็ยิ่งปลื้มพระหฤทัย จึงขอร้องพระสวามีเพื่อจะถวายทานแด่พระภิกษุสงฆ์ โดย*พระพุทธเจ้า*เป็นประธาน มีกำหนด ๗ วัน พระราชา ก็ทรงกระทำตาม

❑ พบพระสารีบุตร

ในระหว่างการถวายมหาทานครั้งนั้น *เจ้าชายสีวลี* ได้ช่วยถือธมกรก (อ่านว่า *ทะ - มะ - กะ - หรก = กระบอกกรองน้ำ)* กรองน้ำดื่มถวายพระสงฆ์ตลอดทั้ง ๗ วัน การที่*เจ้าชายสีวลี* สามารถทำการงานได้ตั้งแต่วันแรกที่ประสูตินั้น เนื่องจากท่านอยู่ในครรภ์นานถึง ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วันนั่นเอง

ในวันสุดท้ายของการถวายมหาทาน **พระสารีบุตรเถระ**ได้ถามพระราชกุมารว่า

“อยู่ในครรภ์ ๗ ปี มีทุกข์หรือสุขอย่างไรบ้าง?”

“สุขจะมาแต่ไหน มีแต่ทุกข์แสนสาหัส ทนอึดอัดไม่เห็นเดือนไม่เห็นตะวันตั้ง ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วันนั้นแสนเนิ่นนาน” พระราชกุมารตอบ

“เธอได้รับความทุกข์เข็ญปานนี้ ไม่คิดจะบวชหรือ?”

“ถ้าได้รับอนุญาตก็จะบวช ขอรับ”

ฝ่าย*พระนางสุปปวาสา* เห็น*เจ้าชายสีวลี*สนทนากับ*พระสารีบุตร*ก็สนใจใคร่รู้ จึงขยับเข้าไปใกล้พระเถระแล้วถาม

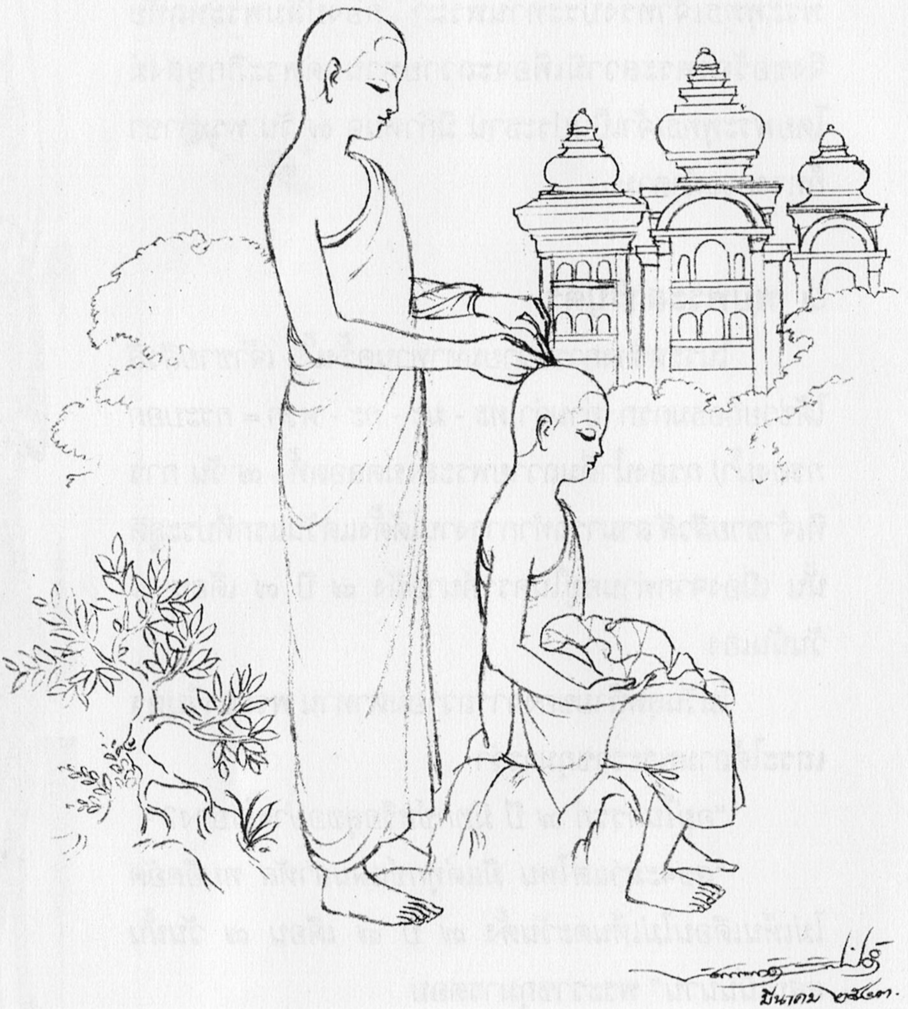

ว่า “บุตรของโยมสนทนากับพระคุณเจ้าเรื่องอะไรเจ้าคะ?”

“เขาพูดว่า เขาได้รับทุกข์จากการอยู่ในครรภ์มาแล้ว ถ้าได้รับอนุญาตก็จะบวช” พระเถระตอบ

"ดีแล้วเจ้าค่ะ ขอพระคุณเจ้าจงให้กุมารนี้บวชเถิด"

พระสารีบุตร จึงรับเป็นพระอุปัชฌาย์ นำสีวลีกุมารไปถึงวิหาร บอกกรรมฐาน ๕ อย่าง *(เกสา โลมา นขา ทันตา ตะโจ ; ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง)* แล้วสอนว่า *"นี่แน่ะ สีวลี! สำหรับเธอ เรื่องที่เราจะสอนไม่มีอย่างอื่น เธอจงพิจารณาทุกข์ที่เธอได้เสวยมาแล้วตลอด ๗ ปีกว่านั้นเถิด"*

เมื่อสอนแล้วก็มอบให้ **พระโมคคัลลานะ** เป็นพระอาจารย์ในการปลงผม ซึ่ง*สามเณรสีวลี* ก็กำหนดพิจารณาไปตามที่พระอุปัชฌาย์สอน

ในเวลาที่จรดมีดโกนลงปลงผมครั้งแรกเท่านั้น *สามเณรสีวลี* ก็ตั้งอยู่ใน*โสดาปัตติผล* พอคมมีดโกนจรดลงปลงผมครั้งที่ ๒ ก็ได้บรรลุ*สกิทาคามิผล* ในเวลาที่จรดมีดโกนลงไปครั้งที่ ๓ ก็ตั้งอยู่ใน*อนาคามิผล* พอโกนผมเสร็จก็สำเร็จเป็น*พระอรหันต์*

❑ เอตทัคคะ

*พระสีวลี*เป็นผู้บริบูรณ์ด้วยลาภ นับตั้งแต่วันที่ออกบวชปรากฏว่าลาภสักการะได้บังเกิดขึ้นแก่ท่านและหมู่สงฆ์ที่อยู่ร่วมวัดอย่างมากมายซึ่งในเรื่องนี้*พระสีวลี* ก็ได้ทำการทดลองบารมีของท่านหลายครั้ง โดยกราบทูลขอพระภิกษุสงฆ์ ๕๐๐ รูป ต่อ*พระผู้มีพระภาคเจ้า*เพื่อทำการพิสูจน์ ซึ่งก็ได้รับพระบรมพุทธานุญาตทุกครั้ง มีครั้งสำคัญๆ ปรากฏอยู่ คือ

ครั้งที่ ๑ ที่ต้นไทร ระหว่างทางไปกรุงสาวัตถี

ครั้งที่ ๒ ที่ภูเขาปัณฑวา

ครั้งที่ ๓ ที่แม่น้ำอจิรวดี

ครั้งที่ ๔ ที่แม่น้ำสาคร

ครั้งที่ ๕ ที่ป่าหิมพานต์

ครั้งที่ ๖ ที่สระฉัททันต์

ครั้งที่ ๗ ที่ภูเขาคันธมาทน์

ทุกที่ที่กล่าวมานี้จะมีเทวดามาถวายทานแก่พระภิกษุสงฆ์ทั้ง ๕๐๐ รูป มีพระสีวลี เป็นประธานตลอด ๗ วันทุกครั้ง

ครั้งสำคัญที่สุด คือเมื่อคราวที่พระพุทธเจ้าได้นำภิกษุจำนวนสามหมื่นรูป ไปเยี่ยม**พระเรวตะ** (*น้องชายคนสุดท้องของพระสารีบุตร*) ซึ่งอยู่วิเวกในป่าไม้ตะเคียน เมื่อไปถึงทางแยกแห่งหนึ่ง พระอานนท์กราบทูลถามพระพุทธเจ้าว่าจะไปทางตรงหรือทางอ้อมดี ทางตรงระยะทางเพียง ๓๐ โยชน์ แต่ไม่มีคนอยู่เลย ส่วนทางอ้อมระยะทางไกลถึง ๖๐ โยชน์ แต่มีหมู่บ้านที่อาศัยโคจรบิณฑบาตได้ตลอด

พระศาสดาตรัสว่า "อานนท์! สีวลีได้มาพร้อมกับพวกเรามิใช่หรือ?"

พระอานนท์กราบทูลว่า "พระสีวลีมาด้วยพระพุทธเจ้าข้า"

"ถ้าอย่างนั้นก็ให้ไปทางตรงนี่แหละ" พระศาสดา

ตรัสดังนี้ก็เพื่อจะทดลองบุญบารมีของ*พระสีวลีเถระ*

เมื่อเสด็จไปตามหนทาง หมู่เทวดาก็ได้เนรมิตที่ประทับและกุฏิไว้ทุกๆ โยชน์ เพื่อต้อนรับ*พระพุทธเจ้า*พร้อมทั้งหมู่สงฆ์ ทุกๆ เช้าก็จะนำอาหารทิพย์เที่ยวตรวจหาดูว่า *“พระสีวลีเถระอยู่ที่ไหนหนอ?”*เมื่อพบแล้วก็นำอาหารนั้นมาถวายท่าน เพื่อนำไปถวายแก่พระภิกษุสงฆ์มี*พระพุทธเจ้า*เป็นประธานอีกต่อหนึ่ง คณะผู้เดินทางได้อาศัยบุญของ*พระสีวลี*ด้วยอาการอย่างนี้ตลอดเส้นทางอันกันดาร ๓๐ โยชน์ เป็นเวลา ๑ เดือน จนกระทั่งถึงที่อยู่ของ*พระเรวตะ* และเมื่อถึงคราวเดินทางกลับก็ได้อาศัยบุญของ*พระสีวลี* อีกเช่นเดียวกัน

กาลต่อมา *พระพุทธเจ้า*ทรงอาศัยเหตุนี้เป็นมูลฐานแล้วตรัสยกย่อง*พระสีวลี*ว่าเป็น***เอตทัคคะผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในทางมีลาภมาก***

❑ บุพจริยา

*พระสีวลี*ได้เล่าบุพจริยาของท่านไว้ว่า ในอดีตกาลสมัย*พระพุทธเจ้า*พระนาม**ปทุมุตตระ** ท่านเป็นกษัตริย์*เมืองหงสวดี* วันหนึ่งไปฟังพระธรรมเทศนา ได้เห็น*พระพุทธองค์*ทรงประทานตำแหน่งเอตทัคคะด้านมีลาภมากแก่พระสาวกองค์หนึ่ง ท่านเกิดศรัทธาจึงถวายมหาทานแด่*พระพุทธเจ้า*และพระสาวกติดต่อกัน ๗ วัน แล้วตั้งจิตอธิษฐานปรารถนาฐานันดรนั้นบ้าง *พระปทุมุตตรพุทธเจ้า*

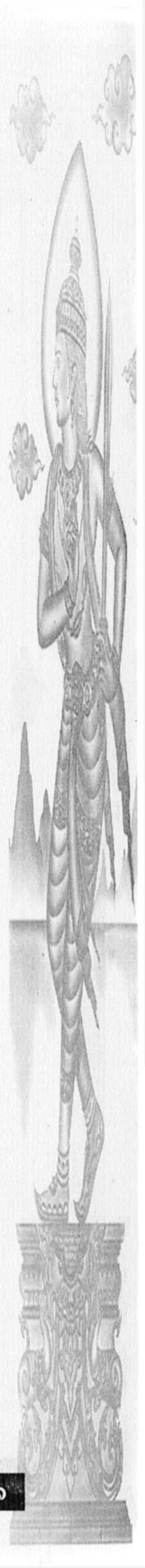

ได้มีพุทธพยากรณ์ว่า

"ในอนาคตกาล กษัตริย์พระองค์นี้จะได้เป็นสาวกของพระโคดมพุทธเจ้า มีนามว่า 'สีวลี' และจักได้ฐานันดรตามที่ปรารถนา"

เมื่อทราบพุทธพยากรณ์ดังนั้นแล้ว ท่านบังเกิดความปีติปลาบปลื้มใจอย่างยิ่ง และได้ทำบุญกุศลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ต่อมาเมื่อถึงกาลแห่ง*พระพุทธเจ้า*พระนามว่า **วิปัสสี** ท่านได้เกิดเป็นคนบ้านนอกใกล้กับ *เมืองพันธุมวดี* ชาวเมืองได้ทำการถวายทานแข่งกับพระราชา เมื่อถึงวาระที่ชาวเมืองเป็นฝ่ายถวายทานแด่*พระพุทธเจ้า*และพระสาวก ครั้นพอตรวจดูโรงทานแล้วพบว่า ยังขาดของอยู่ ๒ สิ่ง คือ นมส้ม และน้ำผึ้ง จึงกล่าวกันว่า

"พวกเราจะต้องหาของ ๒ สิ่งนั้นมาให้ได้ มิฉะนั้นพวกเราจะพ่ายแพ้แก่พระราชา" หัวหน้าชาวเมืองจึงมอบหมายให้บุรุษผู้หนึ่งไปแสวงหา

ในคราวนั้น คนบ้านนอกผู้นั้นก็ได้ถือกระบอกนมส้มมาจากบ้านเพื่อจะเข้าสู่เมือง เมื่อแวะล้างหน้าระหว่างทาง ได้มองเห็นรังผึ้งรังใหญ่ประมาณเท่าหัวไถ แต่ไม่มีตัวผึ้ง จึงคิดในใจว่า *'รวงผึ้งนี้เกิดขึ้นด้วยบุญของเราแน่ๆ'* จึงเก็บรังผึ้งนั้นมาแล้วเดินทางเข้าเมือง พบบุรุษผู้ได้รับมอบหมายให้มาแสวงหาของ ๒ สิ่งนั้นพอดี บุรุษนั้นจึงติดต่อขอซื้อด้วยราคา ๑ กหาปณะ

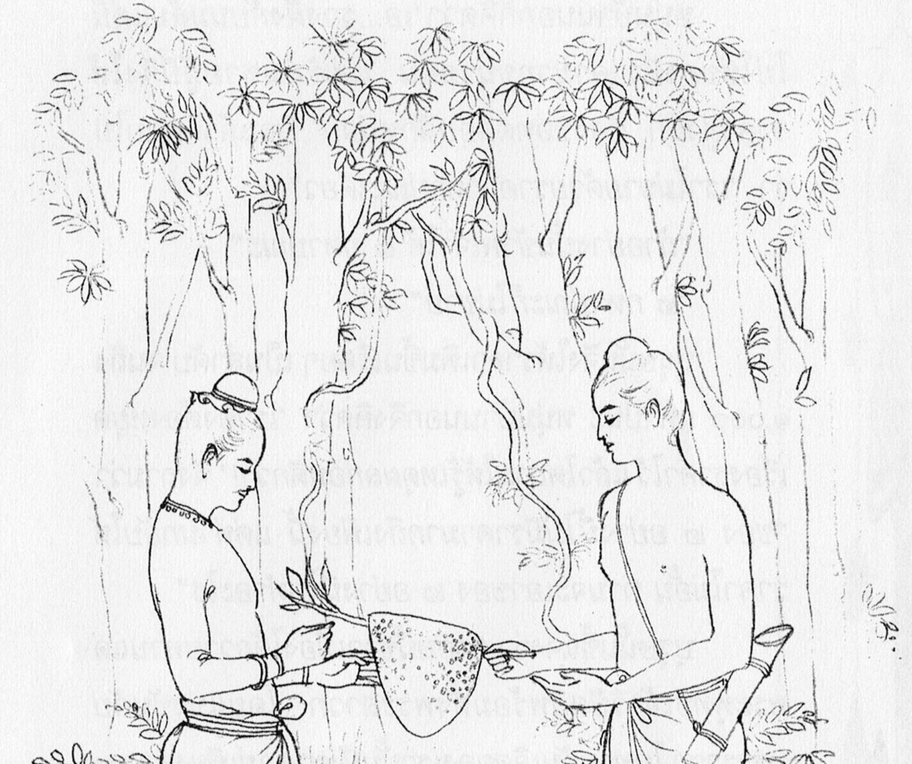

หนุ่มบ้านนอกก็คิดว่า *'เอ...รวงผึ้งกับนมส้มแค่นี้ไม่ใช่ของมีราคามากขนาดนั้น แต่ทำไมชายผู้นี้จึงให้ราคาสูงนัก ต้องขอทดสอบสักหน่อย'* คิดแล้วก็ตอบไปว่า *"เราไม่ขายด้วยราคากหาปณะเดียว"*

"ถ้าอย่างนั้นข้าพเจ้าให้ ๒ กหาปณะ"

"๒ กหาปณะก็ไม่ขาย"

บุรุษนั้นจึงให้ราคาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นลำดับ จนถึง ๑,๐๐๐ กหาปนะ หนุ่มบ้านนอกจึงคิดว่า *'เราคงต้องหยุดเรื่องราคาไว้ แล้วไต่ถามให้รู้เหตุผลก่อนดีกว่า!'* จึงถามว่า *"ของ ๒ อย่างนี้ไม่มีราคามากถึงเพียงนี้ แต่ท่านกลับให้ราคาไม่อั้น ท่านจะเอาของ ๒ อย่างนี้ไปทำอะไร"*

บุรุษนั้นชี้แจงว่า *"ตอนนี้ชาวเมืองได้ถวายทานแด่พระพุทธเจ้าวิปัสสีพร้อมทั้งพระสาวก โดยแข่งขันกับพระราชา ในทานอันเลิศของเรานั้นยังขาดอยู่เพียงของ ๒ อย่างนี้เท่านั้น จึงให้ข้าพเจ้ามาแสวงหา ถ้าไม่ได้ของ ๒ อย่างนี้ ชาวเมืองก็จะพ่ายแพ้แก่พระราชาแน่นอน"*

หนุ่มบ้านนอกได้ฟังดังนั้นก็ประสงค์จะเป็นเจ้าของบุญใหญ่เช่นนั้นบ้างจึงกล่าวว่า *"การถวายทานครั้งนี้จำกัดเฉพาะชาวเมืองหรือเปล่า? คนบ้านนอกอย่างเรานี้จะร่วมได้หรือไม่?"*

"ได้ซิ! การถวายทานเป็นของควรแก่ทุกๆ คน"

"แล้วในวันนี้มีใครบริจาคเพื่อมหาทานถึง ๑,๐๐๐ กหาปณะบ้างไหม?"

"ไม่มีหรอก"

"และท่านก็ย่อมรู้ว่า นมส้มและน้ำผึ้งของข้าพเจ้านี้มีค่าตั้งพันกหาปณะ"

"ใช่"

"ถ้าอย่างนั้น ท่านจงเป็นพยานให้ข้าพเจ้า แล้วไปประกาศให้ชาวเมืองทราบทั่วกันว่า ข้าพเจ้าเป็นใหญ่ในทานครั้งนี้ เพราะข้าพเจ้าจะนำของที่มีมูลค่ามากที่สุดนี้ร่วมบริจาคด้วย และข้าพเจ้าขอถวายด้วยมือของข้าพเจ้าเอง"

หนุ่มบ้านนอกจึงได้นำนมส้ม และน้ำผึ้งถวายแด่*พระวิปัสสีพุทธเจ้า*และพระภิกษุสงฆ์ด้วยศรัทธาอย่างยิ่ง และตั้งจิตอธิษฐานขอให้เป็นผู้เลิศด้วยลาภทุกภพทุกชาติไป *พระวิปัสสีพุทธเจ้า*ได้มีพุทธพยากรณ์เหมือนเช่น*พระ-ปทุมุตตรพุทธเจ้า*ทรงพยากรณ์ไว้ทุกประการ

ในส่วนที่ท่านต้องทุกข์ทรมานอยู่ในครรภ์ถึง ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วันนั้น เนื่องจากในชาติหนึ่ง ท่านเกิดเป็นกษัตริย์*กรุงพาราณสี* ทรงมีพระประสงค์อยากได้เมืองหนึ่งเป็นเมืองขึ้นแต่ไม่ประสงค์จะให้เสียเลือดเนื้อ จึงยกกองทัพไปล้อมเมืองนั้นไว้ ล้อมอยู่นานถึง ๗ ปี ๗ เดือน ผู้ถูกล้อมก็ยังไม่ยอมแพ้ พระราชมารดาของพระเจ้า*กรุง-พาราณสี* จึงตรัสแนะอุบายว่า

"เมืองนี้มีทั้งประตูเล็กและประตูใหญ่ เราปิดล้อมแต่ประตูใหญ่ เขาก็ยังใช้ประตูเล็กได้ ฉะนั้นเราต้องปิด

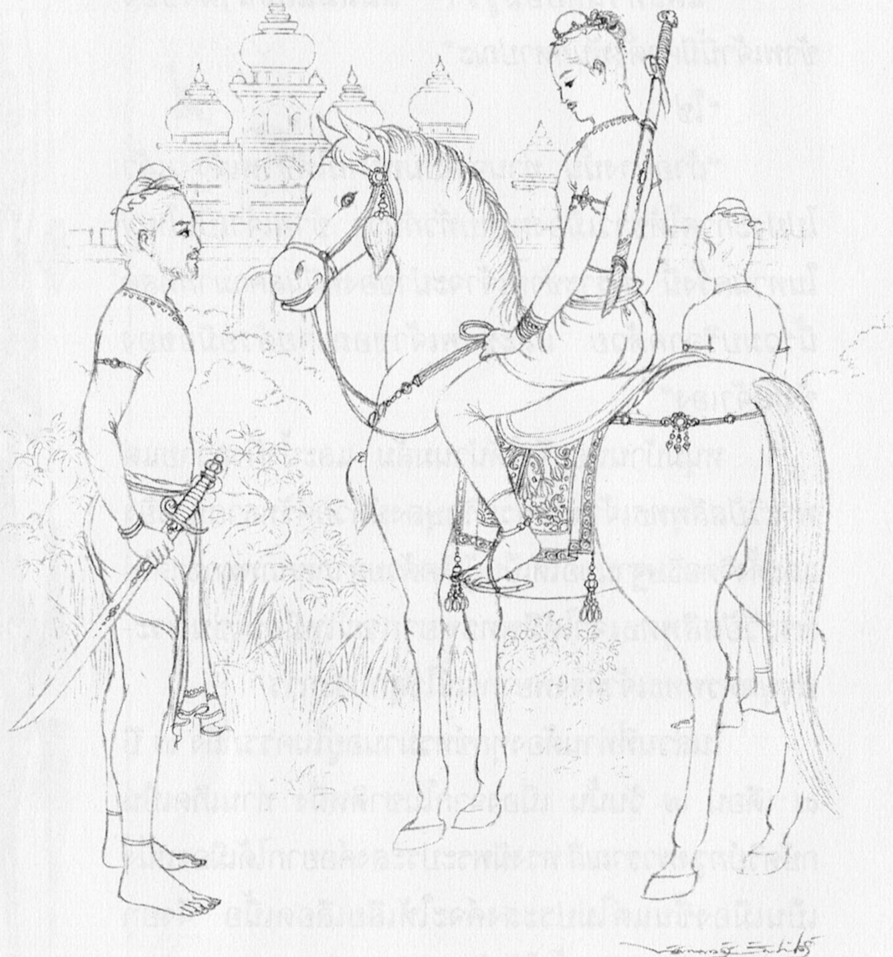

ล้อมหมดทุกประตูทั้งเล็กทั้งใหญ่จึงจะได้ผล”

พระเจ้ากรุงพาราณสีเห็นด้วย จึงให้ปิดล้อมทุกประตู ล้อมอยู่ ๗ วัน ชาวเมืองนั้นเดือดร้อนมากทนไม่ไหว จึงลุกฮือ

ขึ้นจับพระราชาของตนสังหารแล้วยอมเป็นเมืองขึ้น

ด้วยผลบาปนี้ทำให้ท่านตกอเวจีมหานรกอยู่นานแสนนาน ครั้นได้มาเกิดในชาติสุดท้าย เศษบาปกรรมที่ยังเหลืออยู่ส่งผลให้ต้องอยู่ในครรภ์มารดาถึง ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน

ส่วน*พระนางสุปปวาสา*ต้องมาทรมานแสนสาหัสใน ๗ วันสุดท้ายของการตั้งครรภ์ เพราะในชาติที่เกิดเป็นพระราชมารดาของ*พระเจ้ากรุงพาราณสี* นั้น ได้ช่วยออกอุบายล้อมเมืองด้วย

*พระสีวลี*ดำรงเบญจขันธ์อยู่โดยสมควรแก่กาลเวลาก็ดับขันธปรินิพพาน

ประตูพระมหากัจจายนะ

พระมหากัจจายนะ

❑ ชาติภูมิ

พระมหากัจจายนะ เกิดในตระกูลปุโรหิตของ **พระเจ้าจัณฑปัชโชต**แห่ง*กรุงอุชเชนี แคว้นอวันตี* ท่านเป็นคนรูปงาม มีสีกายดุจทองคำ มารดาจึงให้ชื่อว่า **"กัญจนมาณพ"** เจริญวัยแล้วก็ศึกษาเล่าเรียนจนจบไตรเพท เมื่อบิดาล่วงลับไปก็ได้ตำแหน่งเป็นปุโรหิตสืบแทน ปรากฏชื่อว่า *"กัจจายนะ"* ตามชื่อโคตร

❑ ไม่ติดในยศ

พระเจ้าจัณฑปัชโชต ทรงทราบข่าวว่า *พระพุทธเจ้า* อุบัติขึ้นในโลกแล้ว ก็มีพระราชประสงค์จะอัญเชิญเสด็จมาโปรดที่*เมืองอุชเชนี* บ้าง จึงโปรดให้ประชุมเหล่าอำมาตย์ราชปุโรหิตมาประชุมปรึกษาหารือกัน เห็นชอบให้*กัจจายนปุโรหิต*เป็นทูตไปทูลเชิญเสด็จ *กัจจายนปุโรหิต*ก็รับอาสาพร้อมกันนั้นก็ขอประทานพระบรมราชานุญาตอุปสมบทด้วย ซึ่งพระราชาก็ทรงอนุญาต

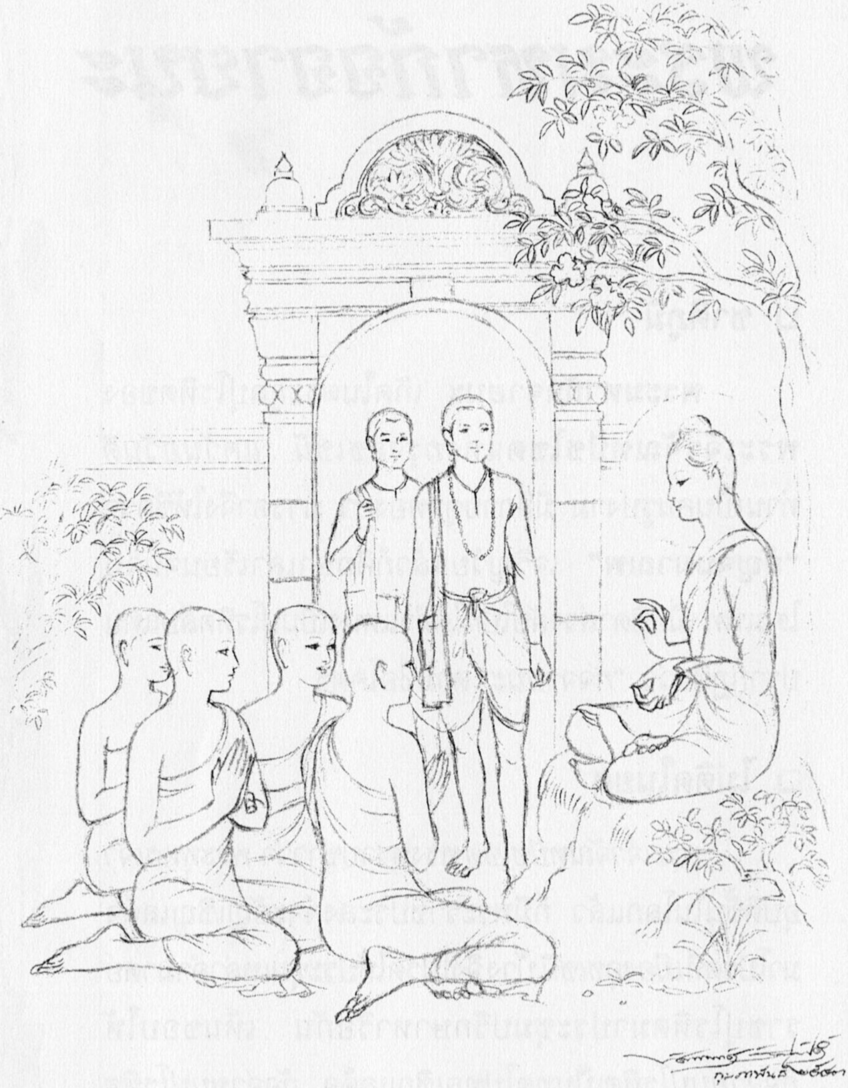

❑ **พบนิรามิสสุข**

เมื่อได้รับพระบรมราชานุญาตแล้ว จึงได้เดินทางไป*กรุงราชคฤห์* เพื่อเข้าเฝ้า*พระพุทธเจ้า*พร้อมบริวาร ๗ คน ขณะที่เข้าไปนั้น เป็นเวลาที่*พระพุทธเจ้า*กำลังแสดงธรรมอยู่พอดี ท่านและคณะจึงหยุดฟังธรรมอยู่ด้านนอก พร้อมกับพิจารณาไปตามพระพุทธดำรัสจนเกิดความรู้แจ้งบรรลุอรหัตผลทันทีที่พระธรรมเทศนาสิ้นสุด *(จึงกล่าวได้ว่า กัจจายนปุโรหิต และพราหมณ์อีก ๗ คนนั้นได้บรรลุอรหัตผลก่อนบวช)* ลำดับนั้นท่านได้เข้าไปทูลขออุปสมบท พระองค์ทรงประทานให้ด้วย*วิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา* โดย*พระศาสดา*ทรงเหยียดพระหัตถ์ตรัสว่า ***"จงเป็นภิกษุมาเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์เถิด"*** ดังนี้

ในขณะนั้นนั่นเอง *ภิกษุ*เหล่านั้นได้มีผมและหนวดเพียง ๒ องคุลี ทรงไว้ซึ่งบาตรและจีวรอันสำเร็จด้วยฤทธิ์ มีลักษณะดุจพระเถระผู้มีพรรษา ๖๐ พรรษา ครั้นเมื่อมีโอกาสก็ได้กราบทูล*พระศาสดา*ว่า *"ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระเจ้าจัณฑปัชโชตทรงปรารถนาจะกราบพระบาทและฟังธรรมของพระองค์ ขอพระองค์เสด็จไปยังกรุงอุชเชนีเถิดพระพุทธเจ้าข้า"*

พระพุทธองค์ตรัสว่า *"กัจจายนะ เธอนั่นแหละจงไปในที่นั้น เมื่อเธอไปแล้ว พระราชาก็จะเลื่อมใสเอง"*

เมื่อได้รับคำมอบหมายเช่นนี้ *พระมหากัจจายนะ* กับพระอรหันต์ทั้ง ๗ รูปที่มาด้วยกัน จึงเดินทางกลับสู่*กรุงอุชเชนี*

❑ สาวผมงาม

ในระหว่างการเดินทางกลับสู่*กรุงอุชเชนี*นั้น ก็ได้ผ่านนิคมแห่งหนึ่งชื่อว่า**นาลิ** *ที่นาลินิคมนี้* มีลูกสาวเศรษฐีตกยากคนหนึ่ง เป็นผู้มีผมยาวสลวยงดงามมาก และยังมีลูกสาวเศรษฐีอีกสกุลหนึ่ง เป็นผู้มั่งคั่งด้านทรัพย์แต่อาภัพในเรื่องผม สาวเศรษฐีผู้มีผมบางจึงส่งคนไปติดต่อขอซื้อผมจากสาวผมงาม *(เพื่อทำวิก)* แต่สาวผมงามก็ไม่ยอมขาย แม้ว่าสาวเศรษฐีผู้มีผมบางจะให้ราคาถึง ๑,๐๐๐ กหาปณะก็ตาม

วันหนึ่งขณะที่พระ*มหากัจจายนะ*เดินบิณฑบาตร่วมกับพระอีก ๗ รูปด้วยบาตรที่ยังว่างเปล่า คือยังไม่มีใครใส่บาตรให้เลย ลูกสาวเศรษฐีตกยากได้เห็นเข้าก็เกิดจิตศรัทธา จึงนิมนต์เข้ามาในเรือนด้วยตั้งใจจะถวายภัตตาหารแล้วเข้าไปในห้องตัดมวยผมของตนออกมาส่งให้พี่เลี้ยงแล้วกล่าวว่า

"พี่จ๋า เราตกยากทุกวันนี้เพราะบุญเก่าเรามีน้อย วันนี้เรามีโอกาสอันดีแล้ว พี่ช่วยนำผมนี้ไปขายให้แก่ลูกสาวเศรษฐีบ้านโน้นที เขาจะให้ราคาเท่าไรก็ตาม จงนำมาซื้ออาหารเพื่อถวายทานแก่พระผู้เป็นเจ้าทั้งหลาย"

พี่เลี้ยงได้ฟังแล้วก็รู้สึกสงสารและสะเทือนใจ จนกลั้นน้ำตาไว้ไม่อยู่รีบนำผมงามเหล่านั้นไปขาย

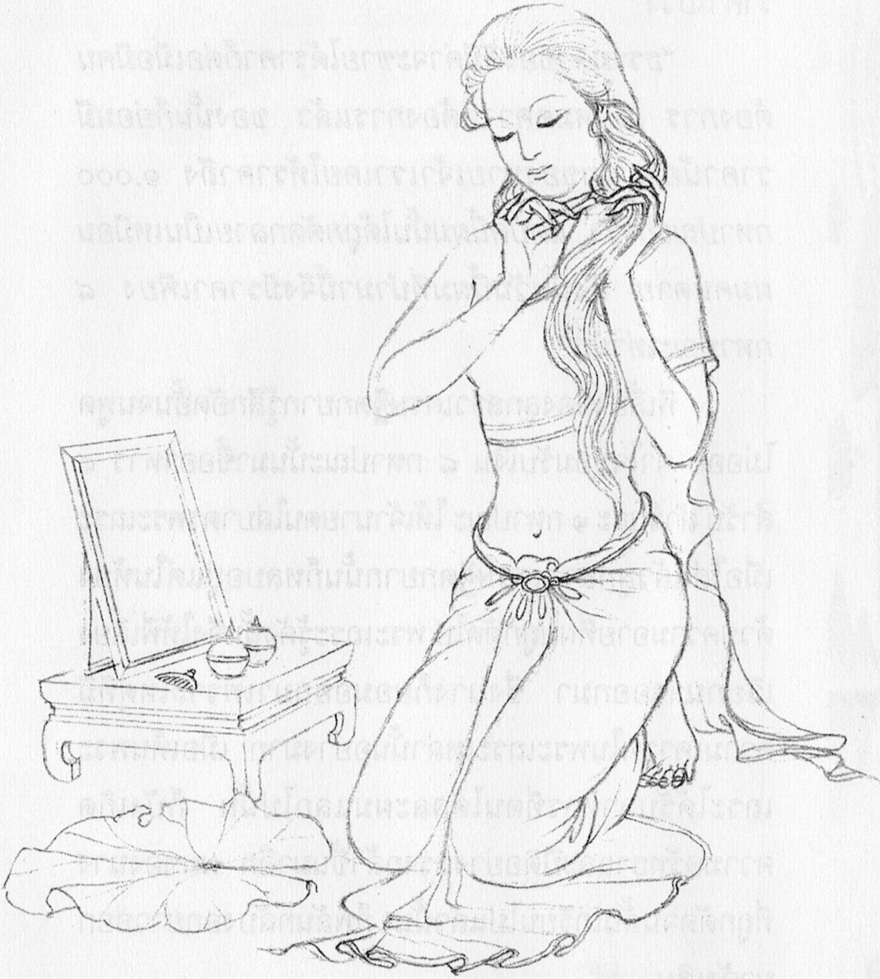

ฝ่ายลูกสาวเศรษฐีผู้มีผมบางเห็นพี่เลี้ยงของสาวผมงามนำผมมาเสนอขายถึงบ้านเช่นนี้ จึงได้ทีพูดกดราคาไปว่า

“ธรรมดาของดีมีค่าจะขายได้ราคาก็ต่อเมื่อมีคนต้องการ เมื่อหมดความต้องการแล้ว ของนั้นก็ย่อมมีราคาน้อย ผมของนายเจ้าเราเคยให้ราคาถึง ๑,๐๐๐ กหาปณะก็จริง แต่บัดนี้ผมนั้นได้ถูกตัดกลายเป็นเหมือนผมคนตาย ดังนั้นวันนี้ผมที่นำมานี้จึงมีราคาเพียง ๘ กหาปณะเท่านั้น”

พี่เลี้ยงของลูกสาวเศรษฐีตกยากรู้สึกอัดอั้นจนพูดไม่ออก จำใจยอมรับเงิน ๘ กหาปณะนั้นมาซื้ออาหาร ๘ สำรับ สำรับละ ๑ กหาปณะ ให้เจ้านายตนใส่บาตรพระเถระ เมื่อใส่แล้วลูกสาวเศรษฐีตกยากนั้นก็หลบอยู่แต่ในห้องด้วยความอายที่ผมถูกตัดไป พระเถระรู้ดังนั้นจึงให้พี่เลี้ยงเรียกนางออกมา ซึ่งนางก็ยอมออกมาเพราะเหตุที่มีความเคารพในพระเถระเหล่านั้นอย่างมาก เมื่อเห็นพระเถระได้รับอาหารที่ตนได้สละผมแลกไปนั้น ก็บังเกิดความศรัทธาและปีติอย่างแรงกล้าขึ้นมาอีก ผมของนางที่ถูกตัดจนสั้นเกรียนไปแล้วนั้น ก็พลันกลับงอกยาวออกมาดังเดิม

พระเถระทั้งหลายเมื่อรับบาตรแล้ว ก็เหาะสู่อากาศต่อหน้าสาวเศรษฐีตกยากนั้น ไปสู่*อุทยานกัญจนวัน*ของ*พระเจ้าจัณฑปัชโชต*

❑ โปรดพระเจ้าจัณฑปัชโชต

คนรักษาพระราชอุทยานเห็นพระเถระทั้ง ๘ ก็จำได้ จึงรีบไปกราบบังคมทูล*พระเจ้าจัณฑปัชโชต*ให้ทรงทราบ *พระเจ้าจัณฑปัชโชต*ก็รีบเสด็จมา เมื่อพบแล้วจึงตรัสถามว่า

"พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน?"

*พระมหากัจจายนะ*ทูลตอบว่า *"ขอถวายพระพร พระศาสดาไม่ได้เสด็จมาเอง แต่ทรงอนุญาตให้อาตมภาพมาแทน"*

พระราชาจึงตรัสถามถึงการเดินทางและอาหารการขบฉัน พระเถระก็ได้เล่าถวายตามเรื่องที่เป็นมา *พระเจ้าจัณฑปัชโชต* ได้ฟังเรื่องราวความดีของลูกสาวเศรษฐีผู้ตกยาก แต่มีศรัทธายอมสละของรักเพื่อทำบุญอย่างไม่เสียดายเช่นนั้นก็ทรงพอพระทัย โปรดให้ไปรับนางมาเป็นพระมเหสี การที่ทำบุญด้วยการสละของรักทำให้นางกลับเป็นผู้มียศศักดิ์และสมบัติบริวารเป็นผลเห็นทันตาดังนี้

*พระเจ้าจัณฑปัชโชต*นั้นเป็นที่ทราบกันดีว่าเป็นผู้มีนิสัยดุร้าย ทรงนิยมฆ่าสัตว์บูชายัญ และมักจะลงโทษผู้ต้องสงสัยโดยไม่ไต่สวน ทำให้พระองค์ซึ่งเดิมมีชื่อว่า **"พระเจ้าปัชโชต"** จึงมีคำเรียกอีกคำหนึ่งว่า *"พระเจ้า-จัณฑปัชโชต"* แปลว่า *พระเจ้าปัชโชตผู้ดุร้าย* *พระมหา-กัจจายนะ*ได้แสดงธรรมโปรด*พระเจ้าจัณฑปัชโชต*ความว่า

“บุคคลไม่ควรแนะนำผู้อื่นให้ทำกรรมชั่ว
แม้ตนเองก็ไม่ต้องทำกรรมชั่วนั้น
เพราะสัตว์มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์,

คนเราจะเป็นโจรหรือมุนี ไม่ได้อยู่ที่คำพูดของผู้อื่น
ตนเองต้องรู้จักตนเอง
แม้เทพยดาก็ยังรู้จักตน,

บุคคลผู้ไม่รู้ว่า การทะเลาะทำให้ตนย่อยยับ
ก็ยังคงทะเลาะกันอยู่
ส่วนบุคคลผู้รู้ย่อมเลิกลาการทะเลาะ,

บุคคลผู้มีปัญญาแม้ไม่มีทรัพย์ก็ยังอยู่ได้
แต่บุคคลผู้มีทรัพย์ย่อมอยู่ไม่ได้ ถ้าไม่มีปัญญา,

หูมีไว้ฟังเสียงต่างๆ
ตามีไว้ดูภาพต่างๆ
นักปราชญ์ย่อมไม่มองข้ามสิ่งที่ได้เห็นและได้ยินมาแล้ว

ผู้มีปัญญาถึงมีตาดี ก็ทำเหมือนตาบอด
ถึงมีหูดี ก็ทำเหมือนหูหนวก
ถึงมีปัญญาฉลาดพูด ก็ทำเหมือนคนใบ้
ถึงมีกำลังแข็งแรง ก็ทำเหมือนอ่อนแอ
แต่เมื่อมีประโยชน์เกิดขึ้น แม้จะนอนอยู่ในเวลาใกล้ตาย
ก็ยังทำประโยชน์นั้นได้ ไม่ให้ประโยชน์นั้นล้มเหลวไป”

ขุททกนิกาย เถรคาถา

การแสดงธรรมของ*พระมหากัจจายนะ*ครั้งนี้ทำให้ *พระเจ้าจัณฑปัชโชต*เปลี่ยนแปลงนิสัย กลายเป็นพระราชาที่สุภาพและมีเมตตาอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน พระองค์พร้อมด้วยชาว*แคว้นอวันตี*จำนวนมากได้ประกาศตนเป็นอุบาสกผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ทำให้พระพุทธศาสนาประดิษฐานตั้งมั่นใน*อวันตีชนบท*

❑ เอตทัคคะ

*พระมหากัจจายนะ*เป็นผู้ฉลาดในการอธิบายคำย่อให้พิสดาร ครั้งหนึ่ง *พระศาสดา*ทรงแสดง ***"ภัทเทกรัตสูตร"*** *(มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์)* แก่**พระสมิทธิ**ขณะประทับอยู่ ณ ตโปทาราม เขตกรุงราชคฤห์ ซึ่งทรงแสดงโดยย่อไว้ว่า

"บุคคลไม่ควรคำนึงถึงสิ่งที่ล่วงไปแล้ว
ไม่ควรเพ้อฝันกับสิ่งที่ยังมาไม่ถึง
เพราะสิ่งใดที่ล่วงไปแล้ว สิ่งนั้นก็เป็นอันละไปแล้ว
และสิ่งใดที่ยังมาไม่ถึง สิ่งนั้นก็เป็นอันยังมาไม่ถึง

ส่วนบุคคลใด เห็นแจ้งในธรรมที่เป็นปัจจุบัน
ไม่ง่อนแง่นไม่คลอนแคลนในธรรมนั้นๆ
บุคคลนั้นพึงเจริญธรรมนั้นให้แจ่มแจ้ง

บุคคลควรทำความเพียรตั้งแต่วันนี้ทีเดียว
ใครเล่าจะรู้ว่า ความตายจะมีในวันพรุ่งนี้
เพราะว่าความผิดเพี้ยนกับมัจจุราชผู้มีเสนามากนั้น
ย่อมไม่มีแก่เราทั้งหลาย

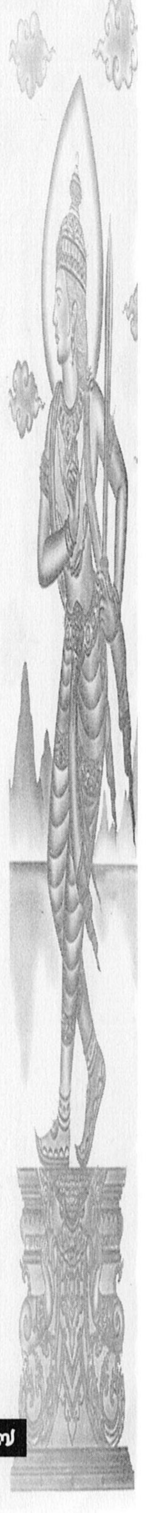

พระมุนีผู้สงบเรียกบุคคลผู้มีความเพียร
ไม่เกียจคร้านทั้งกลางวันและกลางคืน
ผู้อยู่ด้วยความไม่ประมาท นั้นแลเรียกว่า ผู้มีราตรีเดียวเจริญ"

เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสดังนี้แล้ว ก็เสด็จเข้าที่ประทับ ภิกษุเหล่านั้นก็ยังไม่เข้าใจเนื้อความ จึงเข้าไปหาพระมหากัจจายนะ เพื่อนิมนต์ให้ท่านอธิบายให้ฟัง พระมหากัจจายนะจึงกล่าวว่า

"ท่านทั้งหลายเปรียบเหมือนผู้ต้องการแก่นไม้ แสวงหาแก่นไม้ แต่ละเลยโคนและลำต้นของไม้ใหญ่ซึ่งมีแก่นไป กลับมาแสวงหาที่กิ่งและใบนี่ฉันใด พระศาสดาทรงปรากฏอยู่เฉพาะหน้าท่านทั้งหลาย แต่ท่านทั้งหลายกลับละเลยพระองค์ มาแสวงหาธรรมะกับผมนี้ก็ฉันนั้น

แท้จริง พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น ทรงรู้สิ่งที่ควรรู้ ทรงเห็นสิ่งที่ควรเห็น เป็นผู้มีพระจักษุ มีพระญาณเป็นเจ้าของธรรม ควรที่ท่านทั้งหลายจะทูลถามเนื้อความนี้กับพระองค์ ครั้นทรงตอบอย่างไร ท่านทั้งหลายพึงทรงจำไว้อย่างนั้นเถิด"

พระสมิทธิ ได้ฟังคำถ่อมตนเช่นนั้น จึงกล่าวว่า *"ที่ท่านกล่าวมาก็ถูกต้องจริงอยู่ แต่ท่านพระมหากัจจายนะก็เป็นผู้ที่พระศาสดาทรงยกย่อง ทั้งเพื่อนพรหมจารีผู้รู้ทั้งหลายก็สรรเสริญแล้ว ขอท่านอย่าได้หนักใจ จงกรุณาอธิบายขยายความให้พวกเราเข้าใจด้วยเถิด"*

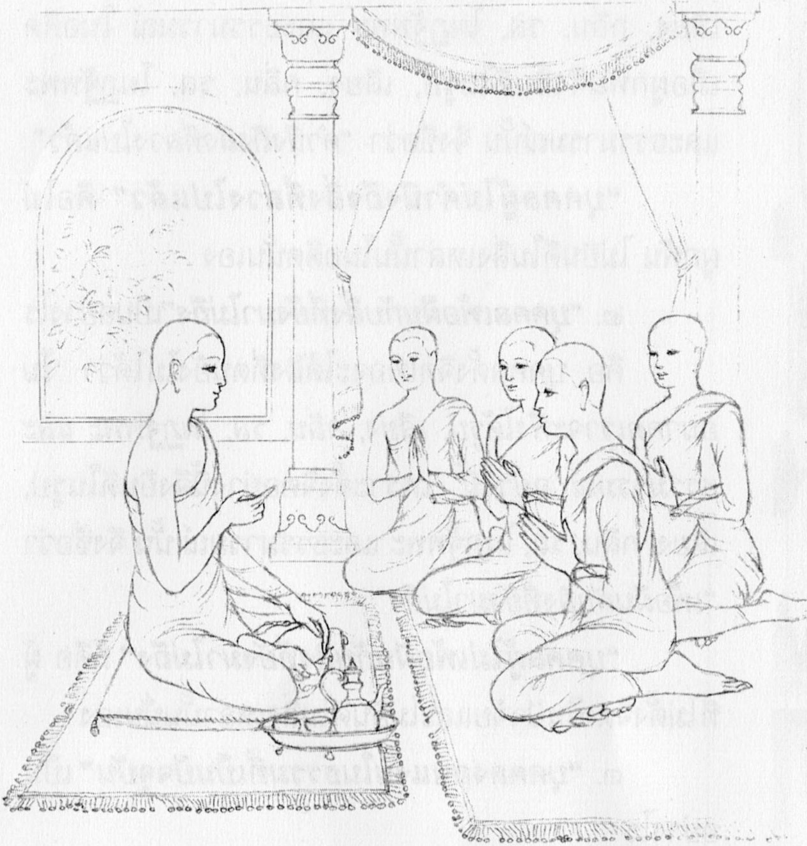

“ถ้าเช่นนั้น ท่านทั้งหลายจงฟัง จงใส่ใจให้ดี” พระมหา-กัจจายนะกล่าวแล้วก็อธิบายชี้แจงโดยยกคำในพุทธภาษิตนั้นมาอธิบายไปแต่ละคำ ดังนี้

๑. ***"บุคคลคำนึงถึงสิ่งที่ล่วงไปแล้ว"*** เป็นอย่างไร

คือ วิญญาณมีความผูกพันกับฉันทราคะในรูป, เสียง, กลิ่น, รส, โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์ ในอดีต เมื่อผูกพันจึงยินดีในรูป, เสียง, กลิ่น, รส, โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์นั้น จึงชื่อว่า *"คำนึงถึงสิ่งที่ล่วงไปแล้ว"*

"บุคคลผู้ไม่คำนึงถึงสิ่งที่ล่วงไปแล้ว" คือไม่ผูกพัน ไม่ยินดีในสิ่งเหล่านั้นในอดีตนั่นเอง

๒. ***"บุคคลเพ้อฝันกับสิ่งที่ยังมาไม่ถึง"***เป็นอย่างไร

คือ บุคคลตั้งจิตเพื่อจะได้สิ่งที่ตนยังไม่ได้ว่า *'ในอนาคตเราจะพึงได้รูป, เสียง, กลิ่น, รส, โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์ อย่างนี้'* เพราะตั้งจิตอย่างนี้จึงยินดีในรูป, เสียง, กลิ่น, รส, โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์ นั้น จึงชื่อว่า *"เพ้อฝันกับสิ่งที่ยังมาไม่ถึง"*

"บุคคลผู้ไม่เพ้อฝันกับสิ่งที่ยังมาไม่ถึง" ก็คือ ผู้ที่ไม่ตั้งจิตเป็นปัจจัยและไม่ยินดีในสิ่งเหล่านั้นนั่นเอง

๓. ***"บุคคลง่อนแง่นในธรรมที่เป็นปัจจุบัน"*** เป็นอย่างไร

คือ วิญญาณมีความผูกพันกับฉันทราคะในรูป, เสียง, กลิ่น, รส, โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์ ที่เป็นปัจจุบัน เมื่อผูกพันจึงยินดีในรูป, เสียง, กลิ่น, รส, โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์ นั้น จึงชื่อว่า *"ง่อนแง่นในธรรมที่เป็นปัจจุบัน"*

"บุคคลผู้ไม่ง่อนแง่นในธรรมที่เป็นปัจจุบัน"ก็คือ

ไม่ผูกพันไม่ยินดีกับสิ่งเหล่านั้นที่เป็นปัจจุบัน นั่นเอง

สรุปก็คือ ***"ไม่คิดถึงสิ่งที่ล่วงมาแล้ว ไม่หวังสิ่งที่ยังมาไม่ถึง ให้เห็นแจ้งปัจจุบัน และเร่งทำความเพียรเสียในวันนี้ ผู้ที่มีความเพียรไม่เกียจคร้านทั้งกลางวันกลางคืนเช่นนี้ เรียกว่า 'ภัทเทกรัตโต' คือ ผู้มีราตรีเดียวเจริญ"***

เมื่ออธิบายจบแล้ว *พระมหากัจจายนะ* ยังได้แนะอีกว่า *"ถ้าท่านทั้งหลายประสงค์จะทราบความให้แจ่มแจ้งแน่ชัด ก็จงไปเข้าเฝ้าพระศาสดาแล้วกราบทูลข้อความนั้นเมื่อพระองค์แก้อย่างไร ก็จงจำไว้อย่างนั้นเถิด"*

พระภิกษุเหล่านั้นจึงพากันลาพระเถระ แล้วเข้าไปเฝ้า*พระพุทธเจ้า*กราบทูลถึงข้อความที่*พระมหากัจจายนะ*อธิบายไว้ พระองค์จึงตรัสสรรเสริญ*พระมหากัจจายนะ*ว่า

"ภิกษุทั้งหลาย! มหากัจจายนะเป็นบัณฑิต มีปัญญามาก แม้ว่าเธอทั้งหลายมาสอบถามเนื้อความนี้กับเรา เราก็จะตอบเนื้อความนั้นเหมือนกับที่มหา-กัจจายนะตอบ เธอทั้งหลายจงจำเรื่องนั้นไว้เถิด"

ความสามารถของท่านยังปรากฏอีกหลายครั้ง เช่นใน*กาลีสูตร, ทุติยอธรรมสูตร* ฯลฯ ซึ่งเป็นเหตุให้*พระพุทธเจ้า*ทรงตั้ง*พระมหากัจจายนะ*ไว้ในตำแหน่ง**เอตทัคคะผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้อธิบายความย่อให้พิสดาร**

❑ บุพจริยา

ในสมัย*พระพุทธเจ้า*พระนามว่า **ปทุมุตตระ** ท่านได้บวชเป็นดาบสอยู่ที่*ป่าหิมพานต์* เหาะมาพบ*พระพุทธเจ้า* จึงเข้ามาฟังธรรม ได้ยิน*พระพุทธองค์*สรรเสริญสาวกองค์หนึ่งในที่ประชุมว่า ***เป็นผู้เลิศในการกล่าวขยายความแห่งภาษิตที่พระองค์กล่าวโดยย่อนั้นได้โดยพิสดาร*** ดาบสนั้นเกิดความอัศจรรย์ จึงกลับไป*ป่าหิมพานต์*นำกลุ่มดอกไม้มาบูชา*พระพุทธเจ้า*แล้วตั้งจิตอธิษฐานปรารถนาฐานันดรนั้นบ้าง *พระปทุมุตตรพุทธเจ้า*จึงได้พยากรณ์ไว้ว่า

"นับแต่นี้ไปอีกแสนกัป ฤๅษีผู้นี้จะได้เป็นธรรม-ทายาทของพระโคตมมหามุนี และจะเป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในทางอธิบายความย่อให้พิสดาร มีนามว่า กัจจายนะ"

ในแสนกัปนับแต่ได้รับคำพยากรณ์นั้น ท่านก็ท่องเที่ยวอยู่แต่ในสองภพ คือ เทวดา และมนุษย์ ไม่ตกสู่ทุคติเลย ด้วยผลแห่งพุทธบูชานั้น

ในกาลแห่ง*พระพุทธเจ้า*พระนามว่า **สุเมธะ** ท่านได้เกิดเป็นวิทยาธรเที่ยวไปทางอากาศ ได้พบ*พระผู้มีพระภาคเจ้า* ก็มีใจเลื่อมใสเอาดอกกรรณิการ์ อันเป็นดอกไม้ของชาวสวรรค์มาทำการบูชา

ในสมัย*พระพุทธเจ้า*พระนามว่า **กัสสปะ** ท่านได้เกิดใน*กรุงพาราณสี* เมื่อ*พระกัสสปพุทธเจ้า*ปรินิพพานแล้ว

ได้เอาแผ่นอิฐทองคำมีค่าราคาแสนหนึ่ง มาทำการบูชาที่ *สุวรรณเจดีย์* ได้ตั้งความปรารถนาไว้ว่า ***'ขอให้สรีระของข้าพระองค์จงมีสีดุจทองคำ'*** เหตุนั้นเมื่อท่านเกิดมาในชาตินี้ ท่านจึงมีรูปงามมีผิวพรรณดุจทองคำ จนมารดานำเอามาตั้งเป็นชื่อว่า ***กัญจนมาณพ*** นั่นเอง

❑ พุทธานุญาตพิเศษ

พระมหากัจจายนะ ผู้เป็นปูชนียบุคคลแห่ง*แคว้นอวันตี* ได้มองเห็นปัญหาบางอย่างที่ทำให้งานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในชนบทมีอุปสรรค เช่น เมื่อศิษย์ของท่านผู้มีนามว่า **"โสณกุฏิกัณณะ"** ประสงค์จะอุปสมบท แต่ต้องเสียเวลาไปถึง ๓ ปี เพราะหาพระภิกษุสงฆ์ให้ครบองค์ประชุมคือ ๑๐ รูป เพื่อทำพิธีอุปสมบทไม่ได้ ต่อมาในคราวที่ศิษย์ผู้นี้กราบลาไปเข้าเฝ้า*พระผู้มีพระภาคเจ้า* ท่านจึงได้ฝากให้กราบทูลขอพรจาก*พระพุทธองค์* ๕ ประการ ซึ่งพระพุทธองค์ก็ทรงอนุญาตดังนี้

๑. อนุญาตให้คณะสงฆ์ ๕ รูปขึ้นไป ทำการอุปสมบทกุลบุตรในปัจจันตชนบท (เมืองชายแดน) ได้

๒. อนุญาตใช้รองเท้าหลายชั้นในปัจจันตชนบทได้

๓. อนุญาตอาบน้ำเป็นนิตย์ในปัจจันตชนบทได้

๔. อนุญาตใช้อาสนะที่ทำด้วยหนังสัตว์ในปัจจันตชนบทได้

๕. ทายกถวายจีวร เมื่อยังไม่ถึงมือภิกษุ อนุญาตให้ไม่ต้องนับราตรี

❑ โอวาทเตือนสติ

เมื่อประดิษฐานพระศาสนาใน*แคว้นอวันตีชนบท*มั่นคงดีแล้ว ก็กลับไปเฝ้า*พระศาสดา*อีกครั้ง วันหนึ่งท่านเห็นภิกษุเป็นอันมากพากันอยู่ด้วยความประมาท ยินดีในการคลุกคลี พอใจในรสตัณหา จึงให้โอวาทภิกษุเหล่านั้นว่า

"ภิกษุไม่ควรทำการงานให้มาก
พึงหลีกเร้นหมู่ชน
ไม่ควรขวนขวายเพื่อประจบสกุล
ภิกษุผู้ขวนขวายนั้นชื่อว่าติดในรส
ย่อมละทิ้งประโยชน์ที่จะนำความสุขมาให้
นักปราชญ์ทั้งหลายมีพระพุทธเจ้าเป็นต้นกล่าวว่า
การไหว้และการบูชาของตระกูลทั้งหลายเป็นดุจเปือกตม
ดุจลูกศรอันแหลมคมที่ยากจะถอน
เพราะสักการะเป็นสิ่งที่คนชั่วละได้ยาก"

มหากัจจายนเถรคาถา ขุททกนิกาย เถรคาถา

❑ เหตุที่พระรูปงามกลายเป็นพระพุงพลุ้ย

ครั้งหนึ่ง ที่*โสเรยยนคร* ลูกชายเศรษฐี ชื่อ**โสเรยยะ**นั่งบนยานน้อยออกนอกเมือง เพื่อจะไปอาบน้ำกับเพื่อนๆ *พระมหากัจจายนะ*เดินบิณฑบาตอยู่ เขาได้เห็นพระเถระผู้มีรูปงามและสีผิวดุจทองคำเช่นนั้น ก็นึกขึ้นในใจว่า *'สวยจริงหนอ พระเถระรูปนี้น่าจะมาเป็นภรรยาของเรา หรือไม่ก็ภรรยาเราน่าจะสวยเหมือนพระเถระรูปนี้'*

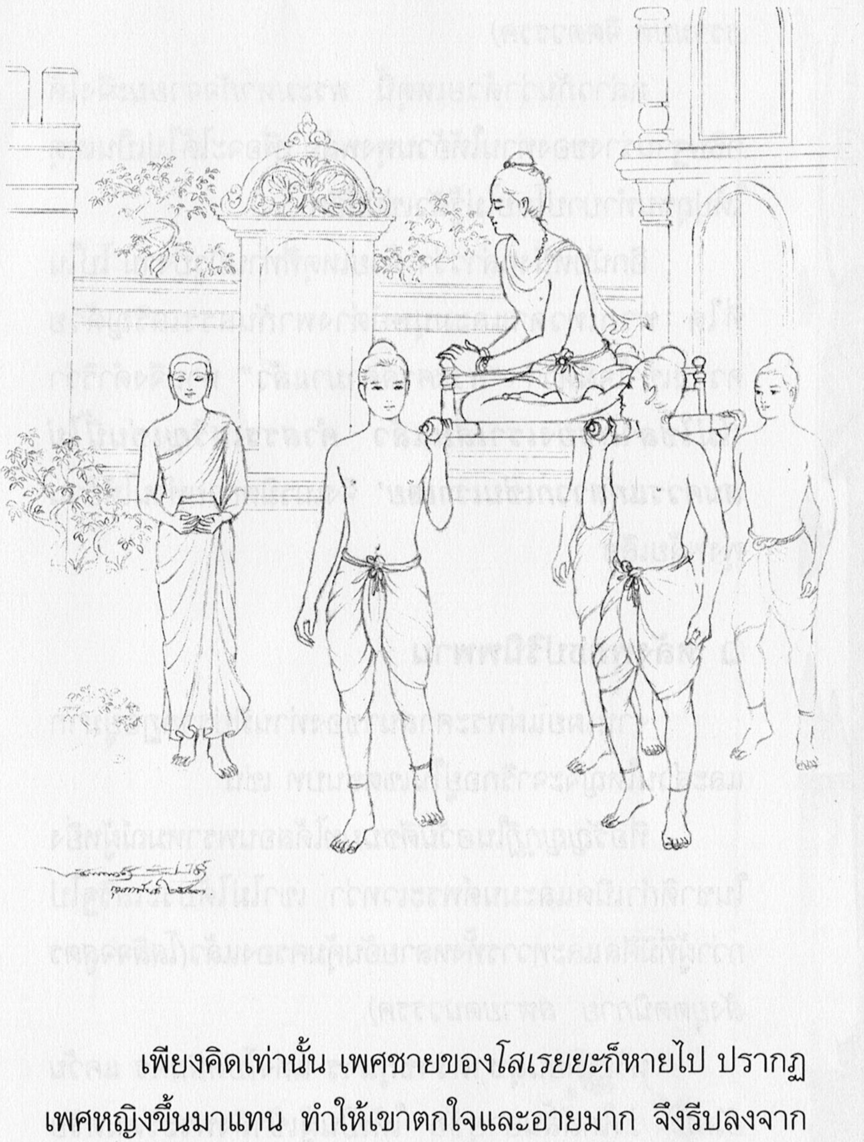

เพียงคิดเท่านั้น เพศชายของ*โสเรยยะ*ก็หายไป ปรากฏเพศหญิงขึ้นมาแทน ทำให้เขาตกใจและอายมาก จึงรีบลงจากยานน้อยนั้นแล้วหลบหนีไปอยู่*เมืองตักสิลา* จนกระทั่งได้สามีและมีบุตรด้วยกัน ๒ คน ภายหลังได้ไปขอขมาต่อท่าน จึงกลับ

เพศเป็นบุรุษตามเดิม *(เรื่องโสเรยยวัตถุ ในขุททกนิกาย ธรรมบท จิตตวรรค)*

กล่าวกันว่าด้วยเหตุนี้ *พระมหากัจจายนะ*จึงได้อธิษฐานร่างของท่านให้อ้วนพุงพลุ้ย เพื่อจะได้ไม่เป็นเหตุให้ปุถุชนทำบาปโดยไม่รู้ตัวเช่นนี้อีก

อีกนัยหนึ่งกล่าวว่า ด้วยเหตุที่ท่านมีรูปงาม ไปในที่ใด พวกเทวดาและมนุษย์ต่างพากันสรรเสริญด้วยความเข้าใจผิดว่า *"พระศาสดามาแล้ว"* ท่านจึงดำริว่า ***'ไม่ใช่ลาภของเราเสียแล้ว คำสรรเสริญเช่นนี้ไม่สมควรแก่สาวกเช่นเราเลย'*** จึงเนรมิตกายท่านให้อ้วนพุงพลุ้ยเสีย

❑ หลังพุทธปรินิพพาน

งานเผยแผ่พระศาสนาของท่านมีปรากฏอยู่มากและส่วนใหญ่จะจาริกอยู่ในเขตชนบท เช่น

ที่*อรัญญกุฎี*ใน*อวันตีชนบท*ได้สอนพราหมณ์ผู้หยิ่งในชาติกำเนิดและมนต์พระเวทว่า เขาไม่ได้ประเสริฐไปกว่าผู้ที่มีศีลและทวารทั้งหลายอันคุ้มครองแล้ว*(โสลิจจสูตร สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรค)*

หรือเตือน**สุชาตราชกุมาร** แห่ง*โปตลินคร แคว้นอัสสะ* ว่าใกล้สิ้นอายุขัย ให้เป็นผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย ทั้งยังได้มอบพระบรมสารีริกธาตุไว้ให้บูชา *(จูฬรถวิมาน ขุททกนิกาย วิมานวัตถุ)*

และที่ป่าคุนธาวัน กรุงมธุรา แคว้นสุรเสนะ **พระ-เจ้ามธุระ** ได้เข้ามาถามปัญหากับพระมหากัจจายนะว่า

"พวกพราหมณ์กล่าวกันว่า 'วรรณะที่ประเสริฐที่สุด คือพราหมณ์เท่านั้น วรรณะอื่นเลว... พราหมณ์เท่านั้นบริสุทธิ์ ผู้ที่ไม่ใช่พราหมณ์ไม่บริสุทธิ์ พราหมณ์เท่านั้นเป็นบุตร... เป็นทายาทของพรหม' พระคุณเจ้ามีความเห็นว่าอย่างไร?"

พระเถระถวายพระพรว่า ***"คำกล่าวนั้นเป็นเพียงคำโฆษณาชวนเชื่อเท่านั้น วรรณะทั้ง ๔ เสมอกันหมด ไม่แตกต่างกันเลย***

ทั้งกษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ ศูทร ถ้าเป็นผู้มั่งคั่งมีทรัพย์มาก ใครๆ ก็อยากเป็นพวก คอยปรนนิบัติเอาใจ

วรรณะใดก็ตาม ประพฤติอกุศลกรรมบท เมื่อตายแล้ว วรรณะนั้นก็ย่อมไปสู่อบายเสมอกันหมด ไม่มียกเว้น

วรรณะใดก็ตาม ประพฤติกุศลกรรมบท เมื่อตายแล้ว วรรณะนั้นก็ย่อมไปสู่สุคติเหมือนกันหมด

วรรณะใดก็ตาม ตัดช่องย่องเบาจี้ปล้น เป็นชู้กับภรรยาผู้อื่น เขาก็มีชื่อว่าโจร ต้องรับราชอาญาเหมือนกันหมด ไม่มียกเว้น

วรรณะใดก็ตาม ออกบวช ตั้งอยู่ในศีลธรรม วรรณะนั้นก็ย่อมได้รับความนับถือ การบำรุง การคุ้มครอง เหมือนกันหมด

ความเป็นคนเท่ากันหมดทุกวรรณะ จะต่างก็ตรงที่การทำ 'ดี' หรือ 'ชั่ว' เท่านั้น"

พระเจ้ามธุระฟังแล้วก็เข้าใจ เกิดความศรัทธา แสดงพระองค์ขอถึงพระมหากัจจายนะ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นสรณะ พระเถระก็ห้ามเสียว่า *"อย่าขอถึงอาตมภาพเป็นสรณะเลย อาตมภาพเป็นเพียงสาวก มหาบพิตรจงถือเอาพระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสรณะเถิด"*

"ตอนนี้พระศาสดาประทับอยู่ที่ไหนหรือ พระคุณเจ้า?"

"ขอถวายพระพร พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานเสียแล้ว"

"โอ...ถ้าโยมได้ยินว่าพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้นประทับอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง จะห่างสัก ๑๐ โยชน์ หรือ ๑๐๐ โยชน์โยมก็ต้องไปเฝ้าพระองค์ให้จงได้ แต่นี่พระองค์เสด็จปรินิพพานเสียแล้ว ฉะนั้น โยมจึงขอถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้ปรินิพพานแล้วก็ตาม พร้อมทั้งพระธรรม และพระสงฆ์ เป็นสรณะ ขอพระคุณเจ้ากัจจายนะจงจำโยมว่าเป็นอุบาสก ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึก นับแต่วันนี้ไปจนตลอดชีวิต"

จากหลักฐานใน *'มธุรสูตร' (มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์)* นี้ จึงเป็นหลักฐานรับรองว่า พระมหากัจจายนะดำรงชีพอยู่จนถึงภายหลังที่พระพุทธเจ้าปรินิพพาน

แต่น่าเสียดายที่ไม่พบหลักฐานบันทึกสถานที่ดับขันธ์ของท่านเลย

❑ อย่าสับสน

พระมหากัจจายนะ เป็นพระเถระสำคัญรูปหนึ่ง ซึ่งชาวพุทธรู้จักดี และเคารพนับถือท่านมาก จึงสร้างประติมากรรมเป็นรูปของท่านไว้บูชา โดยเอาลักษณะอ้วนพุงพลุ้ยเป็นเอกลักษณ์ และคนไทยก็มักจะเรียกท่านว่า ***"พระสังกัจจายน์"*** *(บางคนเรียกเพี้ยนไปเป็น "พระ-สังกระจาย")*

ส่วนที่จีนก็มีการสร้างพระอ้วนพุงพลุ้ยเช่นกันเรียกว่า ***"พระมิเต็กฮุด"****(คนไทยเรียกว่า "พระยิ้ม" ฝรั่งเรียกว่า "Laughing Buddha" แต่พวกนักเลงพระกลับเรียกว่า "แป๊ะยิ้ม")* ทำให้ทั้งคนไทยและคนจีนเข้าใจสับสนว่า ***"พระสังกัจจายน์"*** กับ ***"พระมิเต็กฮุด"***เป็นองค์เดียวกัน แท้ที่จริง***"พระมิเต็กฮุด"***นั้นคือ***พระโพธิสัตว์ศรีอาริย-เมตไตรย์***ของจีน ซึ่งในคัมภีร์ของจีนได้กล่าวไว้ว่า *"เมื่อเทพและเซียนต่างๆ มาชุมนุมกันได้พรรณนาว่า* ***พระศรี-อาริย์****นี้จำง่าย เพราะมีใบหน้ายิ้มแย้มเป็นสุขเสมอ และมีรูปกายอ้วนท้วน แก้มเป็นพวง ปากกว้าง พระอุระ (อก) และพระอุทร (ท้อง) ตอนบนเปิดให้เห็น..."*

ข้อสังเกต

พระเถระทั้งสองเป็นตัวอย่างอันดีที่แสดงให้เห็นถึงความไม่ยึดติดในอามิส **พระสีวลี**ถึงแม้เกิดในตระกูลกษัตริย์ก็ไม่ติดในชาติกำเนิด ถึงแม้มีลาภมากก็ไม่ติดในลาภนั้น ยิ่งมีมากกลับยิ่งแบ่งปัน เช่นเหตุการณ์ที่*พระ-พุทธเจ้า*พร้อมทั้งหมู่สงฆ์เดินทางไปเยี่ยม*พระเรวตะ*ที่ป่าไม้ตะเคียน เป็นต้น

ส่วน**พระมหากัจจายนะ** เป็นถึงปุโรหิตก็ยังไม่หลงติดในยศตำแหน่ง ยอมละทิ้งยศศักดิ์ทูลลา*พระเจ้าจันฑ-ปัชโชต*ออกบวช เพื่อแสวงหาโมกขธรรมอันเป็นความสุขอย่างประณีตที่เกิดจากความสงบระงับดับกิเลสภายในโดยไม่อิงอาศัยอามิสใดๆ นับเป็นประโยชน์สูงสุดที่พุทธ-บริษัททั้งหลายพึงได้รับจากพระศาสนา

พระมิเต็กฮุด

พระสังกัจจายน์

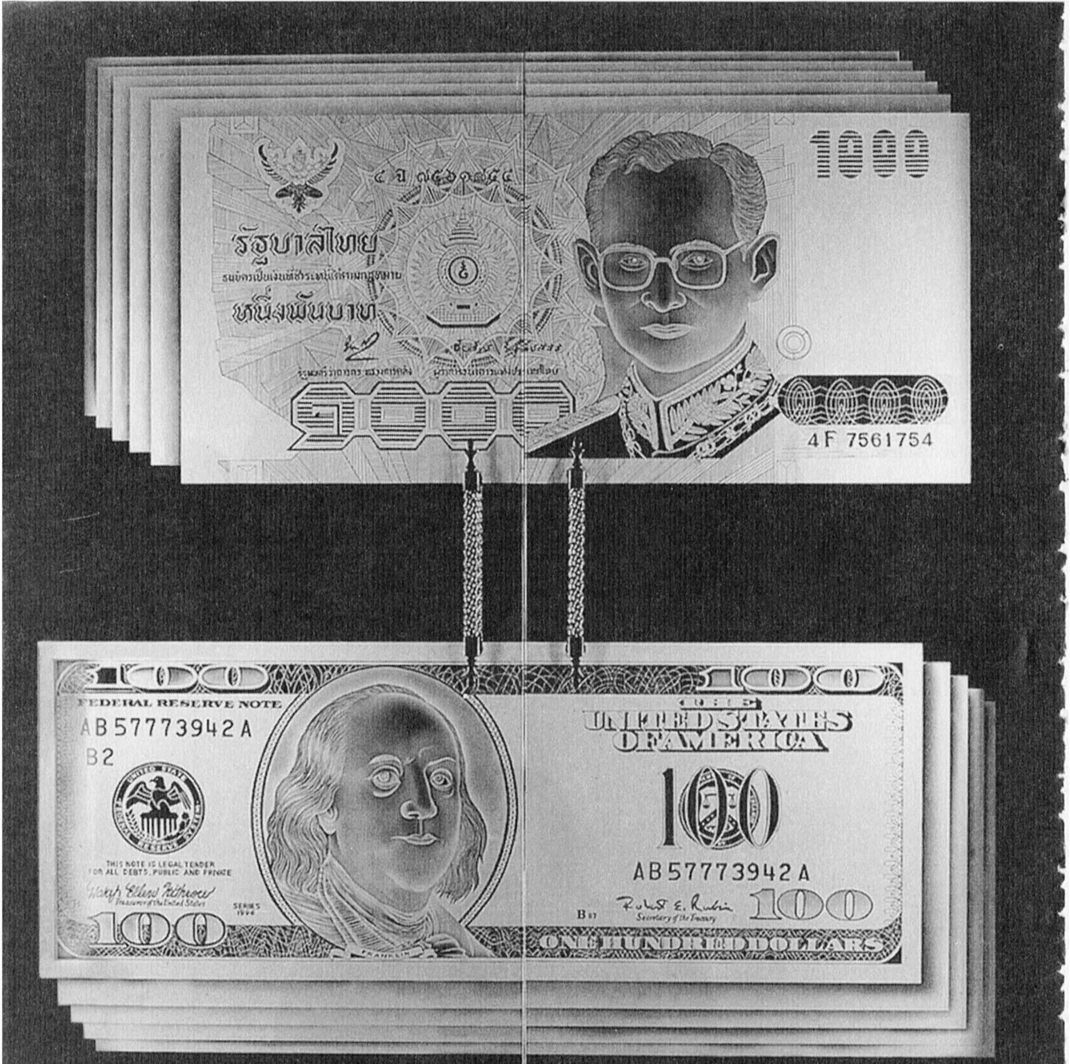

ประตูโลกธรรม

โลกธรรม

หลวงพ่อสนอง กตปุญฺโญ

การที่เราทำประตูในลักษณะนี้ก็เพื่ออธิบาย **โลกธรรม ๘ ประการ** อันได้แก่ ***มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ มีสุข มีทุกข์ สรรเสริญ นินทา*** ทุกคนมุ่งหวังไปสู่ความสุขตรงนี้กันโดยที่ไม่ทำจิตใจให้เป็นกลาง เมื่อคนเราไม่ได้ทำจิตใจให้เป็นกลางจึงไม่มีสติในการบริโภคก็ย่อมตกต่ำ ย่อมตกไปอยู่ในบ่วงทุกข์ ไม่สามารถจะออกไปได้

ทุกวันนี้คนเราที่ต้องกินยาตาย ฆ่าตัวตาย ประสบทุกข์ทั้งหลายก็เพราะว่าตกอยู่ในอำนาจของวัตถุ ไม่เข้าใจเรื่องโลกธรรม ๘ ประการนี้ มองไม่เห็นสัจธรรมว่า...อันนี้คือสิ่งที่โลกสมมุติขึ้นมาเท่านั้นเอง คือสมมุติให้ได้ความสะดวก ให้ได้ความสบาย *เช่น พวกเงินทองธนบัตรต่างๆ ก็คือกระดาษที่เขาสมมุติขึ้นมา ถ้าเราเอามาใช้ให้เป็นประโยชน์ด้วยปัญญาแล้ว ก็จะเห็นคุณค่าว่าสิ่งเหล่านี้มาช่วยบรรเทาทุกข์ในชีวิตประจำวันได้ แต่ไม่ใช่มาช่วยทำให้จิตใจของเราดับกิเลส หรือดับความเร่าร้อน การที่จะดับกิเลสได้เราต้องเข้าหาสัจธรรม*

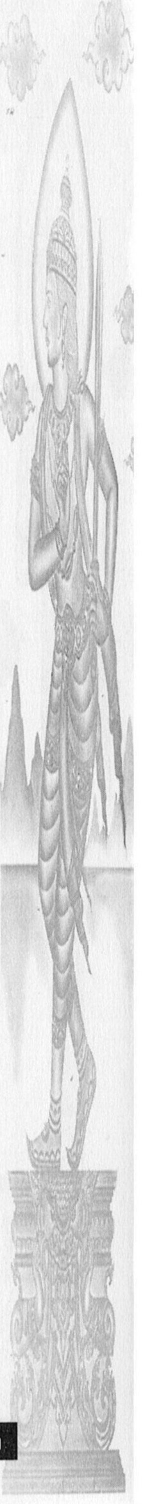

ดังนั้นเราก็ต้องเข้าใจว่า...เมื่อเราอยู่ในโลก เสวยโลกแล้ว เราก็ต้องหาทางพ้นทุกข์ด้วย ไม่ใช่ว่าจะเสวยอย่างนี้ไปตลอด มันไม่ใช่สุขที่แท้จริง มันเป็นเพียงของสมมุติ บริโภคได้ ใช้ได้ แต่ต้องพิจารณา อย่าไปยึดมั่นถือมั่นว่า 'ฉันจะต้องมี เมื่อฉันมีสิ่งนี้ฉันจึงจะมีความสุข ถ้าไม่มีแล้วฉันจะทุกข์' อย่าไปคิดอย่างนั้น สุขทุกข์มันไม่ได้อยู่ที่ตรงนี้ แต่มันอยู่ที่จิตใจ มันอยู่ที่คุณธรรมความดีที่ตนเองสร้างไว้ อันนี้ต่างหากที่จะเป็นตัวตัดสิน ไม่ใช่สิ่งของเป็นตัวตัดสิน ก็ให้เข้าใจอย่างนี้

เหมือน*ในหลวง*ท่านก็สอนแล้วว่า...**ให้ทุกคนไม่ต้องเอามาก ให้รู้จัก *'พอเพียง'* ก็จะมีความสุข คือทำให้ *'เป็นกลาง'* นั่นเอง** ท่านสอนไว้ตรงนี้

❑ คนดี-ของดี

ค่านิยมของสังคมมักจะพาคนให้หลงทาง พากันตื่นไปตามแฟชั่นใหม่ๆ ตื่นของใหม่ๆ ที่จริงเราควรเปลี่ยนค่านิยมของสังคมให้มาชื่นชมค่าของความดี เรามีศีล ๕ มั้ย เรามีสมาธิมั้ย เรามีสติมั้ย เรามีความดีในตัวเรามั้ย ถ้าเรามีความดีในตัว เราก็ไม่ต้องกลัวอะไร เราจะไม่มีวันตกต่ำได้เลย เหมือนกับเรานุ่งผ้าเก่าๆ แต่ว่าเรามีความสุขในความเป็นอยู่แบบคนมีศีลธรรม คนที่นุ่งผ้าใหม่ๆ แต่เห่อเหิมไปตามเขา บางทีก็ไม่มีความสุข **ดังนั้นเราต้องเห็นว่าค่านิยมของความดีนี่เราควรจะเอามาใช้กัน**

คือต้องให้นิยมคนดี ยกย่องส่งเสริมคนดี ยกย่องส่งเสริมคนมีศีลธรรมให้เป็นผู้นำทางแก้ปัญหา นำทางพ้นทุกข์ได้ ต้องนิยมคนดี ไม่ใช่นิยมของดี

ถ้าโลกมานิยมคุณธรรม โลกก็จะจ่ายแจกแบ่งปันกันโดยมีความสุข เพราะเขาก็จะมองว่า *'คนจนควรได้รับความช่วยเหลือ คนรวยก็ควรเป็นผู้ให้'* แต่ทุกวันนี้กลายเป็นว่า *'คนจนเป็นผู้ให้'* คนจนต้องส่งส่วยให้คนรวย คนรวยก็กลายเป็นคนอยากได้ เป็นคนงก เป็นคนสะสม เป็นคนโลภ สังคมจึงเดือดร้อน แต่ถ้าเกิดว่าคนรวยเป็นผู้ให้นะ มันก็จะจบ ต่างคนต่างช่วยเหลือ เจือจุนกัน สังคมจะเข้ากันได้ โจรขโมยก็จะหมด

เหมือนกับว่าในหมู่บ้านมีคนรวยคนเดียว นอกนั้นเป็นคนจน แล้วใครจะเดือดร้อน ***คนรวยเอาประโยชน์คนเดียว แล้วคนรวยจะนอนตาหลับหรือ?*** สักวันหนึ่งถ้าคนจนทนไม่ได้ก็ต้องฆ่าคนรวย ดูเบื้องแรกเหมือนคนจนจะเดือดร้อนฝ่ายเดียว แต่ในที่สุดแล้วคนรวยก็ต้องเดือดร้อน และจะต้องเดือดร้อนกว่าคนอื่น เพราะตัวเองต้องเสียหายมากกว่า ก็ต้องมองตรงนี้ให้ออก ให้โลกมองตรงนี้ เหมือนคนทั่วโลกจนหมดเลยแต่มีประเทศเดียวรวย *ประเทศนั้นจะอยู่ได้มั้ย?... ไม่ได้!* จะมีแรงต่อต้าน มันต้องให้เสมอภาคกัน รวยจนพอๆ กัน พยายามไกล่เกลี่ยให้สมดุลกันแล้วโลกนี้จะอยู่กันอย่างสงบสุข

สรุปแล้วก็เอาหลักคำสอนของพระพุทธเจ้ามาใช้

เป็นฆราวาสก็ให้ปฏิบัติตาม**อาคาริยวินัย*** แล้วก็เอาคุณธรรมของ*ในหลวง*มาใช้ โดยที่เราพยายามไม่ต้องไปพึ่งพาคนอื่น จงพึ่งพาตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับคนไทยก็คือ ให้ทุกคนเอา*ในหลวง*มาบูชา อย่าเอา*ในหลวง*มาทำลาย

บูชาอย่างไร? ทำลายอย่างไร?

ในธนบัตรมีรูปในหลวง เราก็ไม่ควรจะเอาเข้าไปเล่นการพนันในบ่อน เอาไปกินเหล้า เพราะในหลวงท่านไม่ชอบอบายมุข ในหลวงท่านไม่เข้าคลับ ไม่เข้าบาร์

****อาคาริยวินัย*** = *วินัยของผู้ครองเรือน คือวินัยของชาวบ้าน ได้แก่การงดเว้นจาก **อกุศลกรรมบท ๑๐** และประพฤติ **กุศลกรรมบท ๑๐***

อกุศลกรรมบท ๑๐ *คือทางแห่งกรรมที่เป็นอกุศล ได้แก่*

ก. กายกรรม ๓ :-

๑. ปาณาติบาต การทำลายชีวิต

๒. อทินนาทาน การถือเอาของที่เขามิได้ให้

๓. กาเมสุมิจฉาจาร การประพฤติผิดในกาม

ข. วจีกรรม ๔ :-

๔. มุสาวาท พูดเท็จ

๕. ปิสุณาวาจา พูดส่อเสียด

๖. ผรุสวาจา พูดคำหยาบ

๗. สัมผัปปลาปะ พูดเพ้อเจ้อ

ค. มโนกรรม ๓ :-

๘. อภิชฌา ละโมบคอยจ้องอยากได้ของเขา

๙. พยาบาท คิดร้ายเขา

๑๐. มิจฉาทิฏฐิ เห็นผิดจากครองธรรม

กุศลกรรมบท ๑๐ *คือทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล ได้แก่ เว้นจากอกุศลกรรมบท ๑๐*

จาก ***พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*** *โดย พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต)*

ในหลวงท่านเข้าวัดเข้าวา เราควรเอาในหลวงมาบูชาไว้บนหิ้งบ้านเรา อย่าเอาในหลวงไว้ที่ต่ำ อย่าไปไว้ใต้ถุงเท้า อย่าไปไว้ใต้ที่นั่ง พวกเล่นการพนันชอบเอาธนบัตรซ่อนไว้ตามก้นตามรองเท้า มันจะเป็นเรื่องซวยสำหรับคนนั้น ***เพราะในหลวงมีบารมี เป็นสมมุติเทพ ท่านไหว้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิ แล้วเราเอารูปท่านไปไว้ต่ำๆ มันสมควรแล้วหรือ?*** รูปท่านประเสริฐนะ ค่าของท่านมีมากกว่าที่เราจะเอาไปใช้กินเหล้า ไปเล่นการพนัน เอาไปเที่ยวคลับเที่ยวบาร์ ถ้าทุกคนรู้จักค่าของ*ในหลวง*ก็ต้องเอาไว้บูชา เพราะรูปของท่านศักดิ์สิทธิ์

ทุกวันนี้ถ้าพูดทางด้านคุณธรรม ท่านก็ประเสริฐยิ่งกว่าใครทั้งหมดในบรรดาชาวโลกทั้งหลาย **ในหลวงบำเพ็ญบารมีลักษณะพระโพธิสัตว์เลย ท่านมีพระวิริยะเช่นเดียวกับพระมหาชนก ท่านมีความเพียรอย่างนั้นท่านไม่ท้อถอย** คนต้องมีบารมีจึงจะกล้าทำอะไรจนสำเร็จ ซึ่งเวลาท่านเสด็จไปไหนคนก็ต้องยอมรับ ทั่วโลกก็ยอมรับ แต่คนไทยหลายคนกลับยังไม่รู้จักคุณค่า เอารูปของ*ในหลวง*ไปไว้ที่ต่ำๆ ไม่ให้ความเคารพ มันถึงได้จน มันถึงได้เดือดร้อน สังคมเสื่อมทรามลงทุกวันก็เพราะเหตุนี้ เรามีสิ่งประเสริฐสูงค่าแต่ไม่รู้จักบูชา

ประตูพระโพธิสัตว์

พระโพธิสัตว์

หลวงพ่อสนอง กตปุญฺโญ

เราต้องเอาคุณธรรมของ*พระโพธิสัตว์*มาช่วยโลก ให้มองโลกในแง่ดี ให้คนมีแบ่งปันคนจน ให้คนจนนั้นมีสติปัญญาลืมตาอ้าปากได้ เหมือนช่วยพวกปลาที่ตกคลั่กอยู่ในน้ำ เราก็จับไปปล่อยในบ่อใหญ่ซะ ให้เขารอดพ้นจากการเป็นเหยื่อแร้งกา ไม่ใช่เราเป็นอีแร้งอีกาเสียเอง ไปเจอปลาตกคลั่ก...*กูก็กินซะเลย* คนรวยทุกวันนี้มันเป็นยังงั้นนะ แต่ถ้า*พระโพธิสัตว์*ไปเจอปลาในที่ตกคลั่กแล้วก็เมตตาสงสารว่า...*เจ้าจงมีชีวิตต่อไป เจ้าจะได้มีพืชพันธุ์ จะได้มีลูกหลาน มีชีวิตเหมือนกับเราๆ* ก็เอาไปปล่อยสระใหญ่ มันก็ไม่สูญพันธุ์ มันก็ไม่ทำลายกัน นี่คือช่วยอย่าง*พระ-โพธิสัตว์*

โลกทุกวันนี้ที่เดือดร้อนกันมากเพราะว่าขาดคนที่คิดอย่าง*พระโพธิสัตว์* ขาดคนที่จะเข้าไปช่วยกันแก้ไข จะแก้ด้วยอาวุธก็แก้ไม่ได้ จะแก้ด้วยโทสะก็แก้ไม่ได้ มันต้องแก้ด้วยคุณธรรม เขาขาดอะไร เราก็ไปช่วยเขา เพราะโลกนี่สามารถจะช่วยได้ ผู้มีอำนาจวาสนาสามารถจะช่วยได้ ไม่ต้องรบราฆ่าฟัน เพียงแต่ไปดูว่าเขาขาดอะไร

แล้วเราก็เอาสิ่งนั้นไปช่วย การช่วยอย่างนี้ทุกคนจะไม่เกลียดเลย ถึงจะช่วยได้ไม่มากแต่ทุกคนก็รู้ว่านี่เป็นมิตรเป็นเหมือนญาติ *พระพุทธเจ้า*บอกว่า

"สัตว์โลกเป็นไปตามกรรมก็จริง แต่สัตว์นั้นเป็นญาติกัน ให้ทุกคนเป็นญาติกัน ช่วยกันได้"

*พระโพธิสัตว์*แม้เกิดเป็นนกเป็นกาก็ไม่เบียดเบียนใคร เป็นผู้ให้ *พระโพธิสัตว์*ไปอยู่ที่ไหนก็จะมองคนอื่นเป็นญาติเป็นมิตร แล้วก็คิดจะช่วยคนอื่นแม้ตัวจะตายก็ยอม *พระโพธิสัตว์*จะสละชีวิตตัวเองเพื่อคนอื่น ไม่หวังความสุขของตนเองเลย เป็นบุคคลที่คนธรรมดาทำไม่ได้ ต้องเป็น *พระโพธิสัตว์*เท่านั้นถึงจะทำได้ ซึ่งชาวโลกก็มองว่าเหมือนคนไม่มีเหตุผล

อย่าง***พระเวสสันดร***ให้ลูกให้เมียให้ช้างให้ม้าเหมือนคนไม่มีเหตุผล แต่ปณิธานอย่างนี้จะมีอยู่แต่เพียง *พระโพธิสัตว์*เท่านั้น คนอื่นจะทำไม่ได้ มันเหนือใจมนุษย์ธรรมดา เหนือใจเทวดาด้วย เทวดายังหวงเลย ยังหวงวิมาน ยังหวงรัศมี ยังหวงอำนาจ แต่**พระโพธิสัตว์เกิดมาเพื่อให้อย่างเดียว นี่คือลักษณะหนึ่งไม่มีสอง เกิดมาต้องเสียสละอย่างเดียว ยิ่งบารมีแก่กล้าเท่าไรก็ยิ่งให้มากเท่านั้น ให้จนไม่มีอะไรเหลือเลย ที่สุดก็มาเป็นพระพุทธเจ้า**

คนเราถ้าเรียนรู้ประวัติ*พระโพธิสัตว์*แล้วนำมาปฏิบัติตามก็จะเป็นสิ่งดี อย่างเช่นผู้เสียสละนี่มันเป็น

นิสัยเป็นเชื้อของ*พระโพธิสัตว์* ยิ่งให้มากก็เป็น*พระโพธิสัตว์* เต็มตัว ถ้าให้น้อยก็ถือว่าเป็นการเดินตาม*พระโพธิสัตว์* ดังนั้น*พระโพธิสัตว์*จึงเกิดมาเพื่อดับทุกข์เข็ญ ยิ่งโลกมีทุกข์ เดือดร้อนเท่าไร *พระโพธิสัตว์*ก็ยิ่งมีโอกาสสร้างบารมีได้ มาก ยิ่งได้สร้างบารมีช่วยเหลือเกื้อกูลคนจนมากเท่าไร *พระโพธิสัตว์*ก็ดีใจมากเท่านั้น คือพอใจที่ตัวเองได้ทำ เพราะ เขาไม่กลัวความจน ไม่กลัวความเจ็บ ไม่กลัวความตาย ตายแล้วพวกนี้ก็ไปสู่สุคติอย่างเดียว เพราะจิตของเขา เป็นผู้ให้ ผู้มาเอานั้นจิตมันโลภ ตายไปก็ลงนรก ไปเป็น เปรตเป็นอสุรกายเป็นสัตว์เดรัจฉาน

ฉะนั้น*พระโพธิสัตว์*จึงเชื่อเรื่องบุญบาป เชื่อเรื่อง กรรมเวร เรื่องสร้างความดี เกิดมาแล้วเชื่อเลย ไม่ต้อง ให้ใครสอน พวกเรานี่ต้องสอน ***พระโพธิสัตว์จะมองเห็น ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว แต่คนที่ฉลาด แบบโลกๆ นี่จะเห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม*** ที่บ้านเมืองเราเจริญได้ทุกวันนี้ก็เพราะมีพวกที่เสียสละ โลกที่ยังอยู่ได้ทุกวันนี้ก็เพราะยังมีผู้เสียสละ ที่บ้านเมือง พังก็เพราะมีคนคิดแต่จะเอาเปรียบคนอื่น แล้วในที่สุด กรรมก็ตามมาให้ผลอย่างหนีไม่พ้น

ก็ขอให้เอานิสัย*พระโพธิสัตว์*มาใช้กันให้มากขึ้น เราควรจะเรียนรู้ให้ลึกซึ้ง ที่จริงพระไตรปิฎกนี่ทุกคนควร จะอ่าน อ่านไม่จบก็ควรจะอ่าน ทุกคนที่เป็นชาวพุทธควร จะอ่านพระไตรปิฎก จะได้เรียนรู้จิตใจของ*พระโพธิสัตว์*

เข้าใจจิตใจของ*พระพุทธเจ้า* เข้าใจคำสอนของพระองค์ว่าตื้นลึกหนาบางอย่างไร ไม่ใช่มาเห็นรูปที่ประตูโบสถ์หรือผนังโบสถ์แล้วผ่านเลยไป เราก็จะสูญเสียประโยชน์ที่ถูกเราควรจะค้นคว้าให้ลึกซึ้งกว่านี้ ซึ่งอาจจะทำให้เราพบธรรมเครื่องดับทุกข์ได้

คนเดี๋ยวนี้พอนึกถึง*พระโพธิสัตว์*ก็คิดแต่จะกราบไหว้อ้อนวอนขอความช่วยเหลือจากท่าน เมื่อประสบทุกข์ก็มักจะงอมืองอเท้า ไม่คิดเพียรพยายามที่จะช่วยเหลือตัวเอง หวังแต่จะให้ท่านบันดาลให้พ้นจากปัญหานั้น เราจึงมาทำตรงนี้ขึ้นเพื่อเตือนสติให้ระลึกถึง*พระโพธิสัตว์*ในแง่ที่ถูกต้อง

ความจริงแล้วเบื้องต้น*พระโพธิสัตว์*ก็คือ บุคคลธรรมดาเหมือนพวกเรานี่เอง แต่ด้วยความเพียรพยายามของท่านในการสร้างสมบุญบารมีโดยไม่ย่อท้อ แม้จะลำบากยากเข็ญหรือประสบอุปสรรคมากมายเพียงใด ท่านก็ยังคงทำความดีต่อไปจนกระทั่งตรัสรู้เป็น*พระพุทธเจ้า* *พระโพธิสัตว์*จึงเป็นตัวอย่างอันดีของบุคคลผู้มีความหมั่นเพียรฝึกฝนพัฒนาตนเองจนประสบความสำเร็จโดยไม่คิดจะพึ่งพาใคร เมื่อเราระลึกถึงจริยาวัตรและความจริงจังในการสร้างสมบารมีของท่าน ก็จะทำให้เราเกิดกำลังใจในการทำความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

ภาพพระพุทธรูป
เหนือบานประตู

ปางปฐมเทศนา (แบบที่ ๑)

ปางปฐมเทศนา (แบบที่ ๒)

ปางปฐมเทศนา หรือ ปางแสดงธรรมจักร

เมื่อ**พระสัมมาสัมพุทธเจ้า**ทรงตัดสินพระทัยที่จะแสดงธรรมโปรดเวไนยสัตว์ ทรงพิจารณาหาบุคคลที่ควรจะทรงแสดงธรรมโปรด จึงทรงระลึกถึง**อาฬารดาบส**และ**อุทกดาบส** ซึ่งพระองค์เคยเสด็จไปศึกษาด้วย แต่ทรงทราบด้วยพระญาณว่าดาบสทั้งสองได้สิ้นชีพไปแล้วเมื่อ ๗ วันก่อน ต่อมาทรงระลึกถึง**ปัญจวัคคีย์**ทั้ง ๕ คือ **โกณฑัญญะ วัปปะ ภัททิยะ มหานามะ อัสสชิ** ที่เคยปฏิบัติพระองค์เมื่อครั้งทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ทรงเล็งเห็นว่า*ปัญจวัคคีย์*มีอินทรีย์แก่กล้าสมควรจะได้ธรรมวิเศษแล้ว จึงเสด็จไปยัง*ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน*อันเป็นที่อยู่ของ*ปัญจวัคคีย์*ในเวลาเย็นของวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๘

ตอนแรก*ปัญจวัคคีย์*ไม่เชื่อว่า*พระผู้มีพระภาคเจ้า*ได้ตรัสรู้แล้ว จึงไม่แสดงความเคารพและยังกล่าววาจาไม่สมควรอีกด้วย *พระพุทธองค์*ต้องตรัสเตือน*ปัญจวัคคีย์*ให้หวนระลึกถึงความหลังว่าเคยได้ยินพระองค์รับสั่งว่าได้ตรัสรู้แล้วหรือไม่ เมื่อใคร่ครวญแล้วก็เห็นจริงตามและเชื่อว่าพระองค์ได้ตรัสรู้แล้ว จึงพร้อมกันถวายความเคารพและคอยสดับพระโอวาท

ครั้น*วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ พระผู้มีพระภาคเจ้า*จึงทรงแสดง **"ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร"** อันเป็นปฐมเทศนาโปรด*ปัญจวัคคีย์* มีใจความสำคัญคือ

กามสุขขัลลิกานุโยค คือการประกอบตนให้พัวพันด้วยความสุขในกาม และ**อัตตกิลมถานุโยค** คือการทรมานตนให้ลำบาก ไม่เป็นประโยชน์ ไม่ใช่ทางตรัสรู้ บรรพชิตไม่ควรดำเนิน ส่วน**มัชฌิมาปฏิปทา** คือข้อปฏิบัติอันเป็นกลาง ได้แก่ **มรรคมีองค์ ๘** คือ

สัมมาทิฏฐิ *(ปัญญาอันเห็นชอบ)*

สัมมาสังกัปปะ *(ความดำริชอบ)*

สัมมาวาจา *(วาจาชอบ)*

สัมมากัมมันตะ *(การงานชอบ)*

สัมมาอาชีวะ *(การเลี้ยงชีพชอบ)*

สัมมาวายามะ *(ความเพียรชอบ)*

สัมมาสติ *(ความระลึกชอบ)*

สัมมาสมาธิ *(ความตั้งจิตมั่นชอบ)*

ที่พระองค์ได้ตรัสรู้แล้ว เป็นไปเพื่อพระนิพพาน เป็นทางที่บรรพชิตควรดำเนิน และทรงแสดง**อริยสัจ ๔** คือ ***ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ความดับทุกข์ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์*** โดยละเอียด

เมื่อจบปฐมเทศนา *โกณฑัญญะ*ได้ดวงตาเห็นธรรม บรรลุ*โสดาปัตติผล* เป็นพระอริยสาวกองค์แรกของ*พระพุทธเจ้า* เมื่อทูลขอบวชเป็นพระภิกษุ *พระพุทธองค์*ทรงประทาน*เอหิภิกขุอุปสัมปทา* พระอัญญาโกณฑัญญะจึงเป็นพระภิกษุองค์แรกในพระพุทธศาสนา.

ปางนาคปรก

เมื่อ**พระสัมมาสัมพุทธเจ้า**เสด็จประทับเสวยวิมุตติสุข ณ ร่มไม้*อชปาลนิโครธ (ต้นไทรเป็นที่พักอาศัยของคนเลี้ยงแพะ)* ๗ วันแล้ว ก็เสด็จไปประทับนั่งเสวยวิมุตติสุขอีก ๗ วัน ณ ร่มไม้จิก ชื่อ *มุจจลินท์* ซึ่งอยู่ทาง*ทิศตะวันออกเฉียงใต้ของต้นพระศรีมหาโพธิ์* ขณะนั้นเกิดฝนตกพรำตลอดเวลา **พญานาคมุจจลินท์**จึงได้ออกมาจากนาคพิภพ ทำขนด ๗ รอบและแผ่พังพานปกพระเศียรของ*พระพุทธองค์* เพื่อไม่ให้ฝนและลมถูกต้องพระวรกาย ครั้นฝนหยุดแล้ว *พญานาคมุจจลินท์*จึงคลายขนด แล้วแปลงตัวเป็นชายหนุ่มพนมมือถวายนมัสการ*พระผู้มีพระภาคเจ้า.*

ปางเรือนแก้ว

เมื่อ**พระสัมมาสัมพุทธเจ้า**ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว *สัปดาห์แรก*ทรงประทับเสวยวิมุตติสุขอยู่ที่ร่มไม้*พระศรีมหาโพธิ์ ๗ วัน*

สัปดาห์ที่ ๒ เสด็จไปประทับยืนกลางแจ้งทางทิศ*ตะวันออกเฉียงเหนือของต้นมหาโพธิ์นั้น* ทรงทอดพระเนตร*ต้นมหาโพธิ์*โดยไม่กระพริบพระเนตรอีก ๗ วัน สถานที่เสด็จประทับยืนทอดพระเนตรนี้เรียกว่า ***"อนิมิสสเจดีย์"***

สัปดาห์ที่ ๓ เสด็จกลับมาประทับอยู่กึ่งกลางระหว่าง*อนิมิสสเจดีย์กับต้นมหาโพธิ์* เสด็จเดินจงกรมอีก ๗ วัน สถานที่เสด็จเดินจงกรมนี้เรียกว่า ***"รัตนจงกรมเจดีย์"***

สัปดาห์ที่ ๔ เสด็จไปทาง*ทิศตะวันตกเฉียงเหนือของต้นมหาโพธิ์* ประทับนั่งสมาธิในเรือนแก้วที่เทวดาเนรมิตถวาย ทรงพิจารณา*พระอภิธรรม*ภายในเรือนแก้วนั้นตลอด ๗ วัน สถานที่ประดิษฐานเรือนแก้วนี้เรียกว่า ***"รัตนฆรเจดีย์"*** แปลว่า *"เจดีย์เรือนแก้ว"*

ครั้นพระองค์ได้พิจารณา*พระอภิธรรม*อันประกอบด้วยนัยอธิบายอันสุขุมคัมภีรภาพ พอสมควรแก่วิสัยแห่งพระสัพพัญญุตญาณแล้ว **พระฉัพพรรณรังสี***ทั้ง ๖ ประการก็แผ่ไพศาลแวดล้อมไปโดยรอบพระสกลกายมีกำหนดประมาณ ๑๒ ศอก

****ฉัพพรรณรังสี** = *รัศมี ๖ ประการ ซึ่งเปล่งออกจากพระวรกายของพระพุทธเจ้า คือ*

๑. นีล เขียวเหมือนดอกอัญชัญ

๒. ปีต เหลืองเหมือนหรดาลทอง

๓. โลหิต แดงเหมือนตะวันอ่อน

๔. โอทาต ขาวเหมือนแผ่นเงิน

๕. มัญเชฐ สีหงสบาท เหมือนดอกเซ่ง หรือหงอนไก่

๖. ประภัสสร เลื่อมพรายเหมือนแก้วผลึก

ปางมารวิชัย

เมื่อ**พระมหาบุรุษ**ตั้งพระหฤทัยอธิษฐานเสี่ยงพระบารมี ทรงปล่อยถาดทองลอยไปใน*แม่น้ำเนรัญชรา* ถาดทองนั้นได้ลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไปประมาณ ๑ เส้นแล้วจมลงตรงนาคพิภพแห่ง**พญากาฬนาคราช** นิมิตอันดีนี้ทำให้ทรงแน่พระทัยว่าจะได้ตรัสรู้เป็น*พระสัมมาสัมพุทธเจ้า* จากนั้นทรงเสด็จมายัง*ป่าสาลวัน*ริมฝั่งแม่น้ำ ประทับพักภายใต้ร่ม*ไม้สาละ* พอเวลาบ่ายก็เสด็จไปสู่ร่ม*ไม้มหาโพธิ์*

ในระหว่างทาง **โสตถิยพราหมณ์**เดินสวนทางมาและได้พบ*พระมหาบุรุษ*ก็เกิดความเลื่อมใส จึงน้อมถวายหญ้าคา ๘ กำมือ *พระมหาบุรุษ*ทรงรับหญ้าคาแล้วเสด็จไปยังร่ม*ไม้มหาโพธิ์*ด้าน*ทิศตะวันออก* ทรงลาดหญ้าคานั้นลงที่โคนไม้แล้วทรงอธิษฐานว่า

"ถ้าเราจะได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ขอรัตนบัลลังก์จงเกิดขึ้นรองรับพระสัพพัญญุตญาณในที่นี้"

ทันใดนั้น บัลลังก์แก้วอันวิจิตรงามตระการก็บันดาลเกิดขึ้นสมดังพระประสงค์ *พระมหาบุรุษ*จึงเสด็จประทับนั่งขัดสมาธิบน*รัตนบัลลังก์* หันพระปฤษฎางค์*(หลัง)* สู่*ต้นมหาโพธิ์* ผินพระพักตร์ไปทาง*ทิศตะวันออก* ทรงตั้งพระสัตยาธิษฐานบารมีว่า

"ถ้าเรายังไม่บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณตราบใด แม้เลือดและเนื้อในร่างกายจะเหือดแห้งไป เหลือแต่หนัง เอ็นและกระดูก เราจักไม่ลุกขึ้น"

เหล่าเทพยดาและพรหมพากันชื่นชมโสมนัส ต่างโห่ร้องสาธุการบูชา*พระมหาบุรุษ* แต่**พญามารวัสวดี**เกรงว่า*พระมหาบุรุษ*จะพ้นจากอำนาจของตน จึงขึ้นนั่ง**ช้างคีรีเมขละ** เนรมิตมือ ๑,๐๐๐ มือ ถืออาวุธพร้อมสรรพและนำกองทัพเสนามารพร้อมด้วยสรรพาวุธ เข้าล้อม*พระมหาบุรุษ*ไว้อย่างแน่นหนา

ด้วยอำนาจแห่งพระบารมี ๓๐ ทัศที่*พระมหาบุรุษ*ทรงบำเพ็ญมา ทรงตั้ง**นางวสุนธรา** *(เจ้าแห่งธรณี)* เป็นพยาน *นางวสุนธรา*ได้ปล่อยมวยผมและบีบน้ำให้ไหลออกมาซัด*ช้างคีรีเมขละ*และท่วมทับเหล่าเสนามารให้พ่ายแพ้ไป

*พญามาร*ตกตะลึงเห็นเป็นอัศจรรย์ จึงประนมมือถวายนมัสการ ยอมปราชัยพ่ายแพ้บุญบารมีของ*พระมหาบุรุษ* แล้วก็อันตรธานหนีไป *พระมหาบุรุษ*ทรงกำจัดมารให้พ่ายแพ้ไปตั้งแต่เวลาเย็นพระอาทิตย์ยังไม่ทันตก ด้วยพระบารมีของพระองค์เอง.

ปางป่าเลไลยก์

เมื่อ**พระสัมมาสัมพุทธเจ้า**เสด็จประทับอยู่ที่*โฆสิตาราม เมืองโกสัมพี* มีพระภิกษุแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย ล้วนเป็นผู้ว่ายาก ไม่สามัคคีกัน ทะเลาะวิวาทกัน ไม่อยู่ในพระโอวาท แม้พระพุทธองค์จะทรงพระกรุณาแสดงผลดีของ***ขันติ*** *(ความอดทน)* และ***โสรัจจะ*** *(ความเสงี่ยมเจียมตน)* อยู่ในโอวาท ก็ไม่สามารถทำให้สงฆ์สองฝ่ายปรองดองดีกันได้ จึงมีพระประสงค์จะเสด็จหลีกไปอยู่ลำพังพระองค์เดียว ดังนั้นหลังจากเสด็จเข้าไปบิณฑบาตตามลำพังพระองค์เองใน*เมืองโกสัมพี*แล้ว ได้เสด็จเข้าไปประทับในป่าชัฏแห่งหนึ่ง

ป่าชัฏนี้มีพญาช้างเชือกหนึ่งชื่อ **ปาลิไลยกะ** เป็นเจ้าแห่งโขลงช้างใหญ่ เกิดเบื่อหน่ายบริวารช้างทั้งหลายเพราะเมื่อพญาช้างเหนี่ยวกิ่งไม้ลงมา บริวารช้างก็แย่งกันกินยอดไม้เสียหมด หรือเมื่อพาลงสู่บึงน้ำใส บริวารช้างก็ทำให้น้ำขุ่น พญาช้าง ต้องกินน้ำขุ่นนั้น ดังนั้นเมื่อถึงเวลากลางคืน บริวารช้างหลับแล้ว *พญาช้างปาลิไลยกะ*จึงหนีออกจากโขลงเพื่อหาความสุขโดยลำพัง

พญาช้างหนีมาจนถึงที่ประทับของ*พระผู้มีพระภาคเจ้า* ก็เกิดความเลื่อมใสนับแต่แรกเห็น ได้มอบกายถวายชีวิตอยู่อุปัฏฐาก*พระพุทธเจ้า*ตลอดเวลา ตั้งแต่หักกิ่งไม้มาปัดกวาดบริเวณให้สะอาด ถอนต้นหญ้าและไม้เล็กไม้น้อยในบริเวณให้เตียน หาน้ำใช้น้ำฉันและผลไม้สุกมาถวาย คอยพิทักษ์รักษามิให้สัตว์ร้ายมากล้ำกราย และด้วยเหตุที่*พญาช้างปาลิไลยกะ*บำรุงรักษา*พระพุทธองค์* ป่าชัฏนี้จึงได้ชื่อว่า **รักขิตวัน** ตั้งแต่นั้นมา

วันหนึ่ง พญาลิงตัวหนึ่งเที่ยวมาตามยอดไม้โดยลำพัง ได้เห็นพญาช้างคอยดูแลพระพุทธเจ้าด้วยความเคารพ ก็มีจิตกุศลจะเข้าไปปฏิบัติพระพุทธเจ้าบ้าง จึงหักเอารวงผึ้งลงมาและไล่ตัวอ่อนออกหมด แล้วน้อมเข้าไปถวายด้วยศรัทธา ครั้นเห็นพระพุทธเจ้าเสวยน้ำผึ้งจากรวงผึ้งที่ตนถวายก็มีใจปีติยินดี จึงกระโดดโลดเต้นจากกิ่งไม้นี้ไปจับกิ่งไม้โน้นด้วยความดีใจที่ได้ทำบุญสมความประสงค์

หลังจาก*พระผู้มีพระภาคเจ้า*เสด็จประทับที่*ป่ารักขิตวัน*

แล้วไม่นาน อุบาสกอุบาสิกาชาว*เมืองโกสัมพี*จึงทราบเรื่องและพากันตำหนิติเตียนพระภิกษุพวกนั้นเป็นอย่างมาก ต่างพร้อมใจกันไม่บำรุงพระภิกษุ เพราะเป็นสาเหตุที่ทำให้พวกเขาไม่ได้ถวายบังคมและฟังธรรมจาก*พระพุทธเจ้า*

เมื่อพระภิกษุเหล่านั้นไม่ได้รับการบำรุงจากชาวเมืองก็ซูบผอมลง ทำให้เห็นโทษของการทะเลาะกันและการไม่อยู่ในพระโอวาท ต่างยอมรับผิดและยอมอดโทษให้แก่กัน ประพฤติดีต่อกัน แล้วเข้าไปหาอุบาสกอุบาสิกาเพื่อให้บำรุงพระภิกษุต่อไป แต่พวกเขาบอกให้พระภิกษุไปทูลขอให้*พระพุทธองค์*ทรงอดโทษให้เสียก่อน พอดีเวลานั้นยังอยู่ภายในพรรษาทำให้ไม่อาจไปเฝ้า*พระพุทธองค์*ได้ จึงจำต้องทนต่อการลงโทษของอุบาสกอุบาสิกาจนออกพรรษา

ครั้นออกพรรษา บรรดาเศรษฐี*เมืองสาวัตถี*ได้ส่งหนังสือมาถวาย**พระอานนท์**เพื่อกราบทูลอาราธนา*พระผู้มีพระภาคเจ้า*เสด็จไป*เมืองสาวัตถี* แม้พระภิกษุตามชนบทต่างๆ ๕๐๐ รูปก็พากันไปหา*พระอานนท์*เพื่อให้พาไปเฝ้า*พระพุทธองค์* *พระอานนท์*จึงพาพระภิกษุเหล่านั้นเดินทางไปยัง*ป่ารักขิตวัน* แต่ให้รออยู่นอกป่าก่อนเพื่อกราบทูลขอประทานโอกาส *พระอานนท์*จึงเข้าไปเฝ้า*พระพุทธเจ้า*แต่องค์เดียว

พอ*พญาช้างปาลิไลยกะ*เห็น*พระอานนท์*ก็หยิบท่อนไม้เข้ามาห้าม ครั้น*พระพุทธเจ้า*บอกว่า*พระอานนท์*เป็นพุทธอุปัฏฐากพญาช้างก็วางท่อนไม้ทันทีและถวายความเคารพ*พระอานนท์*

เป็นอันดี

ครั้นได้รับพระพุทธานุญาตแล้ว *พระอานนท์*จึงพา พระภิกษุทั้งหลายมาเข้าเฝ้า *พระพุทธองค์*ทรงแสดงธรรมโปรด จนพระภิกษุ ๕๐๐ รูปนั้นบรรลุ*อรหัตผล*

*พระอานนท์*กราบทูลอาราธนา*พระผู้มีพระภาคเจ้า*เสด็จ ไป*เมืองสาวัตถี*ตามหนังสือนิมนต์ของบรรดาเศรษฐี *พระพุทธเจ้า* ทรงรับและพร้อมจะเดินทาง แต่*พญาช้างปาลิไลยกะ*เข้ามาขวาง ทางไว้เพื่อประสงค์จะถวายภัตตาหารแด่*พระพุทธเจ้า*และ พระภิกษุทั้งหมด

รุ่งขึ้นหลังจากเสร็จภัตกิจแล้ว *พระพุทธเจ้า*ทรงนำ พระภิกษุทั้งหลายดำเนินออกจากป่า *พญาช้างปาลิไลยกะ*เดิน ตามมาได้ครู่หนึ่งก็เข้ามาขวางทางอีก เพราะไม่ต้องการให้ *พระพุทธเจ้า*เสด็จจากไปและยินดีจะปฏิบัติ*พระพุทธเจ้า*จน ตลอดชีวิต *พระพุทธองค์*จึงได้ตรัสกับพญาช้างจนยอมหลีกทาง ให้และเดินร้องไห้ตามหลังไป

เมื่อมาถึงเขตแดนหมู่บ้าน *พระพุทธเจ้า*จึงบอกให้ พญาช้างกลับไปเพราะจะมีอันตราย แล้วทรงนำพระภิกษุ ดำเนินต่อไป *พญาช้างปาลิไลยกะ*ยืนร้องไห้มองดู*พระผู้มีพระ-ภาคเจ้า*เสด็จลับสายตาไป ก็พลันหัวใจวายล้มลงตาย ณ ที่นั้น ทันที ได้ไปเกิดเป็น **"ปาลิไลยกเทพบุตร"** ในสวรรค์ด้วยอำนาจ แห่งความเลื่อมใสใน*พระสัมมาสัมพุทธเจ้า*

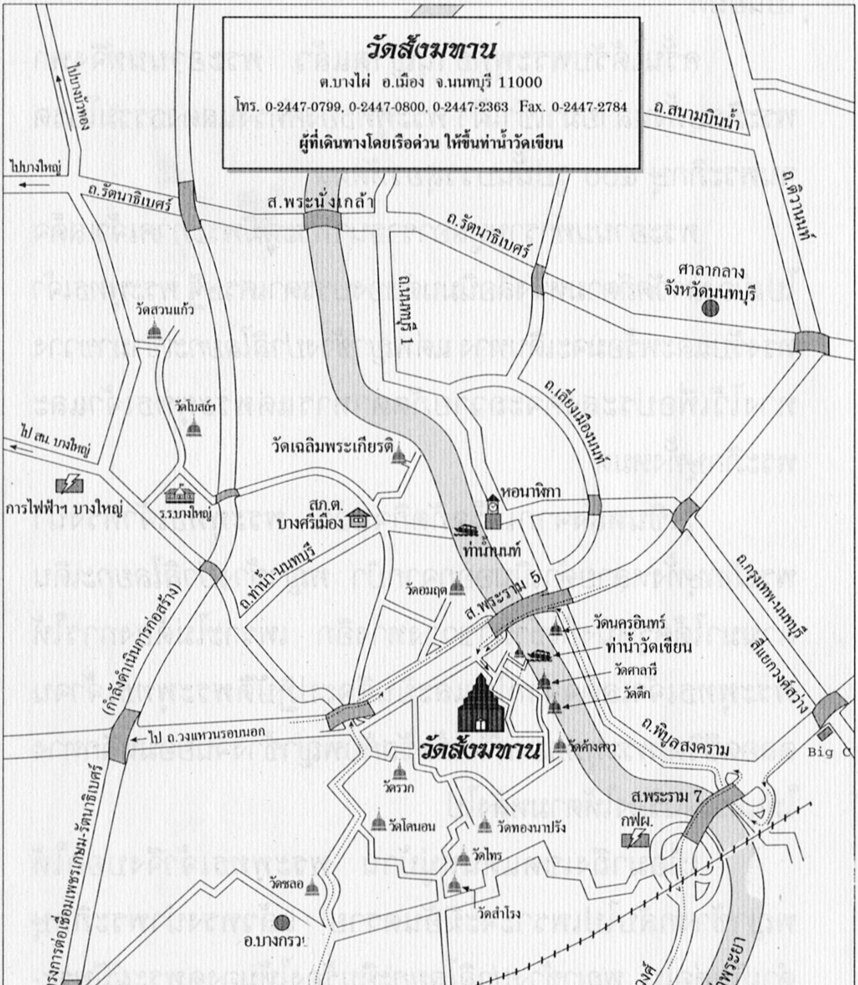
วัดสังฆทาน
ต.บางไผ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทร. 0-2447-0799, 0-2447-0800, 0-2447-2363 Fax. 0-2447-2784
ผู้ที่เดินทางโดยเรือด่วน ให้ขึ้นท่าน้ำวัดเขียน
ไปบางบัวทอง
ไปบางใหญ่
ถ.รัตนาธิเบศร์
ส.พระนั่งเกล้า
ถ.รัตนาธิเบศร์
ถ.สนามบินน้ำ
ถ.ติวานนท์
ศาลากลาง
จังหวัดนนทบุรี
ถ.นนทบุรี 1
วัดสวนแก้ว
วัดโบสถ์ฯ
ถ.เลี่ยงเมืองนนท์
ไป สน. บางใหญ่
วัดเฉลิมพระเกียรติ
การไฟฟ้าฯ บางใหญ่
ร.ร.บางใหญ่
สภ.ต.
บางศรีเมือง
หอนาฬิกา
ท่าน้ำนนท์
ถ.ท่าน้ำ-นนทบุรี
ถ.กรุงเทพ-นนทบุรี
วัดอมฤต
ส.พระราม 5
วัดนครอินทร์
ท่าน้ำวัดเขียน
วัดศาลารี
วัดตึก
(กำลังดำเนินการก่อสร้าง)
ไป ถ.วงแหวนรอบนอก
วัดสังฆทาน
วัดค้างคาว
ถ.พิบูลสงคราม
สี่แยกวงศ์สว่าง
Big C
วัดรวก
ส.พระราม 7
วัดโคนอน
วัดทองนาปรัง
กฟผ.
วัดไทร
วัดชลอ
วัดสำโรง
อ.บางกรวย
โครงการต่อเชื่อมเพชรเกษม-รัตนาธิเบศร์
ถ.จรัลสนิทวงศ์
แม่น้ำเจ้าพระยา
7 ELEVEN
ถ.สวนผัก
ถ.รุ่งประชา
ถ.สิรินธร
โชว์รูมเบนซ์
ถ.บรมราชชนนี
ตั้งฮั่วเส็ง
ขนส่งสายใต้
ไปพุทธมณฑล
ไป ส.พระปิ่นเกล้า
ส.กรุงธนฯ (ซังฮี้)

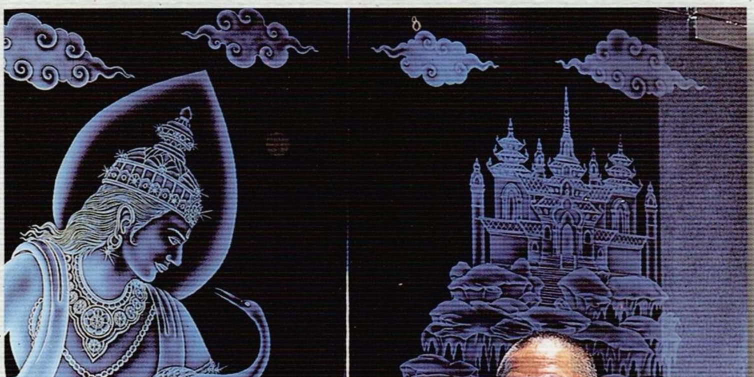

เดี๋ยวนี้สื่อต่างๆ ได้ดึงคนออกไปจากธรรมหมดแล้ว เด็กสมัยนี้จึงยากที่จะเข้าใจศาสนา เราก็เอาปริศนาธรรมที่ประตูนี้เป็นกับดัก เมื่อเขาเข้ามา เราก็ให้เขาได้เห็นสักหน่อย ถึงแม้ว่าจะดักเขาไว้ได้ไม่นานก็ตาม เพราะสมัยนี้เขามีที่ไปเยอะ แต่อย่างน้อยตรงนี้ก็เป็นสื่ออันหนึ่งที่จะสะกิดใจเขาบ้าง

หลวงพ่อสนอง กตปุญฺโญ

ประตูธรรม วัดสังฆทาน